

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 326 • CENA 41,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

ZAVERA U KODI RIDŽU

Nemačka 3,00 DM
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 19,00 ATS
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 1,30 DEM
Slovenija 250 SIT
5. avgust 2001.

★ DOK HOLIDEJ ★

326

Frenk Larami

ZAVERA U KODI RIDŽU

MARKETPRINT

EDICIJA WESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 326

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINCIC

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

GUNS OF CODY RIDGE

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER GAČEŠA

Štampa: 26. VII 2001.

Tržište: 5. VIII 2001.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: DOO DNEVNIK-ŠTAMPARIJA, Novi Sad

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINCIC. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy -GUNS OF CODY RIDGE

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukciju ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Stiv Huel je zabrinuto zurio kroz prozor kancelarije u zgradi kompanije „Nacionalna pacifička železnica“. Bio je to stasit i visok čovek. Naslo-nio se na sims i pogledom prešao preko pročelja zgrada na drugoj strani ulice. Ali, iako mu je pogled šetao po oboje-nim natpisima i šarenim reklamnim panoima, on zapravo nije zapažao ništa... Njegove misli sada su bile daleko, u Kodi Ridžu, s njegovim agentom Ešom Lorensom, koga je poslao tamo pre četiri sedmice. Od tada o njemu nije ništa čuo, što je bilo neobično, jer je Lorens bio savestan i sposoban i po Huelovom uverenju čovek koji se pridržavao dogovorenog programa. A prvi zadatak mu je bio da se po dolasku u Kodi Ridž javi Huelu, što nije učinio.

Voditi poslove na železnici nije bilo jednostavno. To je značilo mnogo više od izdavanja karata putnicima, teret-nih listova raznim pošiljaocima robe i pisanje mesečnih izveštaja akcionari-ma kompanije u Čejenu. Bio je to kom-pleks poslova koje je trebalo obavljati skoro neprekidno svih dvadeset četiri časa na dan i koji su obuhvatali hiljade detalja, počevši od obaranja drveća za šlipere i kupovine zemljišta preko ko-jeg je trebalo graditi trasu, pa do konačnog puštanja pruge u rad i organi-zacije poslovanja staničnih postaja i svega ostalog što je bilo u vezi sa fun-

kcionisanjem železnice i ubiranjem pri-hoda za dividende akcionara.

A funkcionisanje tog mehanizma pre-stalo je u jednoj važnoj tački: kupovini zemljišta. I to je u ovom trenutku brin-ulo Hauela. Trebalo je otkupiti novo zemljište za trasu pruge koja je trebalo da vodi od Santa Fea do krajnjih na-seljenih oblasti na severu. To zemljište se nalazilo u oblasti Kodi Krika, pa je tamo morao stvoriti sedište kompanije i zato je poslao Eša Lorensa da ispita šta misle ljudi koje bi izgradnja železnice ugrozila. Eš Lorens je, međutim, nestao, a Huel, zbog nedostatka vremena, nije mogao sebi dopustiti luksuz da sam sedne u dilžansu i otputuje u Kodi Ridž kako bi video šta se desilo s Lorensom. S druge strane, nije mogao naći pogodnog čoveka, veštog i diskretnom raspitivanju, kopanju po tajnim vezama i kanalima i otkrivanju prikrivenih čin-jenica, koji bi u slučaju nevolje umeo da se sam iz nje izvuče.

Uzdahnuo je. Možda je bila greška što je poslao Lorensa. Uprkos velikim uspesima, koje je postigao kao agent kompanije, Lorens je pripadao onoj vrsti ljudi koji izbegavaju gužve i su-kobe kad god je to moguće. A Huel je imao pouzdane informacije da su stanovnici Kodi Ridža odbili sve pred-loge drugih kompanija, čak su u nekim slučajevima žestoko reagovali na po-

kušaje došljaka da utiču na njihov ustaljeni način života. Ali Hael nije bio čovek koji odustaje na prvoj prepreci.

Pokrajina Baraman se razvijala i životni ritam je dobijao na zamahu. Otvorani su novi poslovi, a železnica je predstavljala vrlo važnu pokretačku polugu. Gvozdene tračnice, koje su udaljene teritorije približavale velikim tržišnim centrima, činile su ovima neprocenjivu uslugu. Kada shvate da je transport stoke železnicom brži i jeftiniji od dugog dogona kroz preriju, stočari će bez sumnje stati uz njega. A pošto je za zemljište preko kojeg je trebalo da prolazi nova pruga uvek plaćao mnogo više nego što je to zemljište realno vredelo, bilo je logično da se ni farmeri ne protive vlastitoj koristi.

Hael se ispravio i protrljao bradu. Uz sve brige, stigao ga je i umor od napornog rada. Savet direktora kompanije postao je u poslednje vreme nestrpljiv. Oni nisu mogli razumeti da može biti teškoća u kupovini zemljišta, angažovanju radne snage, nabavci potrebnog materijala i polaganju šina. Na drugim mestima to je obično išlo bez većih problema, pa je njihovo nerazumevanje bilo shvatljivo. Pismo, koje je tog jutra Stiv Hael primio, nalagalo mu je da bez odlaganja prione na posao. Ali kako?

Vrata su se otvorila i u kancelariju je ušla visoka, vitka žena. Kosa joj je bila skupljena na potiljku, a na sebi je imala loše skrojenu haljinu, koja je njenoj silueti davala nezgrapjan izgled. Brzim koracima prišla je Haelu i pružila mu papire, koje je držala u ruci. Hael ih je uzeo, jedva pogledavši ženu, a onda počeo da potpisuje pisma i

dokumente, ne čitajući ih. Za trenutak se zapitao šta je Eš Lorens našao u toj potpuno nezanimljivoj Konstansi Braun. Možda su njena jednostavnost i nepretencioznost činile da se njihov odnos razvija bez komplikacija i mučnih rasprava. Završivši potpisivanje, Hael vrati papire Konstansi i isprati je pogledom do vrata. Žena se, uhvativši kvaku, okrenula zabrinuto nabranog čela:

– Jeste li dobili neku vest od Eša, mister Haele? – upitala je.

– Ne, nisam.

Ona klimnu glavom i pođe za svojim poslom. Hael je čuo kad su se druga vrata zatvorila. Pred očima mu je bila slika te žene kako sedi za pisaćim stolom, lica zaronjenog u šake. Konstansa Braun mu je bila od velike pomoći, jer je bez negodovanja prihvatila i najteže obaveze i obavljala svoje zadatke tako da on nije morao brinuti o tehničkim stranama posla. Često je pomišljao da traži od direkcije da joj se poveća plata, ali sada je shvatio kako je to propustio jer mu nije bila stalno pred očima, pa nije ni mislio na nju.

Zaključio je da mu je potrebno da nešto popije. Obukao je sako i izašao iz kancelarije ne obaveštavajući Konstansu da će na kratko biti odsutan. Ako ga neko bude tražio, neka pričekaj.

Na ulici su ga ljudi pozdravljali, a on je otpozdravljao učtivim klimanjem glave ili dodirivanjem oboda šešira.

Onda je pored njega prošla diližansa, koja je stizala svaki drugi dan, unoseći malu promenu u život grada. Produžio je niz ulicu i kada se približio salunu

prašina se već slegla i iz diližanse su počeli izlaziti putnici. Hauelovu pažnju privukao je putnik u elegantnoj odeći, sakou od sivog tvida, svetlosivim pantalonama, svilenom prsluku i s kravatom boje vina i kalifornija šeširom širokog oboda na glavi. Ispod sakoa izvirivale su drške revolvera od slonovače. Taj džentlmen je mogao imati oko trideset godina, ali se po smirenom licu i inteligentnom svetlucanju čelično-plavih očiju moglo zaključiti da je mudriji nego što bi to njegovim godinama odgovaralo. Nije se često događalo da takav čovek stigne u grad, pomisli Hauel, prolazeći pored njega i ulazeći u salun. Naslonio se na šank i sačekao da mu konobar donese njegov uobičajeni viski.

– Vruć dan danas, mister Hauel – primeti barmen. Hauel klimnu glavom i nastavi da u mislima traži rešenje za svoje probleme. Stajao je tako deset minuta, nezainteresovano gledajući ljude oko sebe, kad začu zvučan bariton iza sebe:

– Jeste li vi mister Hauel?

Okrenuo se i pogledao visokog došljaka, koji ga je mirno, ali uporno, posmatrao.

– Mister Hauel iz železničke kompanije? – ponovi došljak svoje pitanje.

Hauel klimnu glavom. – Šta mogu učiniti za vas, mister?

– Radi li Eš Lorens za vas?

Hauel nabra obrve. – Da. Zašto pitate?

Putnik priđe šanku i stade pored njega. Mahnuo je konobaru, koji je vukao noge kao lenji patak.

– Brendi za mene, i sodu.

Uzeo je čašu, koju mu je barmen dodao i ispio tekućinu u njoj dopola.

– Punih trideset milja žudim za ovim, Hauel – reče pošto je obrisao usne i odahnuo kao da mu je teški teret pao s leđa.

Stiv Hauel ne odgovori. Pažljivo je motrio došljaka. Na njegovom licu bilo je markantne muške lepote. Odavao je utisak snažnog i odlučnog, ali i besposlenog čoveka, koji ničim nije pokazivao ni najmanju ratobornost. Hauela je, međutim, kopkalo šta on hoće od njega. Onda izusti.

– Nisam čuo vaše ime, mister...

– Ah, izvinite za propust! Ja sam Džon Holidej – predstavi se došljak, ne pružajući ruku.

– Holidej?... Ime kao da mi je odnekud poznato – reče Hauel.

– Nismo se do sada sreli, jer ja nisam nikada silazio tako daleko na jug. Ja sam... dobar prijatelj Lorensove sestre, koja živi u Katamangi, pa me je ona zamolila da ga posetim. Rekla je da radi kao službenik za vašu firmu, ali da je zabrinuta za njega. – Osmehnuo se i poručio drugi brendi, a onda nastavio: – Možda je trebalo da najpre potražim Eša u poslovnici, ali sam bio toliko umoran da sam se morao prvo okrepi. – Onda... je li Eš tamo?

Na Hauelovom licu ocrtalo se razočaranje. Ovaj čovek očito nije donosio vesti o Lorensu, kojima se nadao. – Ne, Eš Lorens je terenski službenik – odgovori Hauel. – Neka vrsta našeg putujućeg zastupnika. Kupuje zemljišta za račun kompanije, istražuje nove teritorije za eventualnu gradnju i slično.

– Pa, terenski rad mu i više odgovara – primeti zapadnjak. – Po priči

njegove sestre, on je godinama bio gonik krda, zato mi ne liči na čoveka s čistom košuljom i belim manžetnama. Onda... mogu li da ga vidim na desetak minuta?

Hauel odmahnu glavom i nasloni se na šank. – Bojim se da ne možete.

– Postoji li neki poseban razlog za to?

– Ne. Jednostavno nije ovde. On je u Kodi Ridžu.

– Radi tamo?

– Da.

– Kad treba da se vrati?

Hauel stisnu usne. Opazio je da je Holidej nabrao obrve na njegov gest. – Već izvesno vreme nemam vesti od njega. A nije mu do sada bio običaj da ode a da se ne javi i ne obavesti me šta se događa. On je bio moj najpouzdaniji terenski agent, koji...

– Bio? – upada mu Holidej u reč.

– Jeste – ispravi se Hauel, zagledan u svoju čašu.

– Rekli ste „bio“ – Holidej ga sumnjičavo pogleda. – Niste na mene ostavili utisak čoveka koji govori nešto bez razloga. Šta se ovde događa?

– Ne znam, Holideje.

– Onda mi ispričajte ono što znate. Prešao sam dosta dugačak put i obećao njegovoj sestri da ću videti Eša. Ne sviđa mi se kad ljudi o njemu govore kao da više nije živ.

Hauel slegnu ramenima.

– Kodi Ridž uživa glas grada koji ne gaji prijateljska osećanja prema strancima. A Lorens je u taj grad došao kao stranac, sa zadatkom da obavi neke poslove za račun moje kompanije. Pošto od njega već više od mesec dana nisam dobio nikakve vesti, ostaje mi

jedino da pretpostavim da se nešto nepredviđeno desilo.

Zapadnjak se zagledao u Hauela, a ovaj je zapazio kako je u Holidejevom držanju nestalo onog prijateljskog, dobronamernog zračenja s početka razgovora. Očito je ovaj došljak umeo biti i tvrd i nezgodan kad se ukaže prilika.

– Voleo bih da čujem celu priču – bio je uporan Dok.

Razmislivši malo, Hauel odluči da ga uputi u svoje brige mada nije znao mnogo više od ostalih. Zapadnjak tada zausti da nešto kaže, ali se u tom trenutku s ulice začuše pucnji. Hauel se okrenuo i pogledao napolje. Tada odjeknu i druga serija pucnjeva i on poblede: – Moja poslovnica...

Izgovorivši to, potrča, a Holidej krenu za njim. Pogledao je u smeru u kome je Hauel zurio i video kako iz jedne zgrade, niže niz ulicu, kuljaju oblaci gustog dima. Vrata na zgradi su se otvorila i mršava žena, teturajući se, izađe, pritiskajući rukama prsa. Prsti su joj bili crveni od krvi.

Hauel i Dok u isti čas stigoše do ranjene žene koja je klonula na tle.

– Šta se desilo, mis Braun? – upita je njen šef.

Ona samo odmahnu glavom, kao da se ne seća šta se desilo. Ljudi su istrčali iz kuća. Pojavila su se dvojica sa šerifskim značkama. Hauel pozva u pomoć za gašenje požara, a onda se ponovo posveti Konstansi, koja je iskašljavala krv i osvrta se s preklinjućim izrazom u očima. Dok je skinuo čuturicu s nečijeg konja i klekao pored nje i umio joj lice i vrat. Žena zari nokte u Holidejevu šaku i s krajnjim naporom progovori:

– Zapalio je vatru u vašoj kancelariji, mister Hauela. Ja sam osetila miris dima i uhvatila sam ga na delu... i on je pucao iz revolvera na mene!

– Ko?

Odmahnula je glavom: – Bilo je toliko dima da ništa nisam mogla da vidim. Opazila sam da je mali rastom... imao je na sebi crnu košulju... i pantalone... i crvenu maramu... – Ponovo se zakašljala. – Recite... mister Lorensu... da je bilo divno... Recite mu da ne... – Oštar uzdah i glava joj odjednom klonu unazad, a oči joj se staklasto ukočiše.

Dok ustade i pođe pored zgrade železničke kompanije ispred koje su građani načinili kolonu u kojoj su kofe s vodom išle od ruke do ruke. Tek što je stigao do dvorišta ugledao je na njegovom kraju oblak prašine, a onda je iza malog senika izronio konjanik, polegao na vratu životinje. Dok izvuče kolt i ispalio hitac.

Konjanik se izdigao na uzengijama i zaljuljao ustranu, a onda se glavačke strmoglavio iz sedla. Zapadnjak potrča k njemu, a za njim i drugi, koji su želeli da ga uhvate. Pali konjanik se otkotrljao na bok i uspeo da se upola pridigne na lakat. Drugom rukom je potegao revolver.

– Uхватite ga živog! – začu Holidej nečiji povik iza sebe, ali se nije obazirao na to jer je video kako je palikuća uperio revolver u njega. Drugi hitac iz Dokovog revolvera pogodio ga je u čelo.

– Dodavola, zašto ste to uradili, mister?

Holidej pogleda starijeg čoveka sa značkom, a onda Hauela, koji se oštro obrati šerifu:

– A šta je drugo mogao da uradi, Samerse? Revolveraš je hteo da ga ubije!

Samers prođe pored zapadnjaka i vrhom čizme okrenu mrtvog palikuću na leđa. Opsovao je videvši ranu na čelu. – Nikada nećemo doznati zašto je to učinio... ni ko je on. – Obratio se Holideju: – Bilo je zanimljivo videti vas kako potežete i pucate. Ko ste vi i zašto ste se umešali?

– On je sa mnom – odgovori Hauel umesto zapadnjaka. – On je prijatelj Eša Lorensa.

Šerif pusti da utisak o Holideju sazri u njemu, a onda klimnu glavom: – Dobro. To malo menja stvar. Ali, do đavola, mister, vi baš ništa ne prepuštate slučaju, je li?

Holidej ne odgovori, ali zato se javi Hauel ogorčenim glasom: – Mis Braun je mrtva, a moja poslovnica je izgorela do temelja! To je prava nesreća!

– Mora biti da je razlog pljačka – pokuša šerif da nagovesti svoj zaključak.

Hauel odlučno odmahnu rukom:

– Da je pljačka bila motiv, zlikovac se ne bi mučio da podmeće požar. Ne, njegova je namera sasvim jasna: hteo je da onemogući rad moje kompanije ili bar da uspori i oteža njenu aktivnost. Ipak, ne mogu jedno da shvatim: u Baramanu nemam neprijatelja, ili bar ne znam nijednog.

– A kako stoji stvar s Kodi Ridžom? – upita Holidej.

– Šta to znači, došljače? – ogłosi se šerif.

– Hauel zna na šta mislim, ali to za sada može da čeka. Hajdete da poku-

šamo spasti od poslovnice ono što se može.

Kada su njih trojica ponovo stigli do trotoara u glavnoj ulici požar je bio lokalizovan. Telo Konstanse Braun bilo je odvučeno malo niže niz trotoar i pokriveno ćebetom. Hael se naslonio na jedan stub. Lice mu je bilo sivo i izmučeno. Samers je ponovo preuzeo komandu u gašenju vatre, ostavivši Hauela i Doka da međusobno izmenjaju misli.

– Možda je požar u vezi s Kodi Ridžom – promrmlja Hael.

– Što znači da za vašu brigu u vezi s Ešom ima dosta razloga – složi se Holidej.

– Da, ali nemam nikakvog dokaza za to.

– Ovde ih nećete ni naći – Dok se okrenu i pođe niz ulicu. Hael ga je posmatrao kako se udaljava prema salunu, a onda krenu za njim, sklapajući u glavi konture jednog plana. Dobro, postaraće se da Konstansa Braun bude pristojno sahranjena, ali više ništa nije mogao učiniti za nju. Sa Dokom Holidejem stvar je stajala sasvim drugačije i on je zapazio njegovu hladnokrvnost, hrabrost i veštinu u sukobu s palikućom. Uz to, Holidej se interesovao za Loren-sa...

Po dolasku u salun Hauela su sa svih strana zasuli pitanjima, ali on nije odgovarao na njih već se uputio prema zapadnjaku koji je stajao naslonjen na šank srkćući svoj brendi. Hael naruči sebi viski i progovori:

– Mislim da između nas dvojice ima dosta prostora za saradnju.

– Kakvu saradnju?

– Želim da neko ode u Kodi Ridž i utvrdi šta se desilo Ešu Lorensu. Spreman sam da platim za to.

– Već sam odlučio da odem tamo – obavesti ga zapadnjak. – Prema tome, nema potrebe da me plaćate za to.

– To je kavaljerski odgovor, ali sva-ka stvar ima svoje lice i naličje. Ako odete tamo kao predstavnik kompanije to vam daje velika prava, a naročito da zahtevate punu pomoć i saradnju tamošnjeg čuvara reda.

– Nije mi potrebna ničija pomoć u tom gradu, Hael. Ja uvek radim sam.

Hael ga brižno pogleda:

– U redu, ali nešto drugo je isto tako važno. Ako tamo odete kao usamljeni strelac pa vam se eventualno nešto desi, to neće privući ničiju pažnju. Ali ako otputujete kao predstavnik kompanije, pa vam se nešto desi, ja ću imati prava da tražim istragu. U tom slučaju tamo bi otišao federalni šerif.

Holidej ga radoznalo pogleda:

– Posao i kompanija uvek na prvom mestu, je li tako, Hauel?

– Ja moram raditi svoj posao.

Dok se zamisli. Ne bi mu smetalo da u Kodi Ridž otputuje kao nameštenik kompanije. U tom slučaju onaj ko je poslao čoveka u Baraman da zapali poslovnicu i ubije Konstansu Braun mogao bi načiniti neki pogrešan korak i otkriti se. Tada bi njemu posao bio znatno olakšan. Ispio je brendi i pogledao Hauela:

– Pa dobro. Neka bude. Računajte da sam od danas službenik kompanije.

Hael se usiljeno osmehnulo:

– Budite kroz jedan čas kod moje izgorele poslovnice. Daću vam sva obaveštenja o zadatku Eša Lorensa. Kada

budemo okončali razgovor dan će već biti pri kraju i vrućina će proći, tako da možete krenuti za Kodi Ridž. Pošto je diližansa već otišla, moraćete unajmiti konja.

– To mi trenutno i više odgovara.

– Dobro. Porbrinuću se za to. I spremiti vam novac. Sto dolara sedmično plus troškovi. Je li to u redu?

– Kako hoćete – Holidej nezainteresovano odmahnu glavom. – To je najmanje važno.

II

– Zovem se Holidej. Džon Holidej.

Šerif Najdžel Dagen digao je pogled s gomile poternica, koje su ležale na stolu pred njim i pogledao stranca koji se predstavio ulazeći u šerifsku kancelariju. Ono što je video nije ga jako iznenadilo, jer je u svojoj karijeri video galeriju tipova, od najgorih do najboljih, ali je zapazio njegov visok stas, snažna, ali ne preterano široka ramena, mišićave ruke i koltove sa drškom od slonovače. Čovek pred njim bio je nesvakidašnja pojava. Ali šerifa nije bunilo to već nešto drugo: činilo mu se da mu je njegovo ime odnekud poznato, iako je znao pouzdano da strančevo lice ne gleda ni s jedne od poternica na njegovom stolu.

– Šta želite, Holideje? – upitao je bez naročitog interesa.

– Pročitajte ovo – Holidej pruži Dagenu jednu kovertu. Policajac izvadi iz nje komad presavijenog papira i pročita sadržaj. Onda napući usne i ponovo savi papir.

– Vi, dakle, radite za železničku kompaniju „Pacifik nacional“. To je le-

po, vrlo lepo. Ali zašto ste došli k meni?

– Došao sam ovamo da proverim gde mogu naći čoveka po imenu Eš Lorens – reče mu Holidej. Pažljivo je posmatrao Dagen da bi video njegovu reakciju pri pomenu Lorensovog imena, ali je šerifovo lice ostalo bezizrazno. Ostao je da sedi zavaljen, gurnuvši prethodno koverat s papirom prema Holideju.

– Lorens, je li? Čini mi se da sam već čuo to ime.

– On je došao ovamo pre otprilike mesec dana s ciljem da kupi neko zemljište za račun moje kompanije. Od tada se o njemu ništa nije čulo.

Dagen slegnu ramenima: – Ovde ljudi dolaze i odlaze, Holideje.

Zapadnjak privuče stolicu i diže levu nogu na donju prečku, pa se nasloni laktom na koleno. – Taj Eš Lorens bio je dobar čovek, šerife. Dobar i saves-tan. Prvi njegov zadatak bio je da se odmah po dolasku javi, ali on to nije učinio. Zato izgleda kao da mu se nešto desilo.

– Može biti da je napustio posao i počeo s nečim drugim.

Holidej odrečno odmahnu glavom:

– Ne, to nije verovatno. Koliko sam saznao, on je voleo svoj posao, a sem toga bio je dobro plaćen i cenjen u kompaniji. A ostavio je i jednu ženu u gradu iz kojeg je došao, kojom je nameravao da se oženi.

Dagen nabra obrve: – Tako, dakle, stoje stvari?

– Šta znate vi o njemu? – upita Dok.

– Vrlo malo.

Dagen lagano ustade. Sada se video da je visok koliko i Dok i možda isto

toliko sanažan, ali ne i tako skladno građen. Dok proceni da može imati oko četrdeset godina, dakle bio je šerif s dobrim iskustvom. – Voleo bih da mi kažete to što znate, šerife – rekao je.

Dagen otpi vode iz čaturice, koju je skinuo sa zida.

– Lorens je prošao ovuda. Veći deo dana proveo je u gradu, postavljajući mnoga pitanja, a onda je odjahao. Od tada ga više nisam video.

– Kuda se uputio kad je pošao?

– Nije rekao. – Šerif ispitivački odmeri zapadnjaka pa nastavi: – I ne vidim zašto bi moj posao bio da se brinem o sudbini čoveka koji se u gradu raspitivao o nečemu i otišao. Koliko znam, odgovori koje je dobio nisu ga uznemirili. On je bio običan činovnik kompanije koji je želeo da kupi neku zemlju. Ljudi su mu obično negativno odgovarali i nagovestili mu da samo uzalud gubi vreme, jer niko neće da proda zemlju železnici.

– Zar baš niko?

– Da. Ni stočari, ni farmeri, ni poslovnici ljudi. Svi smataju kako je Kodi Ridž, ovakav kakav je sada, vrlo pogodno mesto za život. Zbog čega bi onda želeli da ga izmene? Novi ljudi, koji bi došli s železnicom, doneli bi sa sobom samo više problema i više briga, a grad bi postao pretesan. Pretpostavljam da je Lorens to shvatio i otišao.

– Da je tako, on bi se vratio u Baraman – primeti Dok.

– Moguće. To ne bih znao da vam kažem. Razgovarao sam s njim i on je na mene ostavio utisak mirnog čoveka. Možda je bio razočaran neuspehom pa je otišao da rashladi glavu na nekom drugom mestu.

Holidej se ispravi i spusti nogu sa stolice na pod. Znao je da je čuo sve što se od Najdžela Dagen moglo čuti. Okrenuo se i bez reči izašao iz kancelarije, dignuvši samo dva prsta u znak pozdrava. Onda začu šerifove korake za sobom pa zastade.

– Čini mi se da ste vi neki uporan čovek, Holideje – reče Dagen. – Mogli biste u gradu izazvati neprilike. Zato vam preporučujem da mi odmah kažete za čim to njuškate i kakve planove imate u toj vašoj tvrdoj glavi.

– Došao sam ovamo da nađem Eša Lorensa – odgovori Dok.

– Ovdašnji ljudi će vam reći isto ono što su rekli i Lorensu, mister, a to je da u ovom gradu i okolini nema zemljišta na prodaju. Rekao sam vam već da ljudi ovde ne žele promene i ne vole strance koji dođu i pokušavaju da im te promene donesu.

Holidej se jedva приметно osmehnuo: – Mislim da ste mi upravo rekli nešto važno, šerife.

Prvi put od njihovog susreta Dagen je bio zbunjen: – Šta sam vam to rekao, Holideje?

– Otkrili ste mi činjenicu da stranci koji dođu u grad sa namerom da done su promene nisu dobrodošli. Prema tome, ni Lorens nije bio dobrodošao. Da je bio samo premlaćen, on bi ipak nekako stupio u vezu sa Baramanom. Pošto se nije tamo vratio, jedini razlog dovoljno jak za taj njegov propust je da je on mrtav.

Dagen opusti usne.

– Čujete, to što kažete nije nimalo lepo, Holideje. I nimalo mi se ne dopada. Ja sam, naravno, u granicama svakodnevnog interesovanja, proverio šta

je bilo s Lorensom. Otišao je odavde sam i uputio se prema zapadu.

Holidej pogleda na tu stranu. U daljini su se dizali oštri planinski vrhovi. Predeo je tamo izgledao divlji i pun opasnosti. Posle kraćeg ćutanja on reče: – Možda biste mogli da mi kažete imena ljudi s kojima je razgovarao o kupovini zemljišta.

Dagen kratko odmahnu glavom: – Ne bih mogao.

– Ali ja ta imena mogu i sam saznati, šerife. Zašto mi otežavate posao?

– Vidim da ste čvrsto odlučili da mi zadate glavobolju – promrmlja Dagen.

– A to ne volim.

– Ne, šerife, varate se. Nikakvog posebnog interesa nemam za to. Ako nekom želim zadati glavobolju to može biti samo onaj ko je ubio Eša Lorensa.

– Ubio? Šta vam daje pravo da kažete da je Lorens ubijen? I to u mom gradu!

Holidej se neveselo osmehnu:

– Eš Lorens nije bio nikakva protuva i skitnica, šerife, ali daleko od toga da je bio pitomo jagnješće, kakav je možda izgledao. Znam da je bio u stanju da se ponese i s najopasnijim protivnikom. Nije mu bilo prvi put da se suoči s neprijateljima. Zato je mogao biti sprečen u obavljanju svog posla samo ako je ubijen. Ja ću ga naći, mrtvog ili živog, šerife! Ako ga slučajno nađem mrtvog, da znate da ću pronaći i njegovog ubicu. U međuvremenu, nastaviću s poslom tamo gde je on stao i propitaću neke ljude u vašem grdu o tome šta je Lorens hteo i šta je činio.

Udaljio se, ostavljajući Dagena da besno gleda za njim. Ovaj put šerif nije pošao za njim. Ostao je da stoji na tro-

toaru ispred zatvora, češkajući se prstom po vrhu brade.

– Neka sve ide dodavola – promumla i vrati se u svoju kancelariju.

*

Marvin Keli je i ovaj put, po običaju, ušao na zadnja vrata u salun u Kodi Ridžu. Od kako je znao za sebe, bio je oprezan čovek.

Idući lagano ka stolu za kockanje, za kojim su sedela tri čoveka, Keli rukom dade znak dvojici od njih da se udalje. Oni ga poslušашe i odoše prema šanku. Keli se umorno spusti na stolicu i dolivajući piće iz boce u čašu reče:

– Jedan tip je jutros dojahao iz Baramana. Otišao je pravo kod Dagena.

Čovek koji je ostao za stolom, korupulentan i snažan, upitno podiže obrve: – Pa šta?

– Znači da bi trebalo proveriti ko je on i šta hoće. Znaš da je prošao već celi mesec. Bilo je krajnje vreme da neko iz tog grada doplovi u ovaj kraj. A mogu ti reći još i to da taj čova izgleda baš kao neko ko zna svoj posao.

Kord Golsvorti nasu sebi piće i udobnije se namesti u stolici. – Možda si suviše zabrinut ni zbog čega, Marvine – promrmlja.

– To što sam često bio zabrinut, Korde, spaslo me je da do sada nisam oduševljen na groblje – odvrati Keli.

– Niko ništa ne zna – primeti Golsvorti. – I kako bi neko i mogao nešto znati? – Zagledao se u oči svom sago-vorniku, skrivajući lakim mrštenjem dosadu koju je osećao. Taj Marvin Keli je nenadmašan u borbi revolverima ili

pesnicama, pomislio je, čovek koga bi svako pozeleo da ima kraj sebe, ali je, nažalost, pripadao onoj vrsti ljudi koji sve vide crnje nego što stvarno jeste. A on, Golsvorti, nije video razloga da se brine o nečemu pre nego što se to desi.

– Ne možemo biti sigurni, Korde – bio je uporan Keli. – Ipak bi trebalo da proverimo ko je taj stranac i zbog čega je došao. Na mene je ostavio utisak opasnog čoveka.

Kord Golsvorti se osmehnu: – Pustimo ga onda neka traga koliko mu srce želi, Marvine. A ako u njuškanju priđe suviše blizu, budi uveren da ćemo se o njemu pobrinuti. A sada sedi mirno i nemoj da me gnjaviš.

Keli saslušao piće u grlo i odmah se osetio malo bolje. Bio je siguran da su na pragu neprilike, koje je sedmicama očekivao, ali razgovor s Kordom ublažio je njegovu napetost. Da, rekao je sebi, Kord je u pravu. Šta bi i najposobnije njuškalo moglo saznati o čoveku koji je već mesec dana ležao mrtav pod gomilom kamenja u jednoj jaruzi u pustari? Čak i ako bi telo bilo pronađeno, sve je namešteno tako da izgleda kao nesrećni slučaj. Jer oni su posle toga proveli u usputnoj krčmi kod Čarli Muna ceo dan. Ako ga neko bude pitao, Čarli će to i izjaviti jer je veoma voleo svoju kožu.

U tom trenutku Dok Holidej je ušao u salun. Njegov dolazak nije izazvao pažnju jer se nekoliko pijanaca, poređanih pored šanka, nisu ni pomerili.

– To je on – reče Keli. – Onaj tamo na suprotnoj strani šanka.

Golsvorti pogleda zapadnjaka i trže se. Na licu mu se videla napetost. – Či-

ni mi se da ga poznajem – promumlao je. – Kao da sam ga negde video.

– Gde, Korde?

– Bilo je to verovatno pre dosta godina, jer bih se inače setio. Možda u ono vreme kad smo na severu raskrstili s Hendersonom i njegovom bandom.

– Pre pet godina? – zbuni se Keli. – Ti baš imaš dobro pamćenje!

– Ponekad se isplati imati dobro pamćenje – reče Golsvorti, posmatrajući i dalje pažljivo došljaka i dobujući prstima po stolu.

Hladan znoj orosi Marvinovo čelo. – Misliš li da bi trebalo da pođem i porazgovaram s Dagenom?

Golsvorti razmisli, pa klimnu glavom:

– Ne bi ništa smetalo. Nemoj samo praviti paniku oko toga... Saznaj samo kako se zove i zašto je došao.

Keli nije sačekao da mu se dvaput kaže. Ustao je ne završivši piće i napustio salun opet kroz zadnja vrata. Pohitao je preko dvorišta, krenuo jednom sporednom ulicom do glavne, a onda produžio do šerifove kancelarije. Dagen je zatekao kako je sprema i bez okolišanja počeo mu postavljati pitanja.

Pošto mu je Dagen rekao sve što je želeo da zna, Marvin Keli se, duboko zamišljen i zabrinut, vratio u salun.

*

– Vi ste Dok Holidej, zar ne? – odjeknuo je glas iza zapadnjakovih leđa. – Dok Holidej iz Fort Krika?

Holidej se okrenuo i ugledao omalenog čoveka koji mu se usiljeno osmehi-

vao. Uprkos trudu, nije uspeo da ga prepozna.

– Da li vas poznajem, mister? – upitao je najzad.

U salunu je zavladala grobna tišina. Iza ovog što ga je oslovio, Holidej ugleda jednog drugog koji je sedeo sam za stolom i pokazivao vidno zanimanje za to što se događa u salunu. Holidej se odnekud prisećao mršavog čoveka oštrih crta lica s crnim, duboko usađenim očima. Bilo je to lice iz prošlosti, ali karakteristično, lice koje se teško zaboravlja.

– Ne, ne verujem da me vi poznajete, Holideje – odgovori omaleni čovek. – Jer kada ste vi bili u Fort Kriku ja sam bio niko i ništa... tek dečaćić koga niko nije zapažao.

Dok tek sada opazi mladolikost sagovornika.

– Šta želite? – upita.

Mladić uperi prst u njega: – Vas, Holideje! Hoću da budem čuvek kao što ste vi.

Zapadnjak oseti kako mu se u grudima nešto steže i crno naslućivanje opasnosti, koje je još maločas lebdele nad salunom, postalo je stvarnije, opipljivije. Barmen je gledao čas mladića, a čas njega, a na licu mu se videla zabrinutost.

– Hej, čekajte! – viknuo je. – Ne želim nikakve gluposti u mom lokal! –

– Zaveži ti, debeli trbonjo! – dreknu mladić glasom koji je ličio na lavež. – Ovo je moja i Holidejeva stvar i ne tiče se nikoga sem Koni Lendera i Doka Holideja. Pratim ja njega već pune dve godine, sve vreme od kako su ljudi počeli pričati da je najbolji revolveraš na Zapadu, bolji od Vajata Erpa, Bila Hi-

koka i Bufalo Bila. Ja sam tukao Toma Vilijemsa u Templ Kriku i Džima Svin-tona u Čejenu, ali to je bilo đavolski lako, jer su njih dvojica stekli ime u obračunima s nekim tipovima koji nisu vredeli ni centa. Sa mnom, međutim, nisu mogli izaći na kraj. Mislim da će tako biti i s Dokom Holidejem. On će u meni naći revolveraša ravnog sebi i to ćemo proveriti smesta i baš ovde.

Barmen ustuknu korak nazad i zbu-njeno počeo mahati krpom oko sebe.

– Lendere, to je ludost – reče Holidej mirno. – Pustite to k vragu i odjašite s mirom.

– Da odjašem s mirom? – Koni Lender bahato zabaci glavu i glasno se nasmeja. – Pa tek sam dojahao! Strpljivo sam čekao da završite razgovor s šerifom kako bismo mogli na miru rešiti ovaj naš problem.

– Nemamo mi šta da rešavamo – odbrusi zapadnjak suvo, u nadi da će mladi revolveraš odustati, ali je u sebi slutio da će doći do obračuna.

Mladićevo lice se ponovo namrgodilo i senka zverske surovosti zatamnila mu je lice. Počeo je brže disati i oči su mu zasjale: – Naprotiv! Imamo mi mnogo šta da rešavamo, Holideje. Noćima nisam mogao da spavam misleći na svaku reč koju su ljudi rekli o vama. Tako sam žarko želeo da se ogleđam s vama da me od toga već boli stomak.

Holidej se lagano okrenuo i stao licem u lice s Lenderom. Desna ruka mu je neprimetno kliznula s šanka i spustila niz telo. Udahnuo je duboko i rekao: – Ne želim da se sukobim s vama, Lendere. Ne želim da vas ubijem. Po-

jašite konja, idite odavde i zaboravite na mene.

– Vrag vas odneo, prestanite s tim glupim pričama, Holideje! Izazivam vas i potegnite oružje, jer vam odavde na drugi način nema izlaza!

– Možete poginuti, mladi čoveče – opomenu ga tiho zapadnjak, toliko tiho da su ga prisutni jedva mogli čuti.

Lender je zažmurio i stisnuvši vilice otkrio iskežene zube. Žila na čelu mu je odskočila. – Potegni pištolj, do đavola! – viknu.

Holidej ga pogleda u oči. Video je da iz njih seva odlučnost koja ga je već nosila preko granice iza koje nije bilo povratka. Onda se Koniјеvo rame zgrčilo. Ruka mu je poletela naniže i vratila se naviše brzinom koju je oko jedva moglo da prati. U trenutku dok je potezao revolver, Holidej oseti duboko sažaljenje za Koni Lendera. U tom deliću sekunde, na razmeđi života i smrti, mladi revolveraš se pobeđnički osmehnuo, ali tada ga je Holidejev metak pogodio posred grudi, a njegov, ispaljen delić sekunde kasnije, proleteo je u prazno, iznad zapadnjakovog ramena.

Od siline udarca kuršuma Lender je bio odbačen unazad. Na njegovom licu pojavi se grč smrtnog bola, noge mu kleknuše, a onda se skljkao na pod kao bezoblična, mlitava masa.

U salunu ponovo zavlada tišina. Niko se nije ni pomakao. – Sto mu gromova! – promrmlja barmen, brišući musavom krpom znoj s čela.

Kroz pomična dvokrilna vrata u salun je s revolverom u ruci nahrupio šerif Dagen. Zastao je kao ukopan kad je na podu ugledao mladog čoveka koji

se previjao od samrtničkih bolova. Pre nego što mu se približio, Koni Lender je promuklo prokrkljao:

– Pobedio bih svakog drugog, Holideje. Trebalo je da sam i tebe pobedio, jer sam bolji. Sledeći put ćeš videti...

Dok ne reče ništa. Nije ga čak ni pogledao. Vratio je revolver u futrolu. Dotle se šerif spustio na kolena kraj Lendera i zagledao se u njegove staklaste oči. Onda je naglo ustao, kao da se uplašio da ga Lender ne povuče za sobom u mrak. – Mrtav je – reče.

– Sam je tražio to što je dobio, šerife – reče barmen. – Mister Holidej je lepo došao i popio svoje piće, gledajući samo svoja posla, kad je Lender upao i obrušio se na njega. Nikako nije hteo da se pomiri s odbijanjem mister Holideja da prihvati njegov izazov. Prvi je potegao oružje i dobio ono što je zaslužio.

Dagen ga je ćutke slušao, ne skidajući pogled s Doka.

– Šta je bio razlog ovom obračunu, Holideje? Jeste li vas dvojica već negde ukrstili robove?

– Nikada ga nisam video – odgovori zapadnjak.

Dagen se namršti. – Ako je tako, zbog čega bi onda želeo da vas ubije? Niko ne nasrće na nekog bez ikakvog povoda.

– Postojao je povod – umeša se ponovo barmen. – Pomenuo je neki grad u kome je slušao priče o mister Holideju kao velikom čoveku, čuvenom nepobedivom revolverašu. Izgleda da je već dve godine nosio u glavi suludu ideju da nađe Holideja i izazove ga.

Šerif stisnu usne, stade pred Holideja i zagleda mu se u oči: – Veliki čovek,

je li? Glasoviti revolveraš? To je, dakle, u pitanju, Holideje?

– Ja nisam nikoga dirao, šerife, kao što vam je barmen i objasnio.

– Naravno, naravno. Kad neko izgubi glavu ljudi kao vi su obično nedužna jagnjad. Takve priče neće mene zavarati, Holideje! Vi ste u mom gradu napravili još jednu rečku na vašem revolveru i možete biti zadovoljni. Sada osedlajte vašeg konja i čistite se odavde. Neću da mi posle ovoga u grad nagrmu revolveraši koji žele da se dokažu.

Holidej ga je dugo bezizrazno gledao, a onda je prošao pored šerifa, prekoračio telo Koni Lendera i prišao šanku. Iz džepa je izvadio dve novčanice od dvadeset dolara i spustio ih pored bezeknutog barmena. – Mislim da će ovo biti dovoljno.

– Dovoljno za šta? – upita barmen.

– Za sahranu. Bez obzira što je to dužnost grada, želim da ovaj momak dobije bar pristojan pogreb. To će verovatno biti jedino pristojno što je dobio u životu.

Dagen iznenađeno ustuknu, a onda se isceri: – Da li vi uvek sahranjujete vaše žrtve? To vam se izgleda dopada?

Zapadnjak ga neprijateljski pogleda i šerif pocrvene. Dok krenu ka vratima kraj kojih su stajala trojica i zaprepasćeno ga gledala. Jedan od njih, Marvin Keli, oborio je pogled kada se Holidej približio, ali je nastavio da ga motri kroz nakostrešene obrve. Kada je Holidej izišao, Keli upita Golsvortija:

– Kako ti izgleda, Korde?

Golsvorti ga bezizrazno pogleda i nastavi da gleda Holideja koji se polako udaljavao.

– Do vraga, Korde, jesi li video šta se desilo? – uzviknu Keli.

– Da, video sam. Vrlo zanimljiv čovek, taj Holidej.

– Dagen kaže da je došao za račun železničke kompanije „Nacional pacifik“ i da je ovde zbog toga da ispita šta se desilo s Lorensom.

Kord klimnu glavom: – Ovaj put su odabrali jačeg čoveka, Marvine. Snažnijeg, bržeg i iskusnijeg. No bez obzira na sve to, Holidej će morati da ode.

Marvin Keli se jednom rukom pogladio po licu, a drugom popravi opasak s revolverom. – Misliš da ćemo morati da se sukobimo s njim, Korde?

Golsvorti potvrdno klimnu glavom.

– Da, Marvine, moraćemo da se uhvatimo u koštac s Holidejem... i to ćemo morati pre nego što izgradi neko uporište u ovom gradu.

– Dagen mu je naredio da se počisti iz grada. Možda bi trebalo...

– Na to što je Dagen rekao, Holidej ne daje ni prebijene pare... a Dagen neće biti u stanju da svoje naređenje silom sprovede u delo. Prema tome, Holidej će ostati ovde.

Keli liznu suve usne. Bio je zbunjen i uznemiren.

– Koliko je opasan... šta misliš?

– Dobar je, Marvine, vraški je dobar na revolveru. Verovatno je bolji i od mene, mada u to baš nisam sasvim siguran. Siguran sam samo da je toliko brz da s njim ne smemo ništa rizikovati. Dopustićemo mu da u gradu uspostavi neke kontakte i porazgovara s nekim ljudima, a onda ćemo ga pratiti ka-

da pođe napolje. Negde u preriji, na nekom pogodnom mestu, čeka otvoren grob za našeg velikog prijatelja Holideja.

Kao Kord Golsvorti, i Dagen je znao da Holidej neće poštovati njegovu naredbu. Ali osetio je izvesno olakšanje kada je ugledao Kelija i Golsvortija zajedno. Ta dvojica, znao je, dovoljno su tvrdi momci i na njih se čovek može osloniti ako treba da reši neki problem.

III

Holidej je rezervisao sobu u hotelu „Stočarev odmor“. Okupao se, obrijao, promenio košulju i dao da mu se odelo očisti i opegla. Kada je posle toga, osvežen i doteran, sišao niz stepenice, bio je svestan zainteresovanih pogleda svih koji su sedeli u predvorju. Nije reagovao na to. U prolazu je spustio ključ svoje sobe na pult i izašao na ulicu. Podne je već davno prošlo i s popuštanjem vrućine glavna ulica je oživela. Holidej se uputi ka salunu. Ušavši, zatekao je iznenađujuće mali broj gostiju. Prišao je šanku i iz džepa izvadio nekoliko metalnih novčića. Barmen mu uslužno prinese bocu brendija i čašu.

– Gde je sav taj narod? – upita ga Holidej.

– Otišli su kući.

– Je li u ovo doba dana uvek tako tiho?

Nalivajući brendi u čašu, barmen odgovori:

– Nije. Ali današnji dan nije kao drugi, zar ne, mister? Došli ste vi u grad i desio se incident s onim mladim re-

volverašem. Sada ljudi imaju dosta materijala za pričanje i nije im neophodno da se ovde sastanu u prikupljanju novosti. A priča se i da će uskoro u grad doći Kolemanovi kauboji.

– Kolemanovi?

– Da, Pata Kolemama. On je najveći zemljoposjednik i rančer u ovom kraju, mister Holideje. Zapošljava trideset, a možda i četrdeset radnika i upravo je ovih dana završio veliko skupljanje stoke. Smeo bih se kladiti da su njegovim ljudima posle toga grla suva kao pustinja i da čeznu da nešto popiju i daju sebi oduška.

– Jesu li neobuzdani? – upita Holidej.

– Ja izlazim s njima na kraj – slegnu barmen ramenima – uglavnom zbog toga što znaju da je moj salun jedino mesto gde mogu dobiti piće. Ako bih ja bio prinuđen da zatvorim, a to se događa kada stvari izmaknu kontroli, oni onda ne bi imali kuda da odu i gde da se napiju. – Osmehnulo se i raširio ruke. – Ostali građani nemaju tu privilegiju i prinuđeni su da im se uklanjaju s puta. Kada prođe trka i gužva, a to će biti za dan-dva, oni će se vratiti.

Holidej je utonuo u razmišljanje. Još nije odlučio gde da započne istragu o nestanku Eša Lorensa. Negde u ovom gradu ili u njegovoj blizini Lorens je morao ostaviti trag svoga prisustva. Srknuo je brendi i zagledao se niz šank. Jasno mu je bilo da Lorens ne bi jednostavno pojahao konja i bez traga nestao. A ne bi dozvolio ni da ga neko jednostavno otera. Ako mu je neko pretio, on bi se verovatno odupro. Smrt je bila jedino logično objašnjenje njegovog nestanka.

Barmen ga je izvesno vreme sa zanimanjem posmatrao, onda se udaljio zaokupljen nameštanjem stolova za kartanje i skupljanjem čaša. Ostavio je bocu s brendijem nadohvat zapadnjakove ruke kako bi se ovaj sam poslužio. Holidej natoči sebi još jednu čašu, stavi novac na pult i priđe prozoru koji je gledao na ulicu. Stajao je tu neko vreme i posmatrao šta se napolju događa, ne verujući sasvim u barmenovo objašnjenje da su građani ostali kod kuće kako bi izbegli eventualnu gužvu. Možda se oni s kaubojima ne slažu preterano, ali nije mogao da veruje da su baš tolike kukavice.

Okrenuo se kada je drveni pod zaškipao. Instinktivno se mašio za revolver, ali je prostorija iza njega bila prazna. Kuda je nestao barmen, zapitao se. Obuhvatio je pogledom prostoriju, ali ni dalje nije video nikoga. Onda mu pogled polako pođe prema stepeništu. Možda je otuda doprlo škripanje poda koje je čuo.

Ugledao je neko kretanje, u prvom trenutku tako neodređeno i nejasno da je pomislio kako ga senke i svetlost varaju. Onda je na vrhu stepeništa ugledao siluetu koja se lagano kretala. Holidej se potpuno okrenuo, razmaknuo noge da bi se čvršće oslonio o pod i čekao šta će se dalje desiti. Gledao je u jedan osvetljeni deo stepeništa. Tu će silueta, koju je opazio, dobiti svoj definitivni oblik i tada će on biti spreman na svaki dalji razvoj događaja.

Ali jedan drugi šum privukao je njegovu pažnju. Šum je dopirao s njegove desne strane. On baci brz pogled u tom pravcu i vide kako se nečija ruka pomalja iza ivice šanka. Bila je to punač-

ka ruka, koja je čvrsto stezala drvenu dasku.

Dok poteže revolver. U tom času ugledao je čoveka koji se ukazao na vrhu stepeništa. Ispalio je hitac i metak je pogodio čoveka u desni lakat. Uz prodoran vrisak, napadač ispusti revolver i levom rukom stisnu povređeno mesto.

Holidej više nije obraćao pažnju na njega, jer se sada iza šanka pojavio i onaj drugi napadač, držeći pušku oslonjenu o rame, spreman da pritisne okidač. Dok opali u njega bez namere da ga samo rani. Znao je da protiv puške ne sme oklevati. Metak je pogodio napadača u vrat i ovaj ispusti pušku i pade licem prema podu. Glasan odjek koraka na stepeništu otkri zapadnjaku da ranjeni napadač pokušava da pobegne. Dok potrča stepenicama na prvi sprat. Lako je uhvatio krvavi trag kroz hodnik do zadnje verande, a otuda sporednim stepeništem naniže do dvorišta. Tada začu iz sporedne uličice na levoj strani tutanj kopita. Potrčavši tamo, uspeo je samo da vidi oblak prašine koji se dizao za beguncem. Onda je topot kopita zamro i oblak prašine se izgubio prema južnom delu grada.

Holidej vrati revolver u futrolu. Tek sada je na ulicama živnulo, začuo se žagor, odjek brojnih koraka i na kraju razgovor u salunu. Holidej se pope uz zadnje stepenice i vrati istim putem nazad u salun gde je zatekao bar tuce ljudi, okupljenih na samom ulazu, kraj dvokrilnih vrata. Dok je tek stigao do polovine stepeništa kad je kroz gomilu u salun upao serif Dagen. Zastao je nekoliko koraka ispred okupljenih građana i počeo se ljutito osvrtni.

– Pokušali su da me ubiju, šerife – saopšti mu Dok.

Dagen ga ozbiljno pogleda i pogleda napadača, ispruženog preko šanka, kome je puška ispala iz ruke.

– Ko: oni? Ne vidim ovde nikoga sem vas i mene i ovoga – dodao je, pokazavši glavom na mrtvaca.

– Onaj drugi je pobegao. Ranjen je u desnu ruku.

Mukla tišina. Dagen se ponovo osvrnuo, priđe šanku i zagleda se u mrtvog napadača. Po šerifovoj reakciji Holidej je bio siguran da Dagen nije poznavao tog čoveka. Ili je to vešto prikrivao.

– Gde je Pit? – upita šerif. – Barmen...

– Bio je tu pre kratkog vremena – objasni mu Dok. – Poslužio me je, a onda se dao na uređivanje lokala. Kada sam ga pitao kud su se deli onoliki gosti, odgovorio mi je da uskoro treba da dođe veća grupa kauboja.

– Kauboja?

– Da, grupa ljudi koji rade za čoveka po imenu Pat Koleman.

Dagen nabra obrve i na sredini čela mu se urezala duboka bora.

– A zašto bi građani bežali kućama ako u grad dolazi gomila kauboja? Zar građani smatraju da ne bi mogao da izađem na kraj s pojedinim pustahijama koji bi hteli da izazovu nered?

– Tako mi je rekao barmen – reče Holidej. – Ni ja nisam poverovao u to. Nikako ne mogu da zamislim da bi se ceo grad zavukao u mišiju rupu samo zbog toga što dolazi nekoliko žednih kauboja... Možda mi vi možete reći, šerife, zbog čega je Pit izmislio tu priču?

– Otkud bih ja mogao znati?

– Odgovor je prost – Holidej pređe pogledom po okupljenim ljudima. – Ispričao mi je tu laž kako bi prikrrio da mu je poznato kako neki ljudi žele da budem ovde sam pa da mogu na miru da me ubiju. Zbog toga bih voleo da porazgovaram s Pitom kad ga budemo našli.

Dok je to govorio, Pit je ušao u salun, posrćući kao da je pijan. Niz levu stražnu lica sliwao mu se tanak mlaz krvi. Ušavši, pružio je ruku da se prihvati za šank kako ne bi pao i tupim, bezizraznim pogledom osvrnuo se oko sebe. Videlo se da je povreda na njegovoj glavi bolna.

– Tražio sam te, Pite – nije okolišio Dagen. – Gde si, dođavola, bio?

– Ležao sam na podu u mom magacinu, Dagine. Tamo gde su me ostavili kad su me udarcem po glavi onesvestili.

Dok ga je pažljivo gledao. Ničeg pritivnog nije otkrio, pa ga tiho upita:

– Zašto ste mi rekli onu laž o građanima koji su se navodno udaljili iz vašeg saluna jer u grad dolazi grupa kauboja s Kolemanovog ranča, Pite?

Barmen ga smrknuto pogleda:

– Vi u to niste poverovali, je li tako, Holideje? Da ste mi poverovali, ja bih vam dao neki znak da ne treba da mi verujete.

– Jesu li vas držali na oku sa zapetim revolverom?

– Jesu. Rekli su mi da moram da izgledam ozbiljan i uverljiv, a onda da moram naći neki izgovor da se udaljim iz saluna. I eto, udaljio sam se bez izvinjenja... jednostavno vas ostavljajući gde ste, pretpostavljajući da ćete se dosetiti šta se kuva. Ali kad sam iza-

šao s namerom da vas ipak na neki način opomenem, jedan od njih me je udario i onesvestio. – Pit tmurno pogleda mrtvaca na šanku. – On je to učinio.

– Ko su ovi ljudi, Pite? – upita ga šerif. – Jesi li ih ikada video?

Barmen odmahnu glavom.

– Pretpostavljam da su možda dojahali s mladim Lenderom, ali to ne mora biti tačno.

– Holidej misli da je onog drugog pogodio u ruku – reče šerif. – Ne znam kako su ti stranci došli u tvoj lokal da ubiju jednog čoveka... ali mi se sve to nikako ne dopada! Dva mrtva za dva sata je previše!

– A meni se ne sviđa što sam bio izazvan od jednog derišta, a još manje mi se sviđa što mi je u salunu pripremljena zaseda, šerife – reče Holidej tiho, ali energično. – Ne sviđa mi se takođe što sam prinuđen bio da u vašem gradu potegnem oružje, ali šta se desilo – desilo se. I sada mogu samo da vam kažem ovo: neki ljudi ovde rešili su da me uklone, jer im smetam. E, vidite, to se meni ne sviđa! Došao sam ovamo da utvrdim okolnosti pod kojima je jedan čovek nestao i izgleda da neke ljude brine i da su uplašeni zbog onoga što bih mogao otkriti ako nastavim s istragom. To me još više utvrđuje u rešenost da ostanem ovde i nastavim započeto.

– Ostajete ovde? – upita ga Dagen s osećanjem nespokojsstva.

– Da, šerife. Ostajem.

Rekavši to, Dok izađe iz saluna. Cela gomila ga kao jedan isprati pogledom. Duboko zabrinut, šerif se obrati barmenu.

– Još nešto, Pite! Kako se desilo da salun bude prazan kada je Holidej došao?

– Ona dvojica su razjurili goste, šerife. Pitajte ljude koji su tu bili! Rekli su svima da se udalje, a mene su držali na nišanu kao primer kako će postupiti ako im neko bude pravio neprilike.

– Otkud su znali da će Holidej doći ovamo?

Pit slegnu ramenima. – Otkud bih to znao? Rekao sam vam sve. Sada moram previti glavu da bih se mogao vratiti svome poslu. Vi odnesite tog mrtvaca s moga šanka kako bih mogao da ga očistim i dovedem lokal u red.

Dagen proštenja od nemoćnog besa, pa dograbivši napadača za ruke, prebaci ga sebi preko ramena. Probio se kroz gomilu, gurajući radoznalce s puta. Kada je prolazio kroz dvokrilna vrata, sa ulice su se približili Golsvorti i Keli. Dagen ih odmeri ledenim pogledom, da onda reče Keliju: – Drži ovo!

Keli ustuknu, ali ga Golsvorti gurnu napred i pomože Dagenu da prebaci mrtvo telo na široka Kelijeva ramena. Zatim da Keliju znak da produži prema zgradi zatvora. Tamo Keli zbaci mrtvaca s leđa na verandu, a Golsvorti upita šerifa:

– Šta se to desilo, Najdžele?

– Zar ne znaš? – upita Dagen.

Golsvorti odrečno odmahnu glavom.

– Sedlali smo konje u očekivanju da se Holidej uputi van grada. Nismo želeli da nam odmakne više nego što je neophodno.

– Pa, eto, kao što vidite, on uopšte nije odjahao. Ostao je u gradu i jednog čoveka ubio, a drugog ranio. Mislio sam da su ta dvojica tvoji ljudi, Korde.

Golsvorti zavrte glavom. – Nikada dosad nisam video ovog tipa.

Dagen se zamišljeno pogledi šakom po licu. – Ko bi onda, dodavola, ovi mogli biti?

– Mogli bi biti prijatelji onog revol-veraškog šteneta, koga je Holidej sredio – reče Golsvorti. – Koji bi drugi mogli biti?

– Pa, jeste – klimnu šerif glavom. – Baš mislim: Holidej je lako sredio tog Lendera, a i s ovom dvojicom je izišao na kraj. Šta misliš: možemo li ga mi udesiti?

– Izaći ćemo mi na kraj s njim – tvrdio je Golsvorti.

Marvin Keli ga skeptično pogleda: – Pit je rekao... – zaustio je, ali ga Golsvorti preseče okrenuvši se i zakoračivši kroz zatvorska vrata, a onda se, stojeći u senci, ponovo okrenuo i osmotrio ulicu. – On neće dočekati sledeći izlazak sunca – reče. – Dovedi ovamo konje, Marvine! Idemo da posetimo Čarlija Muna i da se postaramo da sve bude uređeno kako valja.

Keli nervozno liznu usne. Dan je bio topao. Nikada nije voleo da jaše u pre-riju, a pogotovo ne sada kada od sunca čoveku provri mozak. Ali nije bilo mudro raspravljati s Golsvortijem kada je zabrinut. Sačekao je da ovaj pođe, a onda krenuo za njim. U sporednoj ulici pored zatvora skrenuo ka štali da izvrši Golsvortijevo naređenje.

*

Zapadnjak je sačekao da se sunce spusti tik iznad horizonta pre nego što je osedlao iznajmljenog konja i uputio se izvan grada. Dagen mu je rekao da

je Lorens otišao u pravcu južnih brda, pa se i on uputio tamo. Ali na tri kilometra od grada zašao je u niziju i posle izvesnog vremena vratio se svojim tragom. Pao je sumrak i Holidej je sjahao, pustio konja da pase i sedeći na jednom kamenu čekao da se smrači. Kada je po mraku ujahao u Kodi Ridž u gradu je vladala potpuna tišina. Ostavivši konja pored hotela, privukao se sporednom ulicom iza stare zatvorske zgrade u kojoj je gorela petrolejka. Posmatrao je ugao sporedne i glavne ulice, znajući da Dagen mora tuda proći kad krene u obilazak. Znao je dobro da mu šerif govori neistinu i pokušava da ga uplaši, a za to je morao imati neki razlog. Ako je u pitanju bio neki nitkovluk, onda ga je neko morao za to plaćati, ili je bar u tome morao s nekim saradivati. Opet mu se nametnula misao kako je u ovom njegovom poslu jedino sigurno bilo to da je Lorens mrtav.

Prošla su puna dva časa pre nego što se Dagen pojavio. Dok krenu za njim, držeći se na pristojnom rastojanju i u senci. Kada je šerif nakon obilaska zastao u salunu, Holidej je prišao i počeo da ga posmatra kroz prozor sporedne ulice, ali Dagen nije učinio ništa sem što je ispio dve čašice viskija, a onda se vratio u kancelariju na spavanje. Dok uvide da je protraćio uzalud pola noći. Pojahavši ponovo, uputio se na konju ovaj put u pravcu brda. U tom kraju dugo nije bilo kiše, pa je bilo moguće da je Lorens, ako je tamo krenuo, ostavio za sobom neki trag. Holidej se ulogorio osam kilometara od grada i u zoru produžio prema jugoistoku.

Put uzan i poravnat od dejstva vetra nije otkrivao nikakve tragove sve dok Holidej nije ugledao mesto gde su dva konjanika preseklala trasu puta i uputila se prema obližnjem potoku. Te tragove su, naravno, mogla ostaviti dvojica kauboja koji su se zaputili kući, ali i dvojica jahača koji su ga videli kada je sinoć prvi put napustio grad i uputili se za njim.

Dok proveri je li mu revolver pun, pregazi potok i na drugoj obali, nekih petsto metara nizvodno naiđe opet na isti trag. Jahači su tuda prošli pre zalaska sunca, ali zašto su se trudili da prikriju svoj trag?

Zapadnjak je pratio te tragove sve dok nije stigao do jednog šireg puta, koji je vijugao između podnožja brežuljaka. Sunce je sve toplije grejalo. Olabavio je mašnu i otkopčao dugme na košulji da bi ga slab povetarac rashladio, sve vreme pažljivo motreći put pred sobom. Prošao je ceo sat. Put se lagano penjao, neprekidno vijugajući. Povetarac je sada duvao nešto jače. Dok sjaha da bi odmorio konja. Baš kad je pružio ruku da sa sedla uzme čuturicu s vodom, prolomio se pucanj. Holidej se pružio po zemlji, ali dok se mašao za revolver drugi ga metak okrznu po glavi. Osetio je bol koji mu je prosto eksplodirao u lobanji. Vid mu se zamračio i više nije osećao dršku revolvera u ruci. Instinkt mu je govorio da mu je preostalo još samo nekoliko trenutaka svesnog razmišljanja. Zakotrljao se i lomeći pred sobom suvo žbunje, sleteo je s puta niz padinu. Jedna stena ga zadrža. Od udarca u nju izgubio je dah i dotle još zamagljeni vid pretvori se u potpunu tamu. Krv mu

je curila postrance s lica. Poslednjim ostacima snage odvukao se u gusto žbunje pored stene i ostao tu da leži nepomično, boreći se s talasima bola i nesvestice. Onda je negde iznad sebe čuo nejasne glasove. Prisilio je šebe da otvori oči i počeo ih divljački trljati. Nekoliko puta se ujeo za usnu kako bi uz pomoć tog drugog bola sačuvao svest. Onda začu da se topot kopita udaljava. Oseti kako u sebi nema više ni trunke snage i zapade u duboki mrak.

Bilo je već prošlo podne kada je delimično došao svesti. Bio je sav okupan znojem, a u glavi je osećao jak, pulsirajući bol. Pridigao se na laktove i nadvladavajući bol koji mu je prostrelio grudi, uspeo da sedne. Ugledao je otvor u žbunju, kroz koji je i dopuzao bio do svoga skrovišta. Sada je istim putem izišao. Jara ga zapljusnu. Bio je nesiguran na nogama dok je polako išao ka senci jedne stene. Ugledao je na njoj tragove krvi i shvatio da ga je baš ona zaustavila da se ne otkotrlja dalje. Pogledavši dole, uvideo je koliko je bio srećan. Samo par koraka od žbunja tlo se okomito spuštalo u provaliju. Da je tu pao, pretvorio bi se u bezobličnu masu. To je objašnjavalo zašto oni koji su pucali na njega nisu došli da potraže svoju žrtvu. Pretpostavljali su da ako nije poginuo od metka, onda je sigurno ostao mrtav na dnu četrdesetak metara duboke provalije.

Mašio se rukama prema revolverima, ali futrole su bile prazne. Obazreo se i pokupio koltove, zaglavljene u gustišu. Onda je počeo da se penje ka mestu gde je ostavio svog konja pre nego što je bio pogođen. Tragovi dvoji-

ce konjanika videli su se jasno i duboko utisnuti, nedaleko od tragova njegovog konja. Pošao je za tim tragovima nizbrdo, a onda skrenuo putem u nadi da njegov konj nije mogao odlutati daleko. Hodao je dvadesetak minuta pre nego što ga je zatekao kako mirno stoji na jednoj krivini. Tu je bilo dosta trave i pirkao je svež povetarac, što je životinji očito godilo. Približivši mu se, govoreći mu usput umirujuće reči, Dok uze čaturicu sa sedla i opra lice. Na rubu kose imao je malu, plitku brazgotinu. Napio se vode, vratio čaturicu na mesto i vinuo se u sedlo.

Put je vodio nizbrdo, a potok, koji je nešto ranije toga dana pregazio, vijugao je oko brda i trebalo je po Dokovom mišljenju da teče negde niže ispod te padine. Pustio je konja da ga nosi kud mu drago, a on je sedeo zavaljen u sedlu, pažljivo motreći pogledom predeo ispred i ispod sebe. Prošlo je više od pola časa pre nego što je ponovo naišao na ravan teren. Ugledao je šumarak s visokim drvećem i uputio se ka njemu. Ubrzo je stigao do potoka koji je vijugao kroz ravnici. Sjahao je i pustio konja da se napije, pa je i sam legao potrbuške na obalu potoka. Zagnjurio je glavu nekoliko puta u duboku hladnu vodu i osetio kako mu se snaga polako vraća. Bol u grudima nije bio jak i nije ga brinuo, a pošto mu je i bol u glavi donekle popustio, smatrao je da je dovoljno jak i sposoban da ponovo pođe tragom svojih gonilaca. Napunio je čaturicu svežom vodom i ponovo uzjahao. Sada mu je bilo jasno da su ga dvojica napadača pratili još od grada i ne primetivši njegov povratak u grad sigurno se uznemireno pitali šta

je s njim. To je objašnjavalo i njihove nestrpljivo ispaljene hice, kao da ih je njegovo prisustvo zbunjivalo i plašilo.

U ravnu preriju stigao je kasno popodne. Trag konjskih kopita video se jasno duž jednog sporednog puta. Dok Holidej je pošao za njim. Ako bude našao tu dvojicu konjanika, saznaće konačno ko to želi da ga ubije. Zašto, to je bilo jasno: zato što je došao da se raspituje o nestanku Eša Lorensa. Neko očito nije želeo da se to raspirivanje nastavi.

Posle još jednog sata jahanja naišao je na raskršnicu. Jedan put vodio je pravo prema severu, a drugi prema zapadu. Pažljivije je pogledao i u jednom i u drugom smeru, ali nije opazio trag dvojice konjanika, koji je dotle pratio. Više po instinktu nego iz određenog razloga, pošao je prema zapadu. Posle pola časa jahanja kroz pitomu, travom obraslu preriju, ugledao je malu rančersku kuću.

Žena s šarenom maramom na glavi išla je polako do male staje prema kući. Kada je čula topot kopita digla je glavu i ugledavši zapadnjaka stala kao ukopana. Holidej nastavi da jaše ka njoj, trudeći se da licu da što ljubazniji izraz. Nije želeo da je uplaši. Kada je bio stotinak metara od nje, žena požuri i uđe u kuću. Zapadnjak nastavi dalje, očekujući da će se žena ponovo pojaviti, ali u pratnji svog muža.

Kada je zategao vodice ispred privezišta žena se zaista pojavila, ali je umesto nekog muškarca pored nje stajala vitka, krhko građena žena gordo dignute glave, prkosnog držanja i s neprijateljskom vatrom u očima.

– Šta želite? – upita starija od dve žene. Bila je skinula maramu i otkrila proređenu, proseđu kosu. Lice joj je bilo naborano i zabrinuto.

– Izgleda mi da sam zalutao – odgovori zapadnjak. Pogled mu je sve vreme počivao na mlađoj ženi.

– Kojim pravcem ste se bili uputili? – upita ga starija.

– Prema Kodi Ridžu – slaga Dok.

Video je da mlađa žena posmatra ranu na njegovoj glavi. U očima se videla jedva приметна zabrinutost.

– Skrenuli ste daleko s vašeg puta, stranče – reče starija. – Kodi Ridž je u sasvim suprotnom smeru.

– Ta rana na vašoj glavi izgleda sveža – umešala se mlađa. – Pre dva časa čuli smo pucnje. Iz pravca brdskog masiva.

– Neko je pucao na mene – priznao je Dok.

– Ko?

– Nisam ih video – slegnu Holidej ramenima.

– Odelo vam je pocepano – reče mlađa žena s prizvukom optužbe u glasu.

– Pao sam s konja i dugo sam se kotrljao. Ne znam koliko sam bio u nesvesti, ali moralo je to trajati jedan sat, možda i više. Izgubio sam i nešto krvi.

U očima mlađe žene ukazala se neverica.

– Našao sam svog konja i vratio se iz brdskog masiva – nastavi Holidej.

– Pratio sam trag dvojice koji su pucali na mene. Držao sam se traga sve do one raskrsnice nekoliko kilometara oдавде.

– Jesu li se oni uputili ovamo? – upita mlađa žena.

– Ne znam. Vetar je izbrisao tragove. Morao sam da biram između ovog i puta koji vodi na sever. Izabrao sam verovatno pogrešan.

Na licu starije žene ukaza se uznemirenost. Prišla je mlađoj i rekla zategnuto:

– Mi ovde nismo same. Naši muževi će se uskoro vratiti. U svakom slučaju, nisu daleko.

Holidej se osmehnu pa duboko udahnu:

– Madam, ova kuća mesecima nije videla muškarca, možda čak i duže.

– Na osnovu čega to zaključujete, mister? Zar me smatrate lažljivicom?

Holidej pokretom ruke pokaza na dvorište oko sebe:

– Nijedan muškarac, koji bi se naselio u ovakvom kraju, ne bi dozvolio da mu oграда oko dvorišta bude u ovako jadnom stanju. Ne bi takođe dopustio da se zidovi staje klata kao da će se svakog trenutka srušiti. Treba ih podupreti s unutrašnje strane da bi izdržali nalete vetrova koji ovde bez sumnje jako duvaju. I stepenište verande moglo bi biti zamenjeno. A što se tiče ograde verande, na koju ste upravo naslonjeni...

– Jeste li vi rančer? – upita ga mlađa žena.

– Nisam rančer, ali video sam dosta rančeva i znam kako treba da izgledaju. Zašto pitate?

– A čime se bavite? – nastavi ona da zapitkuje. Izgleda da je po zapadnjakovom izgledu procenila da nema posla s čovekom sumnjivih namera. Holideju je to bilo milo, jer su se i njemu dopadali njena figura i prkosan izraz njenog lepog lica.

– Sada radim za železničku kompaniju „Nacional pacifik“. Tražim jednog svog prijatelja.

Žene se iznenađeno zgledaše.

– Kako se zove taj vaš prijatelj? – upita mlađa.

– Eš Lorens.

Starija žena priguši slabi krik i pokri lice šakom ogrubelom od rada i nevremena. Mlađa se prkosno isprsi i stisnu usne.

– Izgleda da ga vi poznajete – konstatovao je zapadnjak.

– Imate li neke isprave ili nešto drugo čime možete dokazati da radite za železnicu? – upita ga mlađa.

Holideju bi jasno da ona donosi većinu odluka u njihovoj kući. Izvadio je potvrdu koju je dobio od Stiva Hauela, pružio je mlađoj ženi i sačekao da je ona pročita. Kada je pročitala, ona mu je vrati i predstavi se:

– Ja sam Katarina Hejli. A ovo je moja majka. Zašto ne biste sjahali i ušli, mister Holideje?

– Zbog čega, mis Hejli?

– Mislim da ima nešto što treba da vam kažemo.

– Hoćete da kažete kako poznajete Eša Lorensa?

– Ona nas je posetio. Nameravale smo da s njim zaključimo pogodbu. Trebalo je da sledećeg dana ponovo dođe s dokumentima pripremljenim za potpis, ali se više nikada nije pojavio.

– Niko o njemu nije ništa čuo već mesec dana – potvrdi Holidej.

– I nas to brine – klimnu mlađa žena glavom. Pošla je u kuću, a njena majka za njom. Holidej zaveza svog konja pa se pope do ulaza u kuću. Ugledao je Katarinu Hejli koja je u tom trenutku

ulivala vrelu vodu u jedan lavor. Preko ruke je imala prebačen komad čistog belog platna, a u levoj ruci držala je bočicu. Starija gospođa Hejli se ukloni s vrata da propusti zapadnjaka, a onda stade pored štednjaka i zagleda se u gosta.

– Sedite, molim vas – reče Katarina. – Očistiću vam ranu, a za to vreme majka će vam spremi kafu.

Holidej sede na stari divan u kuhinji i dopusti Katarini da mu očisti ranu. Posle toga ona ju je premazala lekovitim mašću i stavila preko toga jastučić od gaze, pa sve pritegla zavojem. Zatim je žurnim koracima izišla iz odaje. Nekoliko minuta kasnije vratila se ozbiljnog, skoro svečanog lica. Njena majka je u međuvremenu skuvala kafu i stavila na sto dve šolje.

Katarina Hejli bez uvijanja pređe na stvar:

– Mislim da je gospodin Lorens mrtav.

IV

Katarina Hejli ispričala je Holideju kako je Lorens jednog popodneva došao u njihovu kuću i ponudio im da otupi njihov ranč. Cena, koju je Eš Lorens pomenuo bila je mnogo veća nego što se ona nadala.

– Ja nisam osoba koja zna kako se upravlja rančom, mister Holideje – rekla je. – To ste videli čim ste došli. Ovaj ranč i još nešto zemlje uz to ostavio nam je moj otac. Ni on nije bio od onih ljudi koji su stvoreni da se bave tim poslom. Bio je kockar i pijanica. Kada je umro, ja... ja se nisam ni zaplakala.

Stara Ida Hejli sedela je na drugom kraju odaje, oborivši pogled. Po izrazu njenog lica nije se moglo dokučiti o čemu razmišlja, ali je Dok primetio kako joj s vremena na vreme poigrava mišić na obrazu. Možda se nije slagala sa svim rečima svoje kćeri, ali je Katarina, ne obazirući se na to, nastavila da priča:

– Otac nas je ostavio u dugovima, koje je trebalo otplatiti. Zbog toga smo morali prodati sva goveda, veći broj konja i skoro sve što je neophodno da bi se na ranču radilo. Tokom te rasprodaje saznali smo da ljudi u ovim krajevima nisu preterano velikodušni i susedski dobronamerni kako bi trebalo biti. Toliko su iskorišćavali našu nevolju da moja majka i ja ne želimo više da imamo bilo kakve veze s tim ljudima.

– Počeli smo da govorimo o Ešu Lorensu – podseti je Dok i umesto odgovora dobi hladan pogled.

– Znam, mister Holideje. Kad nam je gospodin Lorens ponudio da otkupi našu zemlju, mi smo bile spremne da tu ponudu prihvatimo. Priznajem da bismo prihvatile i upola manju cenu od ponuđene samo da se izbavimo odavde.

Zapadnjak je ćutao. Znao je da je Stiv Hauel spreman da plati pristojnu sumu za zemljište u ataru Kodi Ridža. U poštenje ove mlade žene i želju da proda imanje i ode iz Kodi Ridža nije se moglo sumnjati. Zaključio je da mu je ovaj slučajni susret pružio šansu koju je tražio i da će tu šansu iskoristiti ako ne prenagli.

– Kao što sam rekla – nastavila je mlada žena – mister Lorens se više nije pojavio. A imali smo i drugih posetilaca.

– Ko vas je posetio, mis Hejli? – zainteresovao se Dok.

– Posetili su nas susedni rančeri, mister Holideje. Izgleda da ovde ima vrlo malo ljudi koji žele da u ovaj kraj stigne železnica. Rečeno nam je da ćemo biti izdajnici i nedostojni nasledstva koje smo stekle ako prodamo ranč. Ja sam im jasno stavila do znanja da nas se njihovo mišljenje ne tiče. Bili su dosta ljuti kad su otišli.

– Jesu li vam pretili? – upita Dok.

– Ne, ne bih to baš mogla nazvati pretnjama. Mada je jedan od rančera rekao da će se postarati da ne prodamo našu zemlju... ako se on o tome bude pitao.

– Ko je taj? Kako se zove?

– Pat Koleman.

Dok se seti barmenovih priča o Kolemanovim kaubojima.

– Izgleda da je taj Koleman neka velika zverka u ovom kraju – rekao je.

– On poseduje više zemljišta nego bilo koji od ostala tri rančera. Ono što on kaže tako i bude u ovom kraju. Ali mi bismo ipak prodale naš ranč da se mister Lorens vratio s dokumentima.

– Zašto mislite da je Lorens mrtav?

– Želeo je da kupi našu zemlju jer niko drugi nije hteo da mu proda svoju. Mi smo mu bili poslednja prilika da u ovoj oblasti stekne uporište. Objasnio nam je da će, kada kupi zemlju, položiti šine od juga sve do naše kuće, koja bi tako postala krajnja stanica. Rekao je da bi u slučaju neuspeha kompanija možda počela gradnju pruge do nekog drugog grada. Bio je oduševljen svojim poduhvatom i izgledao je iskren. Kada nije došao u za-

kazani dan, znala sam da mi se nešto strašno moralo desiti.

Dok razočarano obori ramena. Još uvek nije imao u rukama nijednu čvrstu nit za kojom bi mogao krenuti. Ovo što je čuo bila je više ženska intuicija nego dokaz. Ukoliko Koleman sam svojim postupcima ne bude otkrio da je dovoljno bezobziran kako bi svoje interese zaštitio i ubistvom, on će se naći u čorsokaku.

– Šta možete da mi kažete o Kolemanu? – upitao je.

– Vrlo malo, mister Holideje. U početku, po našem dolasku, bio je vrlo predusretljiv i spreman da pomogne. Njegov ranč se graniči s našim i nalazi se samo nekoliko kilometara odavde. Posetio nas je i rekao da možemo koristiti njegovu vodu i poslao nam nekoliko ljudi da nam pomognu ako budemo želeli da ponovo počnemo s radovima na ranču. Ali kada smo rasprodali svu stoku... za bolju cenu od one koju nam je on ponudio, on se prilično naljutio i njegove predusretljivosti je nestalo.

– Smatrate li da bi on mogao izvršiti ubistvo, mis Hejli?

Pogledala je Doka s nedoumicom. – Pa... nisam sigurna. On je vrlo moćan, ponosan i nadmen i voli da sve bude onako kako on hoće. Praktično on upravlja ovim krajem, svi ga slušaju i svi su uglavnom njemu odgovorni.

– Šta on ima protiv železnice? – upita Holidej. – Pretpostavljam da bi čovek koji ima tako veliki ranč jedva dočekao sredstvo pomoću kojeg bi svoju stoku brže i jeftinije slao na tržište. A železnica mu upravo to omogućuje.

Katarina duboko uzdahnu:

– Ne znam. Kada su došli ovamo, njih sedmorica, svi su govorili u isti glas. Ni ja ne razumem njihovu maniju da sebi prisvajaju pravo uticanja na interese drugih. Možda se boje da će dolaskom novih naseljenika njihova moć nad ovdašnjim ljudima nestati.

Tokom ovog razgovora, zapadnjak oseti kako mu se vratila snaga. Topla kafa i kratkotrajni odmor prijali su mu i zaključio je da će bez problema odjahati nazad u grad. – Imam ovlašćenje da vam za vaše imanje ponudim istu cenu koju vam je ponudio Eš Lorens, mis Hejli – rekao je. – Jeste li još zainteresovani za prodaju?

Katarina nervozno obližnu usne. – Ubiće i vas – reče.

– Možda će pokušati, a već je neko i pokušao, ali ja sam tvrdi orah od Lorensa. Moja ponuda stoji! Dakle?

Katarina pogleda svoju majku. Stara žena je stajala pored štednjaka i pažljivo slušala njihov razgovor.

– Moj muž je ugradio deo sebe u ovaj ranč – reče Ida Hejli. – Da je živ, znam da bi želeo da ostanemo ovde i nastavimo njegovo delo. Zato ja ne želim da prodamo ovaj ranč.

– Ali ništa nam drugo ne preostaje! – ljutnu se Katarina. – Znaš i sama, majko, kako smo prinuđene da to uradimo. Sve smo to već jednom prošle!

– Jedan čovek je zbog te prodaje ubijen. Ne želim više nikakvo prolivanje krvi.

– Ali ne možemo ostati ovde!

– Ako prodamo, bićemo ubijene.

Holidej se namršti. Sada se otkrivalo još nešto što do sada nije čuo.

– Ko bi vas ubio, gospodo Hejli? –

– Oni će doći i pobiće nas. Znam da hoće. Oni ne žele da ovuda prođe željeznica jer bi to uništilo ono što sada imaju. Moj muž takođe ne bi imao hrabrosti da prvi pokrene promene u ovom kraju. I ne možemo ih osuđivati što brane ono što imaju.

Katarinin glas zvučao je ljutito i prezirivo:

– Ne smeš me osuđivati što želim da odem odavde, majko. Ja ne mogu ostati... dosta mi je svega. Ovde nema ničega sem vrućine, prašine i usamljenosti. – Oči joj se odjednom napuniše suzama.

Misis Hejli je prišla svojoj kćeri i stavila joj ruku na rame. – Smiri se, kćeri moja. Sve će biti u redu.

Stvari su se odjednom komplikovale i Dok nije znao kako da ih reši. – Ko je vlasnik ovog zemljišta? – upitao je kako bi razjasnio neke stvari.

– Ja sam vlasnik – odgovorila je Ida Hejli. – A sada, molim vas, hoćete li otići? Ne želimo da imamo neprilike. Moja kći ne shvata sasvim u kakvom smo položaju.

Holidej stavi šešir na glavu.

– Ako se predomislite, misis Hejli, ja ću biti u gradu. Ostaću tamo sve dok ne saznam šta se desilo Ešu Lorensu.

Izišao je iz kuće, odvezao konja i vinuo se na njegova leđa. Samo što je krenuo, kad odjeknu pucanj i metak prosvira kraj njegove glave.

Munjevito je ponovo sjahao i uzeo zaklon, pa izvadio koltove, ali tada začu topot kopita. Napadači su se dali u bekstvo. Trenutak kasnije Helijske se pojavile na verandi.

– Rekla sam vam, zar ne? – obrati mu se Ida Hejli. – Ubili su i onog prvog

čoveka, a sada nameravaju da ubiju i vas. Posle toga doći ćemo na red ja i Katarina. Zar ne shvatate da treba da nas ostavite na miru?

Mlađa žena ga je netremice posmatrala:

– Poći ćete za njima?

Holidej klimnu glavom:

– Ostalo je još nekoliko časova dnevnog svetla. Za to vreme mogu dosta otkriti.

Ida otvori usta da nešto kaže, ali je Katarina preduhitri: – Majko, suviše sam se često priklanjala tvojim željama. Više neću. Uzimam stvari u svoje ruke. Prodaćemo imanje i odselićemo se iz ovog kraja. Nameravam da pomognem svakome ko radi u našem interesu.

– Ako ste tako odlučili – obrati joj se zapadnjak – onda vam predlažem da spakujete svoje stvari i pođete u grad. Na mene je danas dvaput pucano i imam osećaj da će ona dvojica, koji su upravo odmaglili, doći na ideju da se vrate i porazgovaraju s vama. Setite se da je Eš Lorens mrtav! Mislite li da bi se kolebali da ubijaju dalje?

Žene su razmišljale. Onda Katarina podiže glavu:

– Možda ste u pravu – složila se.

Holidej se obazre oko sebe i pogled mu se zadržao na koralu. Blizu ograde stajala su stara kola. On potera konja do čistine i tu sjaha. Iako je znao da gubi dragoceno vreme, stavio je amove na par konja, upregao ih u kola i odveo zapregu pred kuću. Katarina mu priđe s izrazom zabrinutosti na licu. Zapadnjak izvadi novčanik i pruži devojci nekoliko novčanica.

– Nazovite to predujmom za vaš ranč, mis Hejli. Kada se sutra vratim u grad napisaću kupoprodajni ugovor i sve ću zakonski srediti. Sada moram još nešto drugo da urađim. A vi, ako želite da iz ovog kraja odete zdravi i čitavi, morate smesta poći u grad!

Rekavši to, zapadnjak dotače obod šešira, klimnu Idi Hejli u znak pozdrava, a onda se vinu na konja i u trku odjaha. Pratio je trag koji su načinili konji dvojice napadača iz zasede.

*

Mala krčma jasno se ocrtavala na poslednjim zracima dnevne svetlosti. Skoro naslonjena na jednu stenu, bila je zaklonjena s tri strane i praktično joj se moglo prići samo s pročelja. Dok sjaha stotinak metara od zgrade. Izgubio je trag dvojice napadača na kilometar i po od krčme na kamenitom tlu jedne plitke uvale i želeo je proveriti da li su ta dvojica došla ovamo ili su krenula u nekom drugom pravcu. Koristeći žbunje kao zaklon, uspeo je da neprimećen priđe na dvadesetak metara od ulaza. Zastao je dok je tama postajala sve gušća i pažljivo oslušnuo, ali nije čuo nikakav šum. Sačekao je nekoliko minuta. Na privezištu nije bio privezan nijedan konj, a dvorište na drugoj strani krčme nije mogao da vidi. Između zadnjeg dela krčme i stene nije mogao biti nijedan konj.

Stigao je do vrata, a da mu niko nije pošao u susret, otvorio ih i ušao. Tri čoveka su sedela za jednim grubo sklepanim stolom i turobno ćutala, zagledana u svoje čaše. Četvrti, debeljko masnog, rošavog lica, stajao je iza šan-

ka od grubo tesanih dasaka. Sva četvorica pogledaše Holideja kada je ovaj lagano ušao.

Rošavi se namrštio, pogledao trojicu za stolom, a onda zabrinut pogled preneo ponovo na Holideja. Zapadnjak izvadi iz džepa prsluka metalni novčić, spusti ga zvučno na pult i upita može li dobiti piće.

– Zato sam ovde – reče rošavi rapavim glasom. – Da prodajem piće svakome ko dođe. Plati i bićeš uslužen – to je moja deviza.

Zapadnjak baci pogled prema ljudima za stolom. Pratio je trag dvojice, a ovde su sedela trojica nepoznatih. Nije bilo verovatno da su dvojica pošli da ga srede, a da je treći ostao da ih čeka. Moglo se, međutim, desiti da su dvojica pošli iz grada, a da je treći, onaj sa širokim ogrtačem, došao iz nekog drugog smera i sačekao ih ovde da čuje šta su učinili. Taj treći je izgledao kao vođa.

Debeli krčmar nije imao brendi – Doko vo omiljeno piće, već samo viski sumnjivog kvaliteta, ali nije mogao da bira. Srknuo je piće i rekao:

– Pratio sam trag dvojice jahača do ove krčme, mister... dvojice koji su danas dva puta pokušali da me ubiju.

Trojka za stolom se trglala. Čovek u građanskom odelu okrenuo se u stolici da pogleda pridošlicu.

– A zašto bi neko hteo da vas ubije, stranče? – upita krčmar. – Ovaj kraj ne vrvi od ljudi koji jedva čekaju da ubiju nekog nepoznatog čoveka.

– Kad ih budem našao upitaću ih za razlog – odgovori Dok i uperi pogled u čoveka u građanskom odelu i ogrtaču.

– Ko ste vi? – upita ga taj čovek.

– A ko ste vi da me to pitate? – uzvratila zapadnjak protivpitanjem.

Nasta kratko, napeto ćutanje, a onda vođa trojke progovori nešto odlučnije:

– Ja sam vlasnik ove zemlje, prema tome imam prava da vas pitam.

Holidej žmirnu i odmahnu glavom:

– Ne znam da li ste i vlasnik ove krčme, ali ostavimo to sada po strani. Ja sam Džon Holidej.

– Džon Holidej? Možda tačnije Dok Holidej? I šta tražite na mojoj zemlji, mister Holideje?

Zapadnjak se setio šta mu je Katarina Hejli rekla o čoveku koji je posedovao veliki ranč južno od njenog. To je, dakle, bio Pat Koleman. – Vi ste Koleman? – upitao je.

Koleman nabra čelo i opusti donju usnu kao da je iznenađen.

– Da, ja sam Koleman. Tražite li mene?

– Ne.

Holidej ponovo srknu žestoki viski. Onda začu iza sebe stolicu koja se pomerila i korake koji su mu se približavali s leđa. Okrenuo se i suočio s oštrim pogledom Pata Kolemmana. Ostala dvojica i dalje su sedela za stolom.

– Rekoste da je na vas pucano, Holideje. Ko je pucao i iz kog razloga?

– Koje pucao neznam, ali mislim da znam zbog čega.

– Recite mi. Baš me zanima.

Holidej se jedva приметно osmehnu:

– Ja radim za železničku kompaniju, Kolemmane... prijatelj sam čoveka koji se zvao Lorens.

Opazivši kako su se ona dvojica trgli, Holidej je shvatio da je zagazio u zmijско гнездо.

– Za železničku kompaniju? – planu Koleman. – Zar su opet krenuli da nas uznemiravaju?

– Jedan čovek je nestao, Kolemmane. Ja sam njegova zamena i od kako sam u ovom kraju, a tu sam već dvadeset četiri časa, moj život je stalno u opasnosti. To mi se već smučilo.

Koleman ljutito odmeri zapadnjaka i onda se zadržao na revolverima koji su provirivali ispod sakoa. Slab, prezriv smešak zaigrao je na njegovim usnama:

– Ljudi kao što ste vi nisu poželjni u ovom kraju, Holideje!

– I ja sam već stekao taj utisak, ali moram, nažalost, reći kako to nema nikakvog značaja za mene.

Osmeh nestade s Kolemanovog lica.

– Počeli ste i neke druge neprilike, Holideje. Šta ste imali na umu?

– Imao sam na umu obračun u gradu, gde me je izazvao neki momak, koga sam morao da ubijem. Pa posle toga nezgoda u salunu, odakle su bili uklonjeni svi posetioци da bi dvojica iz zasede mogli da me likvidiraju. Nezgodna je i šerif, koji je loše raspoređen prema meni, i dvojica tipova koji nemaju hrabrosti da se javno pokažu, ali imaju hrabrosti da pucaju iz zasede, najpre na putu, a potom na ranču Hejljevih.

Kolemanovo lice se smračilo. Oči kao da su mu utonule duboko u duplje da bi se otuda, kao dve žeravice ispod obrva, upiljile u zapadnjaka.

– Na ranču Hejljevih – reče mrgodno. – Zar vaša kompanija još uvek pokušava da ga kupi?

– Treba im zemljište.
 – U ovom kraju neće dobiti ništa... ni jedan jedini akr!

Holidej slegnu ramenima.

– One žele da prodaju, a mi želimo da kupimo. Nameravate li da opet nekoga ubijete da biste odložili pogodbu?

Koleman se isprsi. Desna ruka mu je pošla ka dršci pištolja. – Sto mu gromova, Holideje... – zaustio je, pa zastao i zamahnuo pesnicom. Dok je, međutim, bio spreman za takvu eventualnost. Sagnuo se, izbegao udarac i svom snagom zario pesnicu u Kolemankov pleksus. Rančer je zastenjao i ponovo zamahnuo. Holidej je ovaj put svu snagu ulio u pesnicu koja je pogodila Kolemanku u vrh brade. Rančer se zaturao unazad i sudario se s dvojicom svojih pratilaca koji su u međuvremenu skočili na noge. Dok ih je posmatrao, Holidej začu iza sebe neki šum. Okrenuo se na petama u pravi čas i video tronožac koji mu je krčmar bacio na glavu. Podmetnuo je ruku, uhvatio nožicu tronošca, zamahnuo njim i spustio ga krčmaru na glavu. Kada se krčmar srušio na pod, zapadnjak se ponovo okrenuo da dočeka Kolemanku i njegove ljude.

Pat Koleman ispruži desnu ruku i prepreči put svojim kaubojima kako bi ih sprečio da jurnu na Holideja. Protrljao je levom rukom bradu i rekao:

– Prepustite ga meni. Vreme je da ti smutljivci iz železničke kompanije već jednom shvate gde treba, a gde ne treba da zavlache nos.

Zapadnjak je stajao i čekao, osećajući kako u glavi opet počinje da mu se vrti. Znao je da ako ova borba potraje malo duže, neće imati nikakve šanse

da pobedi. Ostalo mu je samo da odmah sam napadne. Njegove pesnice kao munja poleteše prema Kolemankovom stomaku i glavi. Za tren oka priterao je snažnog rančera uza zid. Ovaj je pod serijom udaraca počeo da dahće i sipa psovke. Njegova dva kauboja obilazili su oko njih i čekali svoju šansu, iako im je gazda rekao da se ne mešaju. U jednom trenutku Koleman je zamahnuo svom snagom, pa kada je Holidej eskivirao udarac i dočekao ga desnom pesnicom u vrh brad, rančerove noge su zaklecale i on se srušio kao vreća.

Holidej se okrenuo i u pravi čas video kako jedan od kauboja poseže za revolverom. Munjevitim pokretom ruke Dok ga je preduhitrio i raskrečivši noge uperio revolver u njega. Zaprepasćenje i strah razlili su se licem mladog čoveka.

– Ne bih vam savetovao da izvadite revolver, mister – opomenu ga zapadnjak.

Drugi od kauboja, stariji i očigledno iskusniji, digao je visoko ruke i odmahnuo glavom. Mlađi tada pusti da mu revolver klizne nazad u futrolu.

– Hoću da pogledam vaše konje – reče Dok. – Jahao sam samo desetak minuta iza vas, što znači da nije bilo vremena da se konji ohlade... naravno, ukoliko ste vi ona dvojica koju tražim... Pošto ste ih sakrili, pretpostavljam da ste za to imali razloga. Hajde, pokažite mi gde su!

– Nisu sakriveni – odgovori stariji kauboj. – Konji su u koralu, gde im je i mesto.

– Nisam video nikakav koral.

– Levo je od kuće. Ovde nije bilo mesta.

Dvojica kauboja podoše napred, a zapadnjak za njima. Išli su kratko vreme puteljkom koji je vijugao kroz šumu, a onda izbili na malu, drvećem okruženu čistinu. Holidej ugleda tri konja, priđe im i pogladi ih po dlaci.

– Koliko dugo kažete da se nalazite u ovoj krčmi? – upita.

– Nisam ništa rekao, ali kad već pitate, u Munovoj smo krčmi već duže od jednog časa. Nikoga nismo videli, ali neko je ipak mogao proći s južne strane, a da ga mi ne opazimo.

Holidej im rukom dade znak da se vrate u krčmu. Čim su ušli, kauboji odmah priđoše zidu, baš u trenutku dok je krčmar vadio skraćenu dvocevku ispod šanka. Pat Koleman se dizao s poda, a iz nosa mu je curila krv.

– To je najbrži način da stignete do groblja, mister – opomenu Holidej krčmara.

Mun ispusti pušku. Metalni zveket oružja trgao je Kolemana i ovaj je, ustajući, poskočio. Sevajući očima, izustio je upola stenjući, a upola urlajući:

– Za ovo ću te ubiti, Holideje! Časna reč, ubiću te!

– Saznao sam jednu stvar – presekao ga je Holidej, ne uzbuđujući se nimalo. – Nisu vaši ljudi ona dvojica koju sam pratio. Ma ko da su oni bili, verovatno su opazili vaše konje, pa su produžili svojim putem. To mi u svakom slučaju nešto otkriva.

– Šta ti to može otkriti, Holideje?

– Dve stvari. Prvo, nisu želeli da ih vidite niti vi niti bilo ko drugi s vašeg ranča. Drugo, verovatno su ovde, u svoje vreme bili dobro primljeni. A da,

ima i treće, nevezano s ovim: to što smo se potukli ne daje vam pravo da me oslovljavate s „ti“.

Koleman škrgutnu zubima i besno ošinu zapadnjaka pogledom. Holidej, opet, ne posvećujući mu više pažnje, upilji oči u krčmara Muna. Mun je, međutim, uspeo da se savlada i da priкриje uznemirenost.

– Ovde mnogi dolaze – reče krčmar.

– Kada je toplo, kao što je danas, svraćaju da se osveže. Zašto bi ta dvojica bila izuzetak?

– Ne bi bili izuzetak da su svratili u krčmu, Mune, ali oni su prevalili veliki put do grada, a ipak nisu svratili, iako bi ta bilo normalno – objasni mu Dok.

Pat Koleman se namršti i ispod oka pogleda Muna, a onda Holidej ponovo privuče njegovu pažnju kada se polako, ne okrećući leđa, uputio ka vratima.

– Kolemane, shvatite ovo jednom za svagda – obrati se Dok rančeru. – Nisam želeo da se hvatam u koštac s vama. Više bih voleo da smo seli i stvar na miru raspravili, imajući u vidu kakve koristi može doneti železnica vama i vašim susedima. Ali ako vi tako hoćete, neka vam bude. Što se mene tiče, ja verujem da je jedan moj prijatelj ovde ubijen. Nameravam da ostanem u gradu i otkrijem ko je to učinio, a zasad sve činjenice ukazuju da su to učinila ona dvojica, koji su danas pokušali da ubiju i mene. Dakle, do viđenja i ne mislite da ću ustuknuti!

Izišao je na vrata natraške i tako sve do šumarka, spreman da u svakom trenutku potegne revolver. Ali Pat Koleman je nešto oštro i kratko naredio

svojim ljudima i oni nisu pojurili za zapadnjakom. Onda se obratio Munu:

– Nemoj se ubuduće poigravati s tom puškom – opomenuo ga je i prišao vratima da bi se zagledao u noć koja se spuštala. Topot kopita, koji se udaljavao, posvedočio mu je da je Dok Holidej, agent železničke kompanije, otišao svojim putem.

V

Pošto je posle požara poslovnica železničke kompanije morala biti popravljena i zbog toga zatvorena nekoliko dana, Stiv Hauel se suočio s dugim, za njega nepodnošljivim besposličenjem. Ni Dok Holidej mu se nije javio odmah po dolasku u Kodi Ridž i nije ga obavestio šta se tamo događa, pa je Hauel osedlao konja, spremio nešto hrane za put i uputio se lično u Kodi Ridž.

Stigavši u grad noću, prvo je posetio šerifa jer je bilo prirodno da tamo dobi je obaveštenje koje je želeo.

Šerif Nejdžel Dagen dočekao ga je nimalo prijateljski i srdačno. – Još jedan prokleti smutljivac iz te kompanije, koja mi samo pravi neprilike! – bio je njegov komentar kad mu se Hauel predstavio.

– Železnička kompanija nije osnovana zato da pravi neprilike, šerife – reče Hauel. – Sve nevolje i problemi potiču od stanovnika ovog grada.

Dagen sevnu očima. – Šta bi to trebalo da znači? – narogušio se.

– Kompanija je poslala svog čoveka radi kupovine zemljišta za trasu pruge. Taj čovek je nestao i o njemu se nije ništa čulo od prvog dana njegovog do-

laska u ovaj grad, a od tada je prošlo više od mesec dana.

– Opet je reč o tom Lorensu? – Dagen raširi lice u zadovoljan osmeh.

Hauelu je odmah pao u oči izveštačen šerifov odnos prema njemu. Ni najmanje mu se nije svideo taj grubi i lukav tip, koji ne škrtari u lažnim izvinjenima.

– Da, govorim o Ešu Lorensu, šerife. On je nestao u vašem gradu. Želim da saznam šta ste preduzeli da ga pronađete.

– Učinio sam sve što sam mogao, mister.

– A to je?

Dagen slegnu ramenima:

– Raspitivao sam se o njemu tu i tamo, svuda gde sam smatrao da treba. Ustanovio sam da je otišao iz grada i da se nije vratio. To je za moju nadležnost dovoljno. I šta biste vi hteli da sam preduzeo? Da pođem u potragu za svakim putnikom namernikom ili, što je još gore, za svakom skitnicom koja dođe i ode iz moga grada?

Dagen oseti kako mu se krv penje u obraze.

– Ne znam kakva vi posla imate, šerife i nemam pojma kakve sve dužnosti obavljate u ovom gradu, ali ono što znam to je da želim objašnjenje šta ste tačno preduzeli da pronađete Eša Lorensa. Možda ipak slutite ili sumnjate gde bi mogao biti. Sigurno je razgovarao s ljudima u gradu a i onima u okolini.

Dagen se naže preko stola i podrugljivo se isceri Hauelu u lice:

– Mister, vi govorite isto onako kao i onaj prethodni tip, koji je pre nekoliko dana došao iz vašeg grada. Ne mo-

gu da vam kažem ništa više nego što sam rekao njemu. A to je otprilike ovo: radite šta vam je volja, pitajte šta hoćete, idite kuda god želite, ali ni u snu nemojte pomišljati da ću ja pojahati konja i kao budala poći da tragam po okolini za nekim probisvetom koji nije umeo da se brine o sebi.

Hauel uspe da se obuzda, duboko uzdahnu, izbroja u sebi do tri a onda odgovori:

– Šerife, ovo je vrlo jednostavna i jasna stvar. Pre ili posle, železnica će doći u ovaj kraj, jer je to neminovni korak napretka. Moja je jedina želja da postavim železničku prugu, a tvrdim da će svi u ovom gradu, uključujući i vas, imati od toga velike koristi.

– Čak i ja? – prasnu Dagen u smeh. – Ja ću da imam koristi od železnice, koja će mi doneti gomilu neobuzdanih skitnica i mangupa, gomilu pustahija koji će doći da prave gužvu i donose glavobolje. – Obrisao je rukavom znoj s čela i uperio kažiprst Hauelu u grudi.

– Mister, hoću da vam odmah u vašoj ludoj glavi bude jasna jedna stvar! Ako dođe do glasanja o vašem projektu, vi ćete izgubiti. A sada, nosite se dođavola i ostavite me na miru!

– To će biti kada nađem Eša Lorenasa – odvrati Hauel odlučno.

– Za mene je, kao što sam rekao, on otišao odavde. Najverovatnije je isti slučaj i s vašim drugim službenikom Holidejem, koji je ovde, u kratkom vremenu, načinio masu neprilika. Zašto onda vi ne biste otišli u salun, popili neki viski, prespavali na miru noć i sutra ujutru otišli odakle ste i došli? U ovom gradu i na trideset kilometara

oko njega nećete naći nijednog čoveka koji će vam prodati zemljište.

– Rekoste da je Dok Holidej napravio masu neprilika, šerife? Imate li vi za to nekih dokaza ili je to samo vaše mišljenje?

– To su najočiglednije činjenice, mister. Holidej je prvo ustrelio jednog mladića u salunu, a posle toga je ubio još jednog kada su dvojica mladićevih prijatelja došli da mu se osvete. Treći je ranjen i metak za malom da mu otkine ruku. Posle toga je Holidej odjahao i neka mu je srećan put, dabogda se nikada ne vratio!

Hauel se ugrizao za usnu, jer je osetio da ga ponovo obuzima bes. Od samog početka osećao je izvesnu rezer visanost prema Holideju i njegovim metodama i u sebi se dugo dvoumio da li da ga angažuje. Na koncu je pobedio interes, ali sada je jasno da je taj čovek svojeglavi usijani pustahija, koji dobro barata revolverom i što je još nezgodnije, ne usteže se da se posluži njim.

– Ne verujem da je Holidej sve to što pričate učinio za samo jedan dan, šerife. Mora biti da malo preterujete.

– Voleo bih da ste bili ovde da to i sami vidite. Holidej je, jednog za drugim, otpremio na onaj svet obojicu svojih protivnika. Rekao sam mu da se čisti iz grada, ali ne verujem da će on to baš uzeti u obzir. No, sa mnom nema šale. Ako ne ode, uhapsiću ga. Hteo bih samo da znam kakav ćete vi stav zauzeti, Hauеле?

Stiv Hauel se zamislio. Pitao se šta bi u ovoj situaciji bilo najrazumnije da preduzme i zaključak do koga je došao nije mu se dopao. Znao je sigurno samo da ga Dagen ne bi mogao oterati iz

grada zbog posla kojim je došao. Ali šerifov stav silno mu je otežavao mogućnost da razgovara s građanima, pogotovo ako je Holidej svoj nastup u gradu počeo tako ostrim sukobom. On da odgovori šerifu:

– Potražiću Doka Holideja, šerife, a onda ću ovaj posao sa zemljištem obaviti sam. Hvala vam na vremenu koje ste mi posvetili.

– Vreme je sve što mogu i što hoću da dam vama, dosadnim ljudima iz železničke kompanije, Hauеле. Ali možda ubuduće neću pružiti čak ni to. Sada me ostavite i bilo bi najbolje da vas više ne vidim.

Hauel uze svoj šešir i izađe. Posle celog dana jahanja osećao se umoran kao pas. Pošao je niz ulicu, svestan da ga svi građani, koje je sreo, radoznalo posmatraju. Pitao se privlači li ih to miris šina i uglja, koje je kao sablasnu senku osećao da nosi na svojim plećima. Opazivši salun, pseti da bi mu prijalо piće. Ali čim je prišao šanku, shvatio je da je pogrešio što je došao ovamo. Barmen ga pogleda mrgodno i stisnutih usana i nastavi da služi druge goste. Stiv Hauel je strpljivo čekao, dobijajući prstima po šanku. Nije navikao na takvu vrstu dočeka. Tamo, kod njega, u Baramanu... ali odmah izbaci iz glave to poređenje kao besmisleno. Nije se nalazio u Baramanu već u Kodi Ridžu, a tu je bio došljak i to nepoželjan došljak.

Najzad mu je barmen Pit ipak prišao.

– Žar vam se ne sviđa ukus pića u vašem gradu, mister, pa ste došli da okušate piće u našem?

Lice Stiva Hauela otvrdnu. On obično nije bio sklon kavzi, ali nije bio ni

od onih koji će pokorno pred bilo kim sagnuti glavu. Rekao je samo kratko:

– Da, ukus viskija u mome gradu veoma mi se sviđa, ali mislim da je bilo vreme da okušam vaš viski. A dok mi budete nalivali piće u čašu možda ćete biti ljubazni da mi kažete gde bih mogao naći čoveka koji se zove Dok Holidej. Trebalo bi da bude negde blizu.

Pit ustuknu korak. Posle susreta i događaja s Holidejem čak i samo pominjanje njegovog imena išlo mu je na živce. Znao je dobro da Holidej nije poverovao u njegovu priču i da prisustvo dvojice revolveraša u zasedi nije prečutao samo zato što su ga držali na nišanu, već donekle i iz drugih razloga.

– Holidej je otišao iz grada – odvratio je kratko.

– Tako? A da li mi možete objasniti zašto ste bili tako neljubazni prema meni kada sam ušao u vaš lokal? Je li to vaš običaj i običaj ovoga grada da se prema onima koji dođu nekim poslom postupa kao prema gubavcima?

Pit promeni boju lica. Progutao je vazduh i pomislio da možda taj čovek, iako tako ne izgleda na prvi pogled, jeste od iste građe od koje i Holidej. Ako bi to bilo tačno... Pit je zavukao prst pod okovratnik kao da mu je ovaj tesan.

– Mister, ja sam poslovan čovek i volim biznis u stočarskom gradu. Vi niste deo tog grada i normalno je da se prema vama ne ponašam kao prema prijatelju. Je li vam to jasno?

– Dajte mi moje piće.

S izrazom nedoumice na licu, Pit ga usluži, uze novac koji je Hauel stavio na šank i žurno se udalji. Trenutak kasnije Hauel ga je video kako razgo-

vara s grupom neurednih, prašnjavih ljudi koji su stajali na drugom kraju šanka. Uzevši svoju čašu, Hauel im se pridruži i predstavi se. Pošto nijedan od tih ljudi nije odgovorio na njegov pozdrav, on nastavi:

– Doputovao sam u ovaj grad da bih sazvao skup svih stočara iz ovog kraja. Ne želim da razgovaram s poslovnim ljudima u gradu... oni već znaju kakve bi koristi imali od dolaska željeznice. Smatram da bih, ako bi mi ovdašnji stočari poklonili malo svog vremena, kao i malo pažnje, mogao da ih ubedim da željeznica za njih ne predstavlja opasnost, već bi, naprotiv, samo unapredila ovaj kraj. Predlažem da vi prenesete moj poziv svakome ko je zainteresovan. Ja ću organizovati skup u sudnici sutra u devet ujutru.

Rekavši to, Hauel ispi svoj viski, gurnu čašu da klizne šankom do Pita koji ga je posmatrao razrogačenih očiju i onda izišao iz saluna. Idući ulicom, pitao se zašto je dozvolio sebi da se naljuti i time izjednači sebe s ljudima kao što je Dok Holidej i možda pre svega Eš Lorens.

Zatekavši vrata hotela širom otvorena, Hauel uđe. U portirskoj loži stajao je visok, mršav čovek i prevrtao neke papire pred sobom. Kada je Hauel usao on diže glavu i osmehnu se kao da vidi dragog prijatelja:

– Izvolite, gospodine?

Raskravljen prijatnim dočekom, Hauel odagna iz glave sve sumorne misli. Ako niko drugi, vlasnik hotela bi sigurno profitirao od dolaska željeznice. Okrenuo je knjigu gostiju prema sebi i ležernim pokretom upisao svoje

ime. Da bi pojasnio ko je i šta smeru, rekao je:

– Ja sam iz Baramana. Vodim tamošnju poslovnicu željezničke kompanije. Pre otprilike mesec dana poslao sam ovamo čoveka koji se zove Eš Lorens sa zadatkom da ispita mogućnost za kupovinu...

Osmeh nestade s portirovog lica:

– Lorens je odseo ovde i proveo jednu noć, otišao je i više se nije vratio. Nije platio račun.

Hauel nabra obrve:

– Ne liči to na mog službenika, da iznajmi sobu a da ne plati...

– Kažem vam samo šta se desilo, mister Hauel. Ne znam da li bih mogao vama da ispostavim račun za tu sobu. Ne znam kakva je pravna mogućnost u takvim slučajevima, ali ako vi želite da odsednete u ovom hotelu, moraćete platiti unapred.

Stiv Hauel se namršti, ali je odlučio da se s njim ne raspravlja. Izvadio je iz džepa smotuljak novčanica i spustio nekoliko banknota na pult:

– Plaćicu za sebe i za Lorensa. Ako posle tri dana boravka moj račun bude veći od ovog predujma, budite ljubazni pa mi to recite.

Uzeo je ključ od sobe koji je portir skinuo s ploče na zidu i pošto je proveo broj na privesku, popeo se uz stepenice na prvi sprat. U trenutku kad je skrenuo u hodnik iz koga se ulazilo u sobe pred njim se pojavila jedna mlada žena. Hauel promrmlja neko izvinjenje i skloni se u stranu. Ali mlada žena takođe koraknu u stranu i zatvorivši mu put, reče tiho:

– Molim vas, nemojte još ići u svoju sobu. Čula sam šta ste govorili dole u

predvorju i htela bih da razgovaram s vama. Vrlo je važno.

– O čemu hoćete da razgovaramo?

– Hael prihvatila njenu mogućnost, iako, s obzirom na dosadašnja iskustva u Kodi Ridžu nije očekivao nešto prijatno.

– Ja sam Katarina Hejli. Danas popodne upoznala sam vašeg čoveka, gospodina Holideja. On mi je savetovao da dođem u grad.

– Videli ste Holideja? Gde je on sada?

– Poslednji put kada sam ga videla bio je na tragu dvojici koji su pokušali da ga ubiju.

Hael progundala nešto nerazumljivo u bradu. Pogledao je malo pažljivije ženu pred sobom i zapazio da je ta zabrinuta žena veoma lepa i privlačna.

– Stanujete li u ovom hotelu?

– Da, u sobi broj jedanaest. Sa mnom je i moja majka. Možda bismo mogli da razgovaramo u vašoj sobi, gospodine Haele.

Tako dakle! Znala je i njegovo ime. Onda je svakako čula i najveći deo njegovog razgovora s portirima. Pogledao je svoj ključ i odgovorio:

– Dajte mi samo nekoliko minuta da se umijem i donesem svoje stvari iz predvorja. Ja sam u sobi broj devetnaest.

Katarina Hejli klimnu glavom i uputi se niz hodnik. Hael je pronašao svoju sobu i otključao je, pa zastao na vratima, posmatrajući je kako se udaljava gracioznim hodom. Ako je upoznala Holideja, onda je on negde u akciji, možda ponovo na „ratnoj stazi“. U njemu počeo da ključa bes. Bio je siguran da je ispao budala što je Holideju ukazao poverenje. Ušao je u sobu i kroz

prozor pogledao na loše osvetljenu ulicu. Kodi Ridž mu se nije dopadao i sumnjao je da će taj grad ikada zavoleti. Smatrao ga je gradom glupaka i rđavo vaspitanih ljudi. Onda ugleda jahčača kako se približava ulicom. Način na koji se taj konjanik držao u sedlu nagnao ga je da se trgne. Otvorio je prozor, proturio glavu i pogledao dole. Uprkos slaboj svetlosti uspeo je da u konjaku prepozna Doka Holideja.

Već mu je bilo na vrh jezika da uzvikne njegovo ime, ali se predomislio. Kako stvari stoje, Holidej je i ovako bio u velikim neprilikama i zašto bi mu te neprilike činio još većim time što bi celom gradu glasno objavio njegov dolazak? Odjednom mu je kroz glavu sevnula jedna misao: ako bi pre sastanka, zakazanog za sutra ujutro, gradom i okolinom prostrujala vest da je Holidej stavljen na svoje mesto, možda bi veliki broj stočara, privučen tom vešću, došao na sastanak. Hael se osmehnu zbog svoje lukavosti. Holidej je sebe u gradu predstavljao kao napast i opasnost, prema tome, ako se zahvali na njegovim daljim uslugama, to bi moglo popraviti osećanje ovdašnjih ljudi prema železnici.

Požurio je iz svoje sobe, sišao niz stepenice i preko predvorja došao do ulaza. Izišao je na trotoar kada se Holidej približio privezištu ispred hotela. Iza Haela izvirivao je radoznali portir i s do vratka posmatrao šta će se dogoditi. Hael zaključio kako će taj bez oklevanja rastrubiti sadržaj razgovora između njega i Holideja.

– Mister Holideje! – Haelov glas resko odjeknu ulicom.

Zapadnjak zategnu vođice i, ugledavši Hauela, kratko klimnu glavom u znak da ga je prepoznao. Hael opazi kako malo dalje stoji grupa građana. Na njegov povik sve se glave okrenuše ka njemu. – Holideje, hteo bih da razgovaram s vama – rekao je. – I to odmah. Dođite unutra.

Umoran posle dugog jahanja i nestrpljiv da se osveži i okupa, ne bi li tako ublažio bol u glavi koji ga je još uvek ključao, zapadnjak namršteno pogleda Hauela. Onda opazi Najdžela Dagen, koji se približavao trotoarom i grupu građana koji su stajali pred salunom i nešto šaputali. Umorno sjaha, priveže konja za prečku i laganim korakom priđe šerifu železničke poslovnice.

– Šta vas peče, Hauele? – upita dovoljno glasno da bi ga Dagen i ostali mogli čuti. – Mora da vas nešto peče, jer inače ne biste sebi dozvolili da tako razgovarate sa mnom. Dobro znate da meni niko ne može naređivati kada ću i gde razgovarati. To što sam službenik kompanije nimalo ne menja na stvari.

– Ako baš hoćete, mnogo šta me peče – odgovori Hael. – Da počnemo s ovim: poslao sam vas ovamo da nešto uradite za račun kompanije. Nisam očekivao da ćete zaratiti s ovim ljudima... – Hael je govorio glasnije od zapadnjaka i glas mu se čuo znatno dalje.

Pogađajući Haelove namere, Dok ne odgovori ništa.

Videvši da je privukao pažnju ljudi ispred saluna, a naročito šerifovu, Hael nastavi:

– Ako mi ne date neko razumno objašnjenje za vaše postupke, biću primoran da se lišim vaših usluga.

Holidej prođe pored Hauela, očešavši ga pritom ramenom. Videvši ga da se približava, portir se odmače i Holidej uđe u predvorje, gde je namerno zastao. Pošavši za njim, Hael stade na vratima kao ukopan. Portir je kratko, prigušeno kriknuo kada je Holidej prišao, dohvatio Hauela za košulju i nimalo ljubazno niti nežno privukao ga k sebi.

– Ovo vam nije nimalo trebalo, Hauele. Samo da znate, shvatio sam vašu igru! – Odgurnu Hauela i uputi se ka recepciji. Portir se žurno maši ka ploči i skinuvši ključ, pruži ga preko pulta. Holidej ćutke uze ključ i uputi se ka stepeništu.

Stiv Hael je znao da je Dok dobio prvu rundu ove igre i trebalo je nekako zavarati portira.

– Ja sam u sobi broj devetnaest – doviknuo je. – Hoću da porazgovaramo čim se malo operete i dovedete u red.

Zapadnjak se nije ni potrudio da mu stavi do znanja kako ga je čuo. Popeo se uz stepenice i ušao u svoju sobu. Otkopčavši opasač s koltovima, bacio ga je na krevet, napunio lavor vodom i skinuo košulju. Naštovao je da iz glave odagna sve misli o nevoljama koje su ga tog dana zadesile, umio se i pripremio za predstojeći razgovor sa Stivom Haelom, pomišljajući kako bi bilo najbolje da je Hael ostao u Baramanu.

*

Kada je ušao u Haelovu sobu, iznenadio se zatekavši tamo Katarinu Hejli. Katarina je izgledala mnogo lepše nego onda kada ju je upoznao na ranču. Imala je na sebi novu haljinu s kar-

nerima i mašnicama i drugim kitnjastim stvarčicama, koje su žene nosile, kosa joj se sjajila, verovatno zbog toga što je dosta vremena provela dovodeći je u red.

– Dobar dan još jednom, mister Holideje – pozdravila ga je.

Klimnuo je glavom, zaključivši kako njen izgled dokazuje kako je Katarina pedantna žena.

– Viđim, došli ste bez oružja – primeti oštro Hauel – a nije vam ni trebalo dok ste radili za moju kompaniju.

– Šta vam je? Šta se ljutite? – odvrati mu zapadnjak, primetivši senku brige na ženinom licu. – Ja sam taj koji je ovde preuzeo sav rizik. Mislite li da je ovo Baraman... gde se održavaju sednice kompanije, na kojima se ne govori ni o čemu drugom sem o cenama i profitu?

Hauel isturi bradu.

– Znam gde sam, Holideje i takođe dobro znam šta mi je činiti. Od kako sam došao razgovarao sam s dosta ljudi i saznao sam puno činjenica koje su me duboko uznemirile.

– Neke činjenice su i mene duboko uznemirile – procedi zapadnjak.

– Kao, na primer, ubistvo u salunu, a posle toga još jedno ubistvo. Mislite li na to, Holideje?

– Tako je. Takve me stvari veoma brinu, Hauel.

Hauel ustade s kreveta, na kome je do tada sedeo, jer je jedinu stolicu u sobi prepustio Katarini Hejli. Izvesno vreme proveo je mučeći se da zaveže tanku leptir mašnu, svestan da ga Katarina gleda nešto manje prijateljski. No, to ga nije nimalo brinulo, mada je malo ranije bio zanet mislju da je po-

bliže upozna. Ali kod njega je posao uvek dolazio na prvo mesto i zbog toga je rekao:

– Saznao sam da ste ubili dvojicu, da ste šerifu nepotrebno stali na žulj i da ste svojim ponašanjem izazvali protiv sebe dosta nezadovoljstva. Zato sam odlučio da odmah raskinem ugovor s vama i naređujem vam da odmah odete iz grada. Mislim da ću ovaj posao mnogo bolje okončati ako vi ne budete tu.

Holidej se jedva primetno osmehnu:

– Zar zbilja tako mislite, Hauel?

– Ne da mislim, nego sam siguran!

Osmeh se sada razli po Holidejevom licu. Naslonio se na prozor i nastavio nešto oštrijim tonom:

– Recite mi, mister, kako mislite izaći na kraj s pustahijama koji nameravaju da vam izbuše kožu?

– Te namere neće više imati kada vi odete, Holideje. Sve što je ovde potrebno jeste uljudno i odmereno ponašanje. Način na koji ste vi postupili sam po sebi je praktično podstrekivao ljude na nasilje. Ja nameravam da posao završim na taj način što ću sve ljude skupiti na jednom sastanku i objasniti im sve koristi koje će železnica doneti. Nimalo ne sumnjam da ću ih ubediti kako će dolazak železnice za grad i sve obližnje rančeve značiti veliku stvar.

– Ti ljudi vam nisu potrebni – umešala se Katarina Hejli.

Hauelove guste obrve se uzdigoše kao dva teška luka.

– Kako to, madam?

– Ja sam već pristala na ono što mi je mister Holidej predložio. Prodaću vam moje zemljište, koje je gospodin Lorens želeo da kupi.

Hauel se osmehnuo i pokazao rukom kroz prozor:

– Madam, meni je potrebno mnogo više zemljišta za izgradnju pruge od vašeg. Za to nije dovoljna samo jedna deonica. Ono što mi treba je pravo da položim šine preko svakog ranča na severu i jugu od grada. Dakle, pored vašeg ranča, koji je dobar početak, moram uspostaviti prijateljske odnose skoro sa svakim rančerom u ovom kraju. Mister Lorens i mister Holidej trebalo je da vam to objasne.

Katarina je izgledala zbunjena. Tada se umešao zapadnjak:

– Hauale, u ovom gradu skoro niko ne želi dolazak železnice... a mogu vam reći da ovdašnji ljudi znaju to na posebno oštar način i da izraze.

Hauel odmahnu rukom:

– Holideje, ja sam odluku doneo. Već sam razgovarao s nekim ljudima u salunu. Sutra ujutru većina stanovnika ovoga kraja doći će u sudnicu da me saslušaju. Neprilike, koje ste vi prouzrokovali, biće, naravno, predmet diskusije i ja ću morati da se izvinim. Posle toga, uveren sam, moći ćemo prići poslu kao pravi civilizovani ljudi.

Holidej se bez reči uputi ka vratima. Kada je pružio ruku da dohvati kvaku, Katarina Hejli ga upita:

– Šta ćemo s novcem koji ste mi dali, mister Holideje?

– Taj novac pripada Hauellovoj kompaniji, mis Hejli. Sporazumite se s njim oko toga. – Rekavši to, izvadio je iz sakoa smotuljak novčanica i bacio ih na krevet. Kada je otvorio vrata, Hauel mu se obrati:

– Vi ćete, naravno, za ovo vreme biti plaćeni, mister Holideje i dobićete naknadu troškova. Moja kompanija nije...

– Zadržite to za profit vaše kompanije, Hauale. Imam utisak da će vam taj novac trebati.

Rekavši to, Dok iziđe i zatvori vrata za sobom.

Katarina Hejli ustade, zagladi suknu rukom i pogleda Hauela. – Mislim da ste napravili veliku grešku – rekla je s prizvukom negodovanja u glasu.

– U čemu sam pogrešio?

– Mister Holidej je rizikovao život za vašu kompanije. Danas, kada je bio na našem ranču, na njega je po treći put u toku jednog dana neko pucao iz zasede. Prema tome, morate shvatiti da neki ljudi u ovom kraju ne samo da nisu prijateljski raspoloženi prema železnici nego su čak spremni da po svaku cenu spreče da se pruga izgradi.

Hauel se osmehnu, mada se osećao malo nelagodno zbog Holidejevog naglog odlaska i njegovog odbijanja da primi nadoknadu za vreme provedeno u Kodi Ridžu. Još pod tim utiskom, rekao je:

– Nameravam da s ljudima pregovaram na razumnoj i praktičnoj osnovi, mis Hejli. Kada sutra budem završio u sudnici razgovor, nadam se da ćete još uvek biti raspoloženi da nam prodate vaš ranč. Uveren sam da će se sve lako rešiti kada se ciljevi kompanije razložno objasne rančerima.

Katarina uze šal sa stolice i ogrnu ga oko ramena.

– Zar ste zaboravili na gospodina Lorensa? – upita.

Hauel se lako trže.

– Ne, nisam zaboravio na Eša Lorenša.

– Predlažete li da se onda nešto preduzme u otkrivanju njegovog ubice?

– Niko nije dokazao da je mrtav – reče Hauel.

– Katarina se ledeno osmehnula, a onda prošla pored njega i uputila se ka vratima.

– Da li vi zaista verujete da je on živ, mister Hauel?

Hauelovo lice se zarumeni.

– Najpre ću razrešiti probleme s ku-povinom zemlje, a onda ću tražiti punu istragu povodom nestanka Eša Lorenša. Jeste li time zadovoljni?

– Ni za koga u gradu nije važno da li sam ja zadovoljna, mister Hauel. Ali pošto ja o ljudima u ovom kraju znam mnogo više od vas, možda ćete smatrati za mudro da i od mene čujete neki savet.

Hauel se namršti. Nije voleo da prima savete od žena, jer su se one, po njegovom mišljenju, previše rukovodile osećanjima, a ostavljale premalo mesta razumu i logici.

– Svejedno mi je. Možete reći šta hoćete.

Katarina se osmehnula nešto ljubaznije: – Ako to bude nešto vredelo. Ja mislim da je mister Holidej učinio sve što se od njega moglo očekivati. Razgovarala sam odmah po dolasku u grad sa službenikom hotela. Taj čovek je uvek pokazivao da ga interesujem, što mi je ranije bilo mučno, ali ovaj put sam zaključila da mi njegove simpatije mogu biti od koristi. On mi je rekao da je jedan mladi revolveraš, željan slave, izazvao gospodina Holideja na obračun i da on nije mogao drugo nego da i sam

potegne oružje. Kasnije su dvojica revolveraševih prijatelja pokušali da iz zasede ubiju gospodina Holideja. On je imao sreće i jednog ubio, a drugoga ranio. Onda je odjahao iz grada, ali je na putu opet napadnut iz zasede i umalo ubijen. Slučajno je nabasao na naš ranč i kada je iz razgovora doznao kako nam je gospodin Lorens predložio da otkupi naše imanje, on je rekao da ta ponuda još važi. Tada je na naše oči bio napadnut i, pre nego što je pošao u poteru za ubicama, dao mi je nešto novca i rekao mi da majku dovedem u grad. Držala sam se njegovog saveta jer sam uverena da on zna šta radi. Mislim da ste načinili veliku grešku kada ste mu dali otkaz i pustili ga da ode.

Otvorila je vrata i izišla. Vratila se do svoje sobe i već je htela da uđe kada je ugledala jednog čoveka koji se s drugog kraja hodnika oprezno prikadao. Katarina zastade kada vide da tom čoveku desna ruka mlitavo visi pored tela. Deo ruke pokrivao mu je zavoj, umrljan krvlju.

Visnula je i očajnički pokušala da se dokopa vrata svoje sobe. Čovek u hodniku ju je besno ošinuo pogledom, nevesto izvadio revolver levom rukom i nanišanio na nju. Ali pre nego što je uspeo da opali u hodniku se, između njih, stvorio Dok Holidej, kome nije trebalo više od delića sekunde da osmotri i shvati situaciju. Ranjenik je skrenuo pažnju na zapadnjaka i Katarina opazi kako mu se lice izobličilo od gneva i mržnje. Kriknula je kratko kada su se Hauelova vrata otvorila i ovaj izašao u hodnik. U tom trenutku ranjenik je opalio na Holideja i tane se zari-
lo u zid. Hauel je pokušao da izvuče re-

volver iz futrole, ali je bio suviše spor. Drugi hitac iz revolveraševog oružja zakačio je Holideja po šaci, jer je ovaj već bio jurnuo na napadača. Dokova pesnica pogodi ga po licu i ranjenik se zateturao. Izgubio je oslonac i pao niz stepenice. Odjeknuo je još jedan hitac i čovek na podu bolno zastenja i revolver mu ispade iz ruke. Na trbuhu mu je zjapila velika rana od metka. Dok mu pride, uze s poda napadačev revolver i uspravi se, ne skidajući pogled s njega, dok su u predvorju odjekivali užurbani koraci ljudi koji su se približavali.

VI

Šerif Najdžel Dagen probio se kroz grupu ljudi, okupljenih u hodniku, vičući na njih da mu naprave mesta. Bacio je tmuran pogled prema zapadnjaku i kratko odmerio Katarinu Hejli, a onda se netremice upiljio u Hauela. Konačno je kleknuo na jedno koleno pored čoveka koji je ležao na tlu. Posle kratkog pregleda i pipanja pulsa ustao je, bled u licu, sa ljutitim izrazom u očima.

Na to je Katarina Hejli dosta pribrano rekla:

– Šerife, taj čovek je pokušao da me ubije.

Dagen se netremice zagledao u nju, ne skrivajući bes:

– Govorite onda kada vas nešto pitam, madam, a nikako pre toga.

– Govoriću onda kada mi se govori, šerife Dagen! Vi nemate nikakva prava da mi propisujete šta da činim! – Mlada žena pokaza prstom na Holideja. – Da gospodin Holidej nije rizikovao život u pokušaju da spreči tog ubi-

cu da ostvari svoju nameru, ja bih sada bila mrtva. A on čak i nije imao revolver.

Dagen se okrete i stade pred zapadnjaka:

– Šta onda ovo znači, dođavola? – upita, pokazujući revolver za Holidejevim pojasom.

Ovaj pribrano odgovori:

– To je njegov revolver. Uzeo sam ga sa poda. Poznajete li tog nitkova?

Dagen obližnu usne. Bio je svestan da je izgubio kontrolu nad događajima i da mu opšta atmosfera ne ide u prilog.

– Ne poznajem ga – odgovori.

– Ovaj je bio s čovekom koga sam juče u salunu ustrelio – obavesti ga Holidej. – Za slučaj da to niste zapazili, ukazujem vam na njegovu ruku, koja je dokaz moje tvrdnje. Jasno je, dakle, da je došao ovamo da me ubije. Možete li se setiti nekog drugog razloga zašto bi se krišom uvukao ovamo ovako naoružan, kao što je bio.

– Vi imate revolver, a ne on – promrmlja šerif.

Sada se umeša Hauel:

– Ja sam sve jasno video, šerife. Bio sam naoružan, ali nisam imao šansu da upotrebim revolver. Holidej je jurnuo na tog nitkova i udarcem pesnice oborio ga na pod. Dok je padao na stepeništu napadač je slučajno okrenuo revolver prema sebi i oružje je opalilo i ubilo ga.

Suočen sa svedočenjem svih troje Dagen samo procedi:

– Činjenica je da je mrtav.

– Da, mrtav je i zato treba da ga odnesete odavde – reče Holidej. Onda se okrenuo i ušao u svoju sobu.

Malo iznenađena zapadnjakovim ravnodušnim tretiranjem još jedne smrti, Katarina takođe pođe ka svojoj sobi. Na otvorenim vratima stajala je njena majka, lica sivog od zaprepasćenja. Katarina blago ukloni majku da bi ušla, a onda se okrenula prema Dagenu.

– Ne možete više ništa učiniti, šerife. Incident vam je tačno, do detalja, objašnjen. Možda ćete sada biti dovoljno dobri da taj radoznali svet uklonite odavde. Svima nam je potreban odmor, a pri ovakvoj galami to je nemoguće.

Rekavši to, Katarina Hejli zatvori vrata za sobom.

S izrazom nedoumice na licu, Hael se obrati Dagenu:

– Ovaj događaj je za žaljenje, šerife, ali nadam se da će time biti okončana sva neprijateljstva u vašem gradu.

– Za sve to kriv je onaj vaš prokleti najamnik – odbrusi Dagen.

Hael odrečno odmahnu glavom:

– Dok Holidej je bio službenik u mojoj kompaniji, ali ja sam ga večeras otpustio. Možete to objaviti svima i svakome u gradu. Ne želim da budem odgovoran za ono što bi on eventualno mogao još učiniti.

– Neće on ni ostati ovde! – prasnu šerif.

Hael klimnu glavom u znak da se slaže:

– To mi izvanredno odgovara, šerife Dagen. Sutra ujutru treba da vodim neke poslovne pregovore i mirna atmosfera mi je neophodna. A sada, ako nemate ništa protiv, ja bih se povukao na spavanje.

Ostavivši šerifa da zuri za njim, Hael je ušao u svoju sobu i zaključao

vrata. Dagen je još neko vreme stajao u hodniku, nižući kletve, a onda je naredio dvojici posmatrača da pone-su leš u zgradu zatvora. Trenutak kasnije okrenuo se u predvorju i pogledao uz stepenice kao da se prisetio da je Holideju ostavio revolver ubijenog. Psujući, probio se kroz gomilu građana, gledajući ih ljutito, svestan da sve više gubi kontrolu u gradu. Ipak, iako su ga Holidejevi postupci ljutili, postojalo je još nešto što ga je daleko više zabrinjavalo. Naredio je da leš ubijenog bude stavljen u drugu ćeliju, a onda je, kada je ostao sam, seo za svoj pisaci sto i zamislio se. Golsvorti i Keli se nisu vratili da mu podnesu izveštaj, a sada je znao i razlog tome. Ah, kad ih nagazi!

Proverio je da li mu je revolver pun i kroz otvorena vrata zagledao se u mračnu ulicu. Pitao se da li je sve to vredno tolikog rizika.

Zapadnjak je ležao na leđima na svojoj postelji i zurio u tavanicu. Glava mu je bila prepuna protivrečnih i konfuznih misli. Jedna od njih se izdvajala i najviše ga mučila. Neka đavo nosi Haela, rekao je sebi bez mnogo žaljenja. Taj čovek je bio ili kukavica ili budala. Katarina Hejli mu je, međutim, bila od pomoći i osećao je kako u njoj ima ne samo saveznika, već i osobu koja mu je naklonjena. Ali, koliko se mogao osloniti na jednu ženu u gradu gde je skoro svako želeo da ga vidi mrtvog?

U mislima se vratio na dvojicu koji su u dva maha pripucali na njega. U Munovoj krčmi doznao je da su ta dvo-

jica dojahali do korala, ali nisu hteli da ulaze u krčmu. Zašto? Nisu li možda prepoznali Kolemanovog konja i iz nekog razloga nisu želeli da ih on vidi? To bi bio dokaz da nisu u dosluhu s njim i ostalim rančerima. Ko su bili oni?

Vrteo se u postelji. Nije očekivao da će te noći imati još neprilika, pa je opasao revolverima ostavio prebačen preko stolice. Sklopio je oči i misli mu se vrtiše na Katarinu Hejli. Njoj je bio potreban muškarac koji će joj ispuniti život i koji će je štiti. Nesvesno se osmehnuo. Ne bi bilo loše doživeti romansu s Katarinom Hejli. To bi, na koncu, bio najlepši deo ovog dosadnog posla u koji se uvalio ne znajući ni sam pravi razlog. A što se tiče Hauela, taj ga je čovek izigrao, ali Dok nije nameravao da digne ruke od istrage. Ionako nije došao da kupuje zemljište nego da pronađe Eša Lorensa, i ako ovaj nije živ, njegovog ubicu. Zaključivši da i dalje ostaje kod tog cilja, opet je odagnao iz glave misli o Katarini Hejli. Osećao je kako se opušta. A sutra ujutru će već... i tu misao je odagnao. Jutro je starije od večeri i rešenje će doći samo od sebe.

*

Ida Hejli se u tami sobe obratila svojoj kćeri glasom malo umornim i nesigurnim zbog neizvesne budućnosti.

– Mislim da je trebalo da prodaju zemlju poverimo nekom agentu i da se ukrcamo u dilažansu. Ima boljih gradova od ovoga.

Katarina ne odgovori. Razmišljala je o čudnom visokom došljaku snažnih

ramena i iskričavih, plavih očiju prema kome skoro niko u gradu nije gajio prijateljstvo. Ali za nju je Dok Holidej bio hrabar, mada možda malo nehajan i hladan čovek. Kada je ubio onu dvojicu delovao je naglo, ali posle toga nije pokazao da ga je to uopšte dirnulo. Ona se zapita kako bi ona ili bilo ko drugo postupio na njegovom mestu.

Stiv Hauel joj se nije dopadao, a ni šerif Najdžel Dagen. Jedina osoba s kojom je dosad u ovom kraju dolazila u kontakt bio je Pat Koleman, ali i on ju je iznenadio i zbunio odbijanjem da shvati njen položaj i njene razloge za prodaju ranča. U susednoj sobi noćas se nalazio Holidej, verovatno u krevetu i verovatno obuzet nekim mislima. Upitala se da li on sada misli na nju i zapanjila se nad samom sobom. On očitno nije pokazao nikakvo zanimanje za nju. Ponašam se kao neka šiparica, prekorela je sebe. Taj neobičan i nedostižan muškarac sigurno će, kada završi ono što je naumio u Kodi Ridžu, poći svojim putem.

Duboko je uzdahnula.

– Spavaš li? – upita je majka.

Katarina ne odgovori. Neka majka misli da spava.

*

Sedeći za stolom u svojoj kancelariji, Dagen začu šum koraka sa začelja zgrade. Pritulio je plamičak petrolejke i ostavši u polutami, sačekao da priđešlice uđu. Okrenuo se kada su ušli. Revolver mu je ležao na pisaćem stolu.

Kord Golsvorti i Marvin Keli stupiše u bleđi krug svetlosti.

– To je dosta. Ne želim da ceo grad vidi da ste kod mene.

Visokom, uspravnom Golsvortiju na licu se ogledao izraz dosade i negodovanja. Nije voleo da mu neko naređuje, makar taj neko bio i šerif Dagen. Keli je, međutim, izgledao zabrinut i premeštao se s noge na nogu.

– Kako je došlo do toga da zabrljate? – upita Dagen. – Vas ste dvojica, a on je samo jedan i imali ste celu široku preriju da obavite ono što treba!

Kord Golsvorti duboko uzdahnu:

– Moram priznati da je imao mnogo sreće.

– Da, da, on je vrlo srećan čovek. Imao je sreće protiv Lendera, a i protiv Lendervoih prijatelja. Zatim je ponovo imao mnogo sreće i kada se u preriji suočio s dvojicom glupana, koji su pokušali da ga srede. Dvojica glupana, ponavljam, eto to ste vi!

– Mislili smo da je naš – pravdao se Keli. – Imao sam ga na nišanu i pogodio sam ga, to je sigurno! Otkotrljao se niz padinu i strovalio se u ponor gde bi i bik poginuo da je pao.

– Kao što sam rekao – promumla Golsvorti – bio je vraški sračan. Mora biti da se u padu nekako zadržao, a onda otpuzio u gusto žbunje. Mi smo ga videli kako se kotrljao sve brže i brže, a posle toga ništa više. Kako to da nije pao s one litice, ne mogu da zamislim.

– Mnogo šta ti ne možeš da zamisliš, Korde – bregnu se šerif. Na šum koraka na ulici digao je ruku, tražeći tišinu, ali su se koraci brzo utišali i nestali. Dagen ustade i priđe dvojici svojih prijatelja.

– Dagen, nemoj mi se penjati na glavu – reče Golsvorti. – Učinili smo sve što smo mogli, ali, eto, izvukao se.

– Izvukao se i na ranču Hejljevih, to zaboravljaš! Da vam se neko dvaput izvuce, to se teško može nazvati njegovom srećom, već pre vašom nesposobnošću.

– Jeste, izvukao nam se. Pošli smo prema Munovoj krčmi i spazili ga. Hтели smo da ne sazna ništa o Lorensu. Ali, šokirani što je živ, pucali smo suviše brzo. Ipak, ništa nije izgubljeno.

– Šta se još može učiniti, Korde? – pogleda Dagen Golsvortija.

– Još uvek možemo srediti Holideja. – Pa lepo. On je sada u hotelu, u svojoj sobi. Broj devetnaest. Želite li da ga tamo upucate?

– Ne. Udesićemo ga sutra, čim se pojavi na ulici. Ovaj put nećemo promašiti. – Golsvorti značajno pogleda Keli-ja: – Hoćemo li, Marvine?

Keli pocrvene i obori pogled.

– Možda ne morate više da brinete o Holideju – reče im šerif, odjednom iznenađujuće pribran i miran. Videvši da su se začudili, osmehnuto se.

– Kako to? – upita Golsvorti.

– Holidej je otpušten i ne radi više za železnicu. Sada moramo povesti računa o nekom drugom. Zove se Stiv Haul. On je šef poslovnice železničke kompanije, koji je prvo angažovao Lorensa, a potom poslao Holideja da ispita šta se desilo s njim. Haul je za sutra u devet sazvaio skup stočara i rančera. Veruj da će skup biti brojan, jer su se mnogi rančeri zabrinuli zbog ovih ubistava. Kolemán će doći, u to sam siguran.

– Koleman je danas bio u Munovoj krčmi – obavesti ga Golsvorti.

– Dobro, ali neki njegovi kauboji bili su u gradu. Haul je razgovarao s njima i ubedio ih da ispričaju svom gazdi kako su ga sreli i kažu mu neka dođe na taj razgovor. Znajući Kolemana, pretpostavljam da će doći.

– Pa? – upita Golsvorti.

– Među tim ljudima ti nemaš mnogo prijatelja, Korde. Znam, mnogo si ljudi upoznao u vreme dok si gonio stoku na pijacu i pretpostavljam da, ako i dalje budem terao odavde one koji traže posao, ti ćeš malo-pomalo pohvatati kunce na celoj teritoriji. Tada nećeš morati ništa drugo da radiš sem da organizuješ grupe goniča i skupljaš profit. Ali ako neko od tih stočara, Koleman na prvom mestu, sazna da si ubio Eša Lorenasa, ne verujem da će ti iko od njih stisnuti ruku. Verovatnije je da će se u tom slučaju svi mašiti konopca.

Kord Golsvorti pocrvene do ušiju Keli ustuknu korak od svog prijatelja, a Dagen nastavi:

– Ja sam, Korde, namervao da tu železničku kompaniju sredim jednom za svagda. Holidej je još uvek u gradu. Sutra ujutru ćeš mu reći da se spakuje i da se čisti. On, naravno, neće poslušati i neće otići, ali to mi i odgovara. Kada vi potpalite sudnicu, prirodno je da će ljudi pomisliti kako je to reakcija razočaranog čoveka, kao što je Holidej, koji se na taj način sveti za proteživanje iz grada. Uz moje ohrabrenje i sugestiju pomisliće takođe kako Haul, u stvari, i nije otpustio Holideja, već se samo pretvarao, kako bi ih okupio na jednom mestu i osvetio se za ubist-

vo svog prethodnika. Shvataš li šta imam na umu, Korde?

Golsvorti se počea po potiljku i duboko uzdahnu. – Da potpalimo sudnicu... – ponovi poluglasno za sebe.

– Tako je, Korde. Na taj način rešićemo sve odjednom, jednim potezom. Holidej će dobiti svoje, Haul će biti najuren iz grada i nijedan službenik železničke kompanije neće više biti nikada toliko glup da kroči ovamo. Tako ćemo se obogatiti.

Golsvorti je sumnjičavo zavrteo glavom. Onda se umeša Marvin Keli:

– Kako ćemo, dođavola, zapaliti sudnicu? – Pa to je nova zgrada! Građa je još sirova i sadrži mnogo vode. Biće potrebno zapaliti veliku vatru da bi plamen zahvatio građevinu,

– Šeli ima petrolej u kanticama, Marvin. Probudite ga iz ovih stopa, uzmite petrolej i prospite tečnost po daskama, svuda oko kuće i skupite nešto suvog drveta. Kada sastanak bude u jeku, vi kresnite šibicu i potpalite vatru. Čim se petrolej zapali plamen će buknuti na sve strane pre nego što oni unutra osete miris dima. Nastaće panika i možda neki od učesnika sastanka neće uspeti da se izvuku. Kako ćete to tačno izvesti zavisi od vas, ali ovo je moj predlog šta da učinite.

– A gde ćeš ti biti? – upita ga Golsvorti mrzovoljno. – Sedećeš ovde uz čašicu pića?

– Ni govora, Korde! Potrudiću se da, kao efikasan čuvar reda i mira, udaljim svakog nepozvanog od sudnice. Kada potpalite vatru neće biti nikoga da vas vidi. Jesi li sada shvatio?

– A Holidej? – liznu Golsvorti usne.

– O njemu ću se ja postarati. Prepuusti to meni.

Marvin Keli je uzmakao još korak dalje u senku i približivši se ćelijama, zastao videvši mrtvaca.

– Ko je sad pa ovaj?

– Holidejeva treća žrtva. Mislim da su tri recke na dršci revolvera sasvim dovoljne za našeg prijatelja. Kada sutra počne da brblja i da se brani kako nije kriv, ja ću ga srediti. Ja nosim značku i pokrивam se njenim autoritetom i imam prava da učutkam onoga koji ubija ljude po gradu, a posle toga se ljuti kada ga šef otpusti i kad mu ja naredim da napusti grad.

– Rekao si da ćeš se pobrinuti za Holideja. Kako ćeš onda uveriti ljude da je Holidej otpušten, a da je Hauel preko njega ipak završio posao?

– Svi će biti zbunjeni, Korde. Pre svega, grad će biti pun vatre i dima. Prema tome, niko neće praviti pitanje ćuvaru reda što je učinio nešto što je smatrao svojom dužnošću i skratio za glavu tipa koga niko nije voleo. Sad bi bilo najbolje da predete na posao. Možda će vam trebati sat-dva da se pripremite. Kada budete gotovi, vratite se ovamo pa ćemo zajedno popiti po piće.

Golsvorti promrmlja nešto za sebe, pa dodade glasno:

– Nadam se da ćeš ovaj put biti u pravu, Najdžele. Inače, ako omašiš, za mene i Marvina u ovom gradu neće biti mesta, a možda ne samo ovde.

– Posle toga grad će nam biti kao na dlanu, kao voće zrelo za branje, Korde. Ja ću biti junak dana i niko kasnije neće pitati šta radim. A sada idite.

Golsvorti i Keli nisu više ništa pitali. Pustivši ih na zadnja vrata, šerif zasta-

de na stepeništu i pogledom ih isprati dok su zamicali u mrak. U glavi su mu se još vrzmale misli o njegovom planu. Osmehnulo se. Sutra u podne neće biti ni Doka Holideja, ni Stiva Hauela, niti će postojati problem železničke kompanije. Posle toga će bolje organizovati Golsvortija i Kelija, urediće da sklope ugovore s rančevima i posao će kretnuti. Kasnije, kada sve bude u punom zamahu, lako će biti najmiti druge ljude i zameniti ovu dvojicu. Nijednog od njih nikada nije mnogo voleo, a njihove poslednje greške načinile su od njih nepotrebne ortake.

Zatvorio je vrata i vratio se svojoj boci viskija. Osećao je da će mu piće prijati.

*

Bjul Šeli je bio građanin Kod Ridža tek šest meseci, ali je za to kratko vreme uspeo stvoriti mnogo prijatelja. Nije on bio od onih koji lako sklapaju prijateljstva, ali je zato poznavao veštinu kupovanja prijateljstva, jer, bojao se i vlastite senke. Verovao je da ukoliko ćovek ima više ljudi na svojoj strani, utoliko je manja mogućnost da će ga zadesiti neka nezgoda.

To je bio razlog zašto je uporno nastojao da od Korda Golsvortija i Marvina Kelija stvori sebi prijatelje, mada mu se nijedan od njih dvojice nije dopadao. Osim toga Keli je bio primer ćoveka koji živi na tuđ račun. Bar kad je u pitanju piće.

Zato je za njega bilo potpuno iznenađenje kada ga je u jedanaest noću probudilo kucanje na-vratima i kad je pred

sobom ugledao tu dvojicu kvaziprijatelja.

Golsvorti je odmah prešao na stvar:

– Uzmi ključeve od radnje, Bjule.

Treba nam nešto otuda.

– Zar u ovo doba noći, Korde? Zar to nije moglo da sačeka do jutra?

– Ne.

Po Golsvortijevom tonu Šeli zaključio da neće moći da izbegne odlazak u dućan. Navukao je pantalone i košulju, uskočio u čizme i uzeo ključeve. Ostavivši svetlo u sobi da gori, pošao je za dvojicom kasnih posetilaca u dvorište, pa na ulicu. Stan mu se nalazio dosta blizu njegove nove radnje, koja se još uvek razrađivala. Šeli je dobro znao svoj posao i znao je takođe da je jedini način da od svih rančera i građana načini svoje mušterije to da ih snabde svim što oni traže. Zbog toga je prodavao i sedla kao konkurencija sedlaru na drugom kraju ulice. Hteo je da navikne ljude da po sve što im je potrebno dolaze kod njega. Koji rančer ne bi voleo da ostavi svoju ženu u dućanu, da zatim ode u salun na čašicu-dve sa svojim prijateljima i da se posle vrati i nađe svoju ženu tamo gde ju je ostavio, umesto da je pusti da luta po gradu u potrazi za sitnicama, kojih ženama nikada nije dosta.

Bjul Šeli otvori zadnja vrata trgovine i uđe prvi unutra. Zapalio je svetiljku i obema rukama zaklonio plamičak.

– Šta vam je potrebno, Korde? – upita.

– Petrolej.

Svetiljka u Šelijevim rukama zadrhta.

– Petrolej. Zašto vam je to, dođavola, potrebno? Šta ćete vas dvojica raditi

s tim... – Glas mu je zamro u grlu i zabrinutost mu se pojavila na licu.

– Hoćemo da zapalimo vatru, Bjule. Veliku vatru. Koliko kantica imaš?

Šeli zavrte glavom: – Kakvu vatru?

– Videćeš ujutru. Gde ti je to, govori!

Trgovac uplašeno ustuknu:

– Dođavola, Korde, reci mi nešto više! Paljenje požara je rizičan poduhvat. Kada pri tom koristiš petrolej ljudi obično znaju kako je požar počeo. Moram biti vrlo oprezan.

– Mi smo ti koji moramo biti oprezni, Bjule – odvrati Golsvorti, gurajući ga u stranu. – Mi treba da potpalimo vatru, a ne ti!

Prošao je pored trgovca do zadnjeg dela radnje gde se nalazila gomila vreća s kukuruzom. Pogledao ih je nezainteresovano i nastavio dalje, dok nije naišao na ono što je tražio – tuce kantica, poređanih pokraj zida, malo izdvojenih od ostale robe. Da bi bolje video, kresnuo je palidrvce.

– Korde, pazi! – uzviknu trgovac. – Neka od kantica možda propušta tečnost! Treba samo jedna varnica da prsne i...

– Da, eksplozija bi bila zbilja veličanstvena! Zato nam je petrolej i potreban, Bjule. Dođi ovamo i pomoz nam da uzmemo tri-četiri kanticе.

– Ali to je kompletna porudžbina i sve je već prodato! Ne znam kako ću se opravdati. Ljudi će vrlo brzo saznanati...

– Počinješ da mi dosađuješ – breću se Golsvorti i pogleda popreko Šelija. – Uzmi jednu kanticu i ponesi je. Marvine, dođi ovamo, našao sam ono što nam treba.

Konačno su izdvojili četiri kantice i poneli ih prema zadnjim vratima. Bjul Šeli se ozbiljno znojio od napora, pokušujući da kantice iznesu u dvorište. Ali istovremeno ga je podilazila i jeza i sav je podrhtavao.

Golsvorti se odjednom okrenu i dohvati trgovca za okovratnik. Zglavci njegovih šaka utisnuli su se u Šelijev vrat.

— Slušaj me dobro, Bjule! Noćas nas nisi video i mi od tebe nismo uzeli nikakav petrolej! Ako ti je to potrebno, falsifikuj dostavne listove tako da se i ne vidi da si primio ovo što je nestalo. Ali ako zabrljaš i nekome izbrbljaš šta se desilo, ja ću lično doći da te ubijem. Jasno?

Izbuljenih očiju, trgovac klimnu glavom. Golsvorti ga grubo odgurnu i zgrabi dve kantice. Keli uze preostale dve. Pre nego što će nestati u mraku, Golsvorti zastade i reče:

— Ispostavi nam račun za ovo, Bjule. Zaračunaj najvišu moguću cenu! Posle sutrašnjeg dana moći ćemo platiti velike pare svakome s kim budemo trgovali! Može se desiti, Bjule, da ako budeš uz nas postaneš vrlo bogat čovek.

Trgovac ih je posmatrao dok su se udaljavali, a onda se, drhteći, naslonio na zid radnje. Sumnjao je da Golsvorti i Keli imaju uopšte predstavu o tome kakav će plamen buknuti kada zapale toliku količinu petroleja. Jer on je znao: vatra iz samo jedne kantice može spaliti celu ulicu,

Zaključao je vrata radnje i vratio se u stan. Dok je svlačio pantalone psuovao je sebi u bradu. Poželeo je da se nikada nije upoznao s tom dvojicom. Jer sada je osećao da je uhvaćen u klo-

pku. Zapisao je u podsetnik da ujutru potraži šerifa Dagena. Znao je ono što je malo ljudi u gradu znalo: da je šerif u bliskim vezama s ovom dvojicom. Zašto se Dagen baktao s njima, Šeli nije imao pojma, ali to, na kraju, nije bilo ni važno... Dagen mu je već dosta toga uzeo na veresiju. Za četiri meseca Šeli se nije mogao setiti da je šerif platio jednu jedinu stvar.

Umorno se skljkao na postelju. Ujutru će znati, rekli su Golsvorti i Šeli. I to jutro sigurno će doneti neke promene u njegov život. Posao je cvetao i uskoro mu više neće biti potrebno prijateljstvo ljudi kao što su Keli i Golsvorti. A to će, zaključio je, za njega biti srećan dan.

VII

Dok Holidej je znao da se u gradovima kao što je Kodi Ridž novosti brzo šire, ali čak ni on nije očekivao da će videti toliku gomilu ljudi, koja je malo posle devet časova ispunila glavnu ulicu. Mada su se ljudi okupljali još od ranog jutra, rančeri su nastavili da dolaze do pred sam početak sastanka. To je dokazivalo zapadnjaku kako je ovaj skup bio od velikog značaja za stanovnike ovog kraja.

Umio se, obrijao i obukao, a onda, kao i uvek, proverio da li mu koltovi lako izleću iz futrole.

Sišavši u predvorje, zatekao je šerifa Najdžela Dagena i još nekoliko drugih građana koji su ga čekali. Pat Kolesman je sedeo, okružen četvoricom svojih kaubojja. Žučno je pogledao zapadnjaka i okrenuo glavu, ali ne pre nego što je Holidej video njegovo mod-

ro oko i naduven nos. Znao je po tome da je rančer proveo vrlo neugodnu, besanu noć.

Dagen ustade sa stolice i čvrstim ko-
rakom priđe recepciji, gde je Holidej
neposredno pre toga spustio na pult
ključ svoje sobe.

– Holideje, dajem vam jedan sat vre-
mena da napustite grad. Dao bih vam
i kraći rok, ali ja sam pošten i uviđa-
van čovek i smatram da će vam trebati
toliko vremena da se spakujete, osed-
late konja i krenete svojim putem. Je-
dan sat. Jeste li me dobro čuli?

– A šta će biti ako odlučim da osta-
nem? – upita zapadnjak.

Šerif se nadmeno osmehnue:

– Mister, to vam nikako ne bih save-
tovao. Vi se, možda, uzdate u vašu veš-
tinu potezanja oružja, ali ne zaboravi-
te da iza mene stoji ceo grad. Vi ovde
nemate više šta da tražite. Kompani-
ja, za koju ste radili, otpustila vas je
i prema tome, vi ste čovek bez posla.
Vratite se u Baraman, odakle ste i
došli.

Holidej je mirno izdržao šerifov pogled. Nije ništa rekao. Izraz lica mu se
nije promenio i njegove misli ostale su
zagonetka za sve prisutne.

– Jedan sat, kao što sam rekao – po-
novio je Dagen, a onda dao znak svo-
jim pratiocima da se udalje. Kada su
izišli, Dagen se pripremi da pođe za nji-
ma, zadovoljan što je tako težak zada-
tak obavio lakše nego što je očekivao.

– Samo trenutak, šerife – reče mu
Dok.

Dagen zastade i okrenu se na peta-
ma, a četvorica kaubojja pogledaše
kroz vrata. Pat Koleman je digao glavu
i pažljivo oslušnuo.

– Da čujem, Holideje.

– Šerife, suviše ste brzo završili ovaj
razgovor. Imate veoma loše pamće-
nje i to mi se ne dopada. Haul me je
otпустиo, ali to ni ukoliko ne menja
činjenicu da sam ja u ovaj grad došao
da nađem jednog svog prijatelja, za
koga sumnjam da je ubijen.

Dagen zažmiri i stisnu usne.

– Već vam je rečeno kako ta stvar
stoji, Holideje.

– Ali i ja sam vam rekao, šerife, šta
ja mislim – podseti ga zapadnjak. Po-
kretom ruke uklonio je Dagen u stra-
nu i prišao vratima. Tu je zastao i oštro
odmerio ljude koji su mu zatvarali put.
Posle nekoliko trenutaka oni se raz-
dvojiše i propustiše ga da prođe. Ho-
lidej začu iza leđa Dagen koji je pro-
cedio psovku, a onda glasno dodao:

– On ima jedan sat vremena. Svi ste
dobro čuli šta sam mu kazao! Ako po-
sle toga još uvek bude u gradu, mi će-
mo ga proterati.

Holidej nije obratio pažnju na šerifo-
ve reči. Pošao je ležernim korakom niz
ulicu i ušao u gostionicu. Tamo je za-
tekao Katarina i Idu Hejli, koje su se-
dele za stolom pokraj vrata. Kao i njih
dve, i Dok je znao da se u Kodi Ridžu
najbolje može jesti u ovoj gostionici. A
u tom trenutku želeo je pre svega
dobar i obilan doručak.

Katarina mu se stidljivo osmehnula
i upitala ga:

– Hoćete li i vi doći na sastanak,
mister Holideje?

Odmahnuo je glavom:

– Ja nisam pozvan.

– Pa, evo, ja vas pozivam. Na kraju,
vi i ja smo u poslovnim odnosima, zar
nismo?

Dok odrečno odmahnu glavom.

– Ne, mis Hejli. Vi imate poslovne odnose sa Hauelom. Nadam se da ćete dobiti ono što želite.

Katarinu kao da su dirnule Holidejeve reči:

– Znači li to da nameravate da odete iz grada?

Holidej pogleda njenu majku. Ida Hejli je prinela šolju s kafom usnama i pogledala ga preko ruba šolje. Izgledalo je kao da je zainteresovana za njega i u njenim očima mogao se naslutiti plamičak zadovoljstva.

– Još uvek se nisam odlučio, mis Hejli – odgovori Dok. – Ali rečeno mi je da moram da napustim grad.

– Ko vam je to rekao? Mister Hauel?

Holidejevo lice se razvuklo u osmeh:

– Ne, ne on! Hauel nema vlasti da mi naredi šta da radim.

– Pa ko onda? Svakako da čovek, kao što ste vi, neće obraćati pažnju na opomene ili pretnje...

– Dagen. Šerif Dagen – objasni joj Dok.

– Dagen? – Katarina je izgovorila to ime s prizvukom prezira u glasu. – Ja ne bih obraćala mnogo pažnje na ono što on kaže. Kada smo ranije imali neprilika i kada je mister Lorens došao kod nas u posetu, a onda nestao, ja sam došla u grad i potražila sam šerifa Dagen, nadajući se da će on, kao predstavnik zakona, nešto učiniti. On je, međutim, bio krajnje grub i potpuno nezainteresovan da bilo šta učini. Rekla sam mu da očekujemo da ćemo imati još neprilika i zatražila sam zaštitu, a on mi se samo nasmejao u lice i rekao mi da ako već prodajem ranč, vi-

še ne pripadamo ovamo. Zbog toga ga mrzim!

Holidej privuče stolicu i poruči odrezak i kafu. Dugo vremena je posmatrao Katarinu pre nego što je rekao:

– Želite li da vam dam jedan savet, mis Hejli?

– Uvek sam voljna da ga čujem, mister Holideje.

– Onda otidite na taj sastanak i ostanite čvrsto na svom gledištu. Recite sve što imate reći povodom nesusedskog držanja rančera prema vama. Izložite im odlučno da ste morale prodati sve što ste imale kako biste platile očeve dugove. Upoznajte ih s vašim gledištima i vašim osećanjima, a onda zatražite od Hauela da dâ ponudu za vaš ranč. Verovatno će tada nastati opšta povika, ali na kraju će vas Hauel ipak uzeti u zaštitu.

– Mislite da hoće?

– Siguran sam u to.

– Ali prošle noći vam je mister Hauel rekao...

– Hauel mi se čini kao čovek koji suviše mnogo i glasno govori, mis Hejli, ali u dubini duše on je pošten. On veruje da zna način kako da se u ovoj prilici ponaša. Držite se njega, a ostalima recite neka se tornjaju dođavola.

Katarina se toplo osmehnula, pokazujući na taj način Doku da je baš to želela da čuje iz njegovih usta. Osećala se srećnijom. Kao da joj je neko skinuo teško breme s pleća. Onda je pogledala na svoj časovnik, koji joj je visio o vratu i ustala. Ustala je i njena majka.

– Sastanak će početi za petnaest minuta – reče Katarina. – Hoćete li biti u gradu kada se završi?

– Nadam se da ću biti, mis Hejli.

– Možda ćete naći vremena za mene, da vam ispričam šta se desilo.

– Biće mi drago da to čujem, mađam.

Katarina se ponovo osmehnula. Gledajući je kako izlazi iz gostionice, Holidej je imao osećaj da bi ta mlada žena svakom pametnom i poštenom muškarcu mogla mnogo da znači. On lično do sada nije dozvolio nijednoj ženi da probije njegov zaštitni oklop, ali ona je u njemu pokrenula neka uspavana osećanja na način koji nije mogao sasvim da shvati. Katarina je bila vrlo lepa, to je tačno, ali bila je i ponosna i tvrdoglava. U svakom slučaju, čak i kada bi došla u dobre ruke, trebalo bi je dosta modelirati.

Stiglo je jelo koje je poručio i on mu se posveti, ne prestajući da misli o njoj.

*

– Ti se sagni i beži s jedne strane, a ja ću s druge strane zgrade, Marvine. Ništa ne brini što iza tebe plamti vatra! Samo grabi, dok ne stigneš do zadnje strane sudnice. Dotle će već biti dovoljno dima da nas obojicu zakloni kad budemo bežali niz sporednu ulicu.

– Jesi li siguran da nas neće niko videti, Korde? – upita Marvin Keli nerвозno.

– Za to će se Dagen pobrinuti. U blizini sudnice i dvorišta neće biti ni žive duše, tako da je ta mogućnost isključena.

– A šta ćemo s onima unutra?

– Oni će biti okupirani onim što se događa unutra, a ne napolju.

Kord Golsvorti se nasmeja i kresnu šibicu. Keli je puzeći prošao ispod pro-

zora zgrade dok nije zašao iza ugla i kada mu je pajtaš dao znak glavom on je kresnuo šibicu i bacio je na gomilu drva polivenih petrolejom.

Pred njim je odjednom buknuo stub plamena. Keli uplašeno kriknu i poguren potrčao tamo kuda mu je ortak rekao. U sledećih nekoliko sekundi zapalio je još nekoliko vatrišta duž svoje strane sudnice. Kada je konačno stigao do kraja zgrade, gusti dim dizao se već s obe strane. Keli nađe da beži koliko ga noge nose. Dok je bežao čuo je iz unutrašnjosti zgrade najpre viku, a zatim glasne krike, praćene pravim stampedom brojnih koraka u trku. Zatim je počelo bučno lupanje pesnicama na zadnja vrata, ali Keli je znao da tuda niko neće izaći jer je Golsvorti stao sa spoljne strane veliki gvozdeni šip.

Keli je trčao sve dok nije stigao do sporedne ulice. Nastavio je da beži i stao tek kada ga je Golsvorti uhvatio rukom za rame i silom ga zaustavio.

– Odavde dalje idemo hodom – rekao je Keliju. – Pravi se da izgleda kao da smo pošli u šetnju, Marvine. Jesi li video koliki dim i vatra se dižu?

– Video sam.

– Cela sudnica će izgoreti za nekoliko minuta – osmehnulo se Golsvorti zadovoljno, jer je sve išlo kako je zamišljao.

*

Šerif Najdžel Dagen motrio je prizor s kraja glavne ulice. U jednom trenutku izgledalo mu je kao da je sudnica eksplodirala i pretvorila se u ogromnu plamenu loptu. Odmah zatim plameni

zid zaklonio mu je pogled na zgradu. A onda, dok je žurio ka mestu koje je bilo rezervisano za parkiranje kola, prozori su počeli pucati od navale vatre koja je proždirla sve pred sobom. Dagen nikada nije video ništa nalik na to i ako bi opet pozeleo da neka zgrada bude spaljena, znao je koga bi trebalo da za taj posao angažuje.

Kada su se prvi učesnici sastanka pojavili na vratima sudnice Dagen potrča punom brzinom. Iza njega je ulica bila potpuno pusta, ali on je znao da to neće potrajati. Gromki pucnji požara i gusta zavesa dima sigurno će privući pažnju građana, koji će dotrčati.

Jedan rančer se sapleo na stepeništu pri vrhu i glavačke se skotrljao na ulicu. Drugi, koji su u panici jurili za njim, skotrljali su se preko njega. Žene su vrištale. Dagen je pritrčao, probio se do palog čoveka i digao ga na noge. Ne čekajući da se nesrećnik pribere, povikao je:

– Polako! Kud ste navalili? Ne trčite kao bez glave! Izlazite polako i pribraćajte i sve će biti u redu.

Njegove reči, međutim, zaglušila je tutnjava nogu po drvenom podu, kricanje i jaukanje.

Gomila je odgurnula Dagen u stranu. Ljuti dim mu je pekao oči. Uzmao je malo, pa ponovo prišao bliže da pomogne, iako je bio skoro zaslepljen dimnom zavesom i suzama koje su mu navirale na oči. Mnogi spaseni su mu zahvaljivali i šerif je bio siguran da će ovo biti dan njegovog trijumfa.

Kada se u dvorištu okupilo pedesetak osoba, od kojih su neki još uvek rukama gasili zapaljenu odeću, Dagen se umešao među njih, raspitujući se da

li neko zna kako je požar počeo. Većina ga je nemo gledala. Sastanak se odvijao u dosta napetoj atmosferi, u kojoj je Hauel nastojao da argumentovano i rečito objasni kakve bi koristi železnica donela gradu. Bilo ih je koji su tvrdili kako je neke od prisutnih uspeo da zadobije.

– Gde je on? – upita šerif, gledajući zabrinuto lice onih koji su uspeli da izmaknu smrti u plamenu. Ljudi su se počeli zgledati i na kraju je neko rekao:

– Mora biti da je još unutra.

Stisnuvši usne, Dagen pođe prema stepenicama. Neko mu doviknu:

– Do vruga, šerife, niko ne može tražiti od vas da uđete unutra!

Dagen je zastao, pogledao vatru koja je lizala kroz vrata i skinuo košulju.

– Neko mora ući – odgovorio je.

U tom trenutku iz glavne ulice dotrčao je Dok Holidej, probio se silom kroz gomilu i zastavši kraj Dagen, zagledao se u njega. Videvši nezvanog gosta, šerif se namršti.

– Ovde niste poželjni, mister – reče.

– Ovo je stvar koja se tiče samo Kodi Ridža.

– Zavežite! – dreknu Holidej na njega.

– Vraga ću zavezati, mister! Gde ste vi bili kada je požar počeo? Rečeno vam je da napustite grad, a vi to niste učinili. Je li to vaš način da...

Holidej ga odgurnu u stranu i obrati se jednom Kolemanovom kauboju:

– Gde je Koleman?

Kauboje je zavrteo glavom:

– Video sam ga u trenutku kada je počela panika. Spazio sam da je pao i

pokušao da se probijem do njega, ali me je masa ponela.

– A šta je s Idom i Katarina Hejli?

Kauboj je bespomoćno slegnuo ramenima.

Dagen zausti da nešto kaže, ali Doka više nije bilo tu. On je osmotrio ulazna vrata i zaključio da bi pokušaj da se prođe kroz plamen, koji je kroz njih izbijao, bilo čisto samoubistvo. Potrčao je u gust oblak dima, koji se dizao pored sudnice. Naišao je na jedno mesto gde je požar već bio otvorio rupu u zidu i pokrivši lice rukama, uskočio je kroz taj otvor. Dim ga je skoro ugušio i oči mu počеше suziti, ali on je uporno nastavio da se probija kroz vatru i dim prema sredini zgrade. U dimom ispunjenoj unutrašnjosti plamena skoro nije ni bilo. Tek tada je opazio da je vatra izbila s obe strane zgrade i odatle se širila prema središtu, ali se, na njegovu sreću, požar još nije spojio. Vrelina je pretila da ga uguši i on je s krajnjim naporom uspeo da se probije do začelja zgrade. Tu je ugledao Stiva Haue-la, koji je stajao pored zida s rukama pritisnutim na lice, opkoljen plamenim jezicima, koji su mu već hvatali odelo. Holidej ga je zgrabio i odvuкао ga do rupe u zidu i gurnuo ga napolje. Zatim se ponovo vratio, gaseći rukama vatru na pantalonama. Čizme su mu bile vrelе kao žar. Probio se opet do zadnjeg zida i ugledao jedna vrata, na koja je svom snagom naleteo i probio ih ramenom. Ona se srušise i oblak dima kuljnu u dvorište.

Zapadnjak je iskočio napolje, duboko uzdahnuo vazduh i ponovo se vratio unutra. Tek tada je ugledao Pata Kolemāna koji se, zaslepljen dimom na-

sumce kretao duž suprotnog zida. Holidej mu pritrčā, zgrabi ga za ramena i usmeri ga prema razvaljenim zadnjim vratima.

– Nastavite pravo napred – rekao mu je. – Kad budete pali znaćete da ste napolju.

Pat Koleman se okrenu ka svom spasiocu, ali ga nije video, jer je bio zaslepljen dimom. – Jeste li to vi, Holidej? – upita.

– Ja sam. A sada učinite kako sam vam rekao. Jeste li videli Hejljeve?

– Tamo su ispod sedišta. Pokušao sam da dođem do njih, ali nisam uspeo.

Holidej gurnu rančera u pravcu vrata i pođe tamo kuda je ovaj pokazao da se nalaze majka i kći Hejli. Najpre je ugledao Katarinu, nagnutu nad telo nje-ne majke, koja je bila pritisnuta ispod dve teške klupe. Dok ju je izvukao, uzeo na ruke i rekao Katarini da se drži što bliže uz njega, a onda se počeo probijati prema vratima. Kada je iskočio u dvorište, osetio je da je stara žena klonula u njegovom naručju. Katarina je iskočila za njim i posrnula napred, a kada je Holidej, posrćući, pošao da se udalji štо više od vatre, neko ga je dograbio za ruku i povukao kroz dim.

– Ovuda! – začuo se nečiji glas.

Holidej je poslušao. Najzad je uspeo da se udalji od požara, držeći još uvek na rukama Idu Hejli. Prošlo je još nekoliko minuta pre nego što je bio u stanju da jasno vidi kroz oblake dima što su se širili od zapaljene zgrade i tada je ugledao Pata Kolemāna, koji je pomagao Katarini da ustane. Kosa mlade žene bila je malo osmuđena, ali je, sem toga, izgledala nepovređeno.

– Jeste li čitavi? – upita je Dok.

Katarina natera sebe da se osmehne:
– Malo sam oprljena, mister Holideje, ali mislim da sam inače sasvim dobro.

– Hvala Bogu – odgovori zapadnjak. Spustio je njenu majku na tle i istog trenutka je shvatio da je ona mrtva.
– Za nju više ništa ne možete učiniti – rekao je saosećajno.

Katarina ga odgurnu u stranu i kleče kraj svoje majke. Pritisnula je lice na majčine grudi i glasno zajecala. Ključajući od besa, Pat Koleman je povikao:

– Što mu gromova, Holideje, neko će morati da plati za ovo! Neko će posetiti!

Dok ne odgovori. Video je Dagen, koji se približavao pored zapaljene sudnice, praćen grupom kauboja. Kauboji se okupiše oko svog gazde i jedan od njih reče:

– Mister Kolemmane, video sam vas kad ste pali, ali nisam mogao da doprem do vas. Bila je takva gužva i toliko su se gurali...

– Bilo je tako da se svako spasavao kako je znao i umeo, Tomsone – odgovori mu Koleman i potapša ga po ramenu. Onda se okrenuo prema Doku, ali pre nego što je mogao išta da kaže, prišao je Dagen s uperenim revolverom u ruci.

– Holideje, uhapšeni ste – rekao je pretećim glasom.

Koleman se kao ošinut okrenu ka njemu:

– O čemu to govorite, šerife?

Dagen pokretom naprerenog revolvera pokaza na Holideja.

– Sasvim je jasno ko je potpalio vatru, zar ne? Holidej je svima u gradu pravio paklene neprilike. A onda, kada sam mu jutros naredio da napusti

grad, on to nije mogao da podnese. Znao je da su u gradu svi protiv njega i zato je iz osвете podmetnuo požar i zapalio sudnicu.

– Dagine, vi ste jedna obična budala! – grmnu Koleman. – Holidej mi je spasao život, a takođe i Hauelu, a onda se ponovo vratio u zapaljenu zgradu i takoreći skočio u čeljust sigurnoj smrti da bi spasao ove dve žene. Ako još jednom otvorite usta i izgovorite takvu glupost da znate da ću vam pesnicom razbiti njušku!

Dagen ustuknu korak nazad, zinuviši od iznenađenja.

Rančer se onda obrati zapadnjaku:

– Zahvalan sam vam. Kao što sam rekao, vi ste mi spasli život.

Dok je, međutim, svu pažnju usmerio na Katarinu Hejli. Ona je prestala da jeca i sada je gladila kosu svoje majke dok su joj suze klizile niz obraze. Dok joj je prišao, i uhvativši je za ramena, uspravio je na noge.

– Ja ću se pobrinuti dalje za nju – rekao je.

Katarina se okrenula ka njemu i pala onesvešćena na njegove grudi.

Tada se Dagen još jednom ohrabrio i pokušao da ostvari svoju nameru:

– Ne tiče me se šta vi mislite, Kolemmane. Ja o toj stvari imam svoje gledište. Ovaj požar je pažljivo isplaniran. Hauel je povukao odlučan potez time što je otpustio Holideja, a Holidej je zauzvrat podmetnuo požar. On...

– On zamalo nije izgoreo u tom požaru, prokleta budalo! – odbrusi mu rančer.

Ali pošto se Dagen nije predavao i zaustio da još nešto kaže, Kolemanova čvornovata pesnica pogodila ga je

u usta. Šerif se zateturaio, ali je ostao na nogama i mahinalno nanišanio na Kolemana. No pre nego što je ispalio hitac, kauboj, koji se malo pre toga izvinio Kolemanu, udario ga je po ruci i izbio mu revolver, a onda ga snažnim desnim krošekom u vrh brade, kakav Holidej dugo vremena nije video, oborio na tlo. Dagen se ispružio i ostao da leži. Koleman je podigao šerifov revolver i zavitalao ga u dimom ispunjeno dvorište sudnice. Onda je preuzeo upravljanje situacijom u svoje ruke.

– Mislim da više nema nikoga unutra i da se možemo udaljiti. Biće dosta rana da se previje, a i moramo se prebrojati. – Pogledao je sumorno u zapaljenu sudnicu, koja je gorela kao baklja. – Ako je neko ostao unutra, možemo se samo moliti Bogu za njegovu dušu.

Rekavši to, pošao je prvi iz dvorišta. Do tada se većina građana Kodi Ridža bila okupila pored ograde oko sudnice. Koleman im pokretom ruke dade znak da se uklone i propuste ljude koji su izlazili. Još uvek onesvešćenog Dage na naslonili su na ogradu, a Koleman je pogledom potražio zapadnjaka koga više nije bilo u blizini. Video je samo Katarinu Hejli, koja je, duboko zabrinuta, zurila u zapaljenu zgradu. Počeo je pogledom da prati pogled mlade žene i ugledao Doka Holideja kako puzeći prilazi zapaljenoj zgradi. Koraknuo je da pođe za njim, ali ga Katarina zadrža, rekavši: – Mislim da je nešto opazio, mister Kolemane.

Pratili su pažljivo pogledom zapadnjaka sve dok ovaj nije stigao blizu temelja zgrade i otuda iz gomile drva izvukao jednu počadavelu limenu kantu.

Onda je ustao na noge i šutnuo kantu prema gomili.

– Kanta od petroleja – reče Koleman razgovetno.

Dok klimnu glavom:

– Jedna kanta petroleja ne bi mogla učiniti da zgrada tako brzo izgori. Mislim da ćete oko zgrade naći još takvih kanti. Dok sam bio unutra uočio sam kako vatra dolazi s bokova zgrade, a ne odozdo. A video sam i kako požar buktu sa svih strana istovremeno.

– A to znači? – upita Koleman.

– To znači da je požar podmetnulo više ljudi, Kolemane.

Rančer se namršti, zadivljen hladnokrvnim rezonovanjem zapadnjaka, ali u isto vreme svestan kako Holidej ne govori samo zato da bi slušao zvuk svoga glasa. Znao je da zapadnjak ima nešto na umu.

– Slušam vas – reče rančer.

– Dva čoveka su juče pokušala da me ubiju iz zasede. Posle toga uputili su se ka Munovoj krčmi u brdima, ali nisu ušli jer su videli vaše konje. Kako mi se čini, oni nisu želeli da ih vide. Požar je podmetnut uprkos činjenici da je u njemu mnogo ljudi moglo izgubiti život. Smatram da ako su dva čoveka podmetnula požar, onda su to ista ona dvojica koji su pokušali mene da ubiju iz zasede i koji su verovatno ubili Eša Lorensa.

Teško opečen po rukama i vratu, Stiv Haul im je prišao, kada je čuo šta je zapadnjak rekao.

– To mi izgleda logično, Holideje – složio se.

– Naravno da je logično. Sada bi trebalo svi da pokušamo da otkrijemo odakle je donet petrolej.

Koleman se osvrnu i ugleda jednog čoveka naslonjenog na ogradu. Jedna mlađa žena nežno mu je brisala lice vlažnom maramicom. – Jesmo li mi preuzeli onaj petrolej koji smo poručili, Bišope? – zapita Koleman visokog kauboja blizu sebe.

Ovaj žustro odmahnu glavom:

– Ne, nismo. Trebalo je da petrolej preuzmemo danas, na povratku iz grada.

– Od Šelija? – upita rančer.

Bišop klimnu glavom. Gomilom prostruja potmuli žagor. Koleman se pažljivo zagleda Holideju u oči:

– Ni u čemu ne volim da stanem na pola puta, Holideje. Znam dobro da tri ili četiri trgovine u ovom gradu prodaju petrolej, ali pošto nisam mogao dobiti dovoljnu količinu za nastupajuću zimu, zatražio sam od Bjula Šelija da mi ga nabavi. Čuo sam da je petrolej pre neki dan stigao. Pa, ako ga ja nisam u ovom gradu mogao drugde naći, nije mogao niko.

– Znači da proverimo ko je kupio petrolej od Šelija – složi se Holidej. – Tako je!

Šerif Dagen je, njišući se, ustao na noge i besno se osvrnuo oko sebe. Koleman ga je neko vreme posmatrao pre nego što je rekao:

– Mislim da bi trebalo da se vratiš u svoju kancelariju, Dagene, i ozbiljno i duboko razmisliš. Ovde više niko ništa ne može pomoći. Zgrada će sama dogoreti, a požar se već stišao i ne predstavlja opasnost za susedne zgrade. – Zatim je pogledao okupljene građane i kauboje: – Mislim da bi svi trebalo da se razidemo i posvetimo se svojim svakodnevnim poslovima.

Tek tada je zapadnjak shvatio koliki autoritet Pat Koleman uživa u gradu. Gledao je ljude kako se razilaze u svim pravcima. Kada je prostor ispred sudnice skoro opusteo, vratio se do Katarine. Ona ga je žalosno pogledala i ponovo zajecala.

Pokušao je da je teši.

– Nemojte plakati, Katarina. Više ništa ne možete učiniti. Ja moram nešto da uradim, a kada to obavim, posetiću vas. Idite u vašu sobu i odmorite se.

Katarina je poslušno klimnula glavom i udaljila se. Dagen je već bio otišao, krećući se mnogo brže nego što je Holidej mislio da će moći. Ali pre nego što je došao do zaključka zašto se šerif tako žuri, Koleman mu dade znak rukom da pođe. Holidej izađe kroz vratnice, osećajući pod laktovima drške svojih koltova. Imao je snažnu slutnju da misterija nestanka Eša Lorensa samo što nije rešena.

VIII

Bjul Šeli je bio zabrinut. Čim je ugledao dim iz šmera sudnice, odmah je znao šta su uradili Golsvorti i Keli. Grandioznost njihovog zločina ga je zgrozila i skoro ga oborila s nogu. Stajao je za prozorom svoje trgovine i gledao kako ljudi trče prema zgradi sudnice, predvođeni Dokom Holidejem. Ono što je znao o zapadnjaku nije mu se dopadalo. Taj čovek je bio neumoljiv i potezao je revolver brže nego iko drugi.

Onda ga je naglo oblio znoj i noge mu zaklecaše. Pokušao je da se doseti kako bi u svojim knjigama mogao prikriti manjak četiri kante petroleja, koje

je pribavio za svoje mušterije. dođavola, ta dvojica su se pokazali kao prave budale! Svako ko ima zrno soli u glavi pogodiće kako je požar počeo.

Trgovac još nije našao rešenje za svoj problem kada je ugledao Kelija i Golsvortija kako se približavaju ulicom. Hodali su tako bezbrižno i ležerno da se on odjednom osetio bolje. Bar ih niko nije video kada su podmetnuli požar, a to je ipak nešto značilo.

Otključao je vrata, znajući da će dvojica palikuća doći da ga posete. Ako bude mogao, nagovoriće jednog od njih da potpiše račun za te četiri kante. Želeo je da ima nešto što bi dokazivalo da je petrolej prodao. Lako bi posle mogao dati lažan opis kupca ako bi se neko raspitivao.

Prišavši bliže trgovini, Golsvorti i Keli usporiše hod. Bjul Šeli je u međuvremenu učinio napor da se pribere. Otvorio im je vrata i dočekao ih. Dim se u oblacima valjao niz ulicu, tako da ih niko neće videti kada uđu.

Čim su ušli, Golsvorti reče:

– Nema nikakvih problema, Šeli.

Trgovac uzdahnu:

– To mi je drago. Jeste li sigurni da vas niko nije primetio?

– Sigurni smo.

Šeli odahnu s olakšanjem. – Pa dobro. Onda još ostaje da ovde stvari sredimo.

– Jeste, moramo ovde da sredimo stvari, Šeli. Zato smo i došli.

Trgovac iznenađeno pogleda Golsvortija:

– Mislim da ako malo prepravimo moje knjige sve će se srediti. Evo šta ja mislim da bi trebalo uraditi...

– A mi mislimo da bi trebalo uraditi nešto sasvim drugo, mister. Činjenica je da je vrlo opasno što si živ i što se može desiti da progovoriš. Požar je buknuo gore nego što smo računali. Vatra se otela iz ruku suviše brzo i neko je, možda, u tom požaru i nastradao.

– Ja sam pokušao da vam skrenem pažnju na to – reče mu Šeli. Pri tome je potpuno zanemario Kelija, koji je sedeo malo pozadi, na vrećama sa žitom i kukuruzom. – Ja sam vas upozorio šta se događa kad petrolej...

– Da, da, jesi, ali nisi nas upozorio dovoljno ozbiljno – reče Golsvorti. – Ja i Marvin mislimo da će se sada rančeri zbog ovoga izbezumiti. A kad pomislim da su ljudi izgoreli, onda to baš i nije zgodno, zar ne?

Trgovac je pobledeo. Noge mu opet počеше klecati. Poželeo je da tu dvojicu nikada nije video!

– Pa... šta sad nameravate da učinite, Golsvorti?

– Da te ubijemo – odgovori ovaj kratko.

Šeli zastanja. Nije imao snage da se makne. Stajao je kao ukopan, drhteći celim telom, razrogačeno gledajući čas Korda, čas Marvina. Opazi da Keli drži nož u ruci.

– Mora biti tako, Šeli – nastavi Golsvorti smireno. – Mislimo da shvataš zašto moramo da te ubijemo. Rančeri će prevrnuti grad od podruma do tavana da saznaju odakle je nabavljen petrolej. Sateraće te u čošak i mi ne verujemo da ćeš im se ti suprotstaviti i da ćeš prećutati ono što znaš. Sve ćeš izbrbljati, Šeli.

Golsvorti koraknu nazad i dade znak Marvину Keliју. Keli ustade i situri isukan noж ispred sebe. Na iznenađenje oba razboјnika, trgovac јurnu na Keliја i zamahnu obema rukama. Keli koraknu ustranu, izbeže nalet i zada udarac noжем. Šeli poskoči unazad i kratko kriknu, a Keli priškoči i još јednom zari noж u žrtvu. Iskolačenih očiju, Šeli počе uzmicati duж tezge, pridržavajući se rukama da ne padne i ostavljajući pritom krvav trag na njenoј površini. Krvario je obilno iz rane, na stomaku i druge na grudima, ali ipak je uspeo da se odvuče do kraja tezge pre nego što je u samrtnom ropcu pao, glavačke licem prema podu.

Uveren da je svoj zadatak savršeno obavio, Marvin Keli je polako pošao duж tezge da bi proverio je li Šeli mrtav. Kada je stigao do ugla tezge opazio je kako trgovac diže okrvavlјenu ruku iz јedne pregrade ispod tezge. Za trenutak bio je samo zaprepašćen činjenicom što je trgovac još uvek živ. Odmah zatim zaprepašćenje se pretvorilo u užas kada je video da Bjul Šeli drži u ruci zapet revolver teškog kalibra. Samrtnikova ruka je podrhtavala, ali je revolver bio uperen tačno ubici u prsa.

Keli prestravlјeno kriknu i zamahnu nogom da revolver izbije samrtniku iz ruke. Ali Šeli je bio toliko pribran da trgne ruku unazad i onda, iskašljavajući penušavu krv, prihvati revolver i drugom rukom kako bi hitac bio pouzdaniji. Sve je to trajalo samo delić sekunde pre nego što je plamen iz cevi sevnuo, a prasak dva pucnja, slivenih u јedan, prolomio se radnjom. Marvin Keli se bacio unazad, ali su kuršumi ipak pogodili cilj. Јedan ga je pogodio

u lobanju, a drugi mu se kao usijano gvožđe zario u prsa. Dok se u padu okretao prema Golsvortiju, tražeći pomoć, zastenjao je bolno i izgubio svest.

Kord Golsvorti nije ni pomišljao da mu pruži pomoć. Pobegao je glavom bez obzira.

*

Kada je, iz trgovine doprla grmlјavina revolverskih pucnjeva, Dok Holidej i Pat Koleman zastali su nasred ulice, gde su se u tom trenutku zatekli. Pogledali su po gomili prisutnih i nisu videli Bjula Šelija. Po tome su znali da su njihove sumnje osnovane. Petrolej je poticao iz njegove radnje.

Nešto dalје niz glavnu ulicu šerif Dagen se približavao vratima svoje kancelarije. Kada su pucnji odjeknuli, on se okrenuo na petama kao da ga je guja ujela i ugledao Holideја i Kolemana kako trče ka Šelijevoj trgovini. Počео je proklinјati Golsvortija i Keliја, nazivajući ih u sebi prokletim budalama, kakvi su uvek bili. Ali nije se makao s mesta. Morao je dobro proceniti šta da preduzme. Nije smeo sebi dozvoliti nikakvu žurbu ili nesmotrenost.

Dok se on premiшljao, Koleman i Holidej su ušli u trgovinu. Trenutak kasnije Dagen je ugledao Golsvortija kako pretrčava preko ulice u blizini gradske štale. Bio je sam. Dagen usisa vazduh kroz stisnute zube, kao da se opekao i grozničavo pokuša da dokuči šta bi to trebalo da znači. Gde se, do vraga, deo Keli? Nije bilo verovatno da bi taj kukavac svoјom volјom ostao na mestu gde se zbila pucnjava.

Psovao je sebi u bradu, jer mu je tada sinulo: Keli nije uspeo da se izvuče. Pohitao je kroz šerifsku kancelariju, svestan činjenice da je jedini čovek koji bi ga mogao odati i dovesti u vezu s celim tim prljavim poslom sada u bekstvu. Golsvorti je, sasvim razumljivo, znao da će svako u gradu Kelija i njega neizbežno dovesti u vezu. Ako bi jedan bio uhvaćen u kršenju zakona i drugi bi automatski bio optužen za isto. Prema tome, Golsvorti je morao biti ućutkan, jer to je za Dagena bio jedini način da spase svoj ugled i položaj.

Osedlao je svog konja i u trku se uputio van grada, znajući kuda će Golsvorti krenuti.

*

Marvin Keli nije bio mrtav. Obično bi čovek s lobanjom prosviranom metkom i drugom ranom na stomaku umro, ako ne odmah, ono za nekoliko minuta. Ali s Kelijem to nije bio slučaj. On je sedeo naslonjen na tezgu i proklinjao Korda Golsvortija, koji je pobe-gao, izdao ga i ostavio u nevolji. Keli nije želeo da umre. Da ga je Kord izvu-kao oдавде, možda bi ga neki lekar previo i možda bi mu život bio spasen. Ali Kord je pobe-gao i prepustio ga nje-govoj sudbini.

Vrata se naglo otvoriše i Koleman i Holidej udoše u radnju.

– Tamo pored tezge – reče Koleman.

Holidej stiže do Kelija. Pogledao je ranjenika i videvši u kakvom je stanju, procedio:

– Ti si pokušao da me ubiješ. Zašto?

Keli besno stisnu vilice. Iz usta mu poteče krv.

– dođavola, Keli, zašto? – prodra se Koleman. – Ja sam ti toliko učinio. Zašto si onda pokušao da me živog spališ?

Keli pokretom glave pokaza na mrtvog trgovca. – To je njegova greška – prokrkljao je. – Trebalo je da nam kaže kakav će plamen buknuti od te tečnosti. Mi smo računali da će svi imati vremena da izađu iz zgrade i da će posle toga svi stočari pomisliti kako su požar priredili Haul i Holidej. Verovali smo da neće posumnjati ni na koga drugog, jer nam je Dagen tako rekao.

– Dagen? – izusti rančer resko.

– Naravno. Dagen i Kord. A onda je Kord... svinja... ostavio me da crknem. Sad njih dvojica računaju da su uspeli. Ja ovde ležim mrtav, a oni slobodni kao ptica na grani. Samo neće biti tako, Kolemane. Mi smo to zajedno smislili... to da nas trojica ščepamo u svoje ruke celu ovu oblast... nismo hteli da radimo... nego samo da organizujemo posao. Tako bismo bez muke ubirali profit. Nismo hteli da nam ta prokleta železnica upropasti ono što smo planirali.

– Ko je ubio Lorensa? – upita zapadnjak.

– Kord...

Keli se zakašljao i bljunuo krv, a onda kliznuo pored tezge na koju je bio naslonjen. Koleman je pružio ruku i zadržao ga da ne klizne na pod. Ali tada grč potrese telo Marvinina Kelija i palikuća se sroza na pod pored nogu trgovca, koji ga je ustrelio.

– Od sada pa nadalje, ovo je moj posao, Kolemane – reče Holidej.

– Ne, Holideje, ovo se tiče celog Kodi Ridža.

– Kažem vam: ne mešajte se.

Zapadnjak izađe iz trgovine i pređe preko ulice. Pat Koleman ga je nekoliko trenutaka ćutke gledao, a onda pošao za njim, ali nije pokušao da ga sustigne. Holidej uđe u šerifsku kancelariju i zastade na sredini velike prostorijske, s rukom na dršci kolta, prelazeći pogledom od ugla do ugla. Ali kancelarija je bila prazna. Prošao je kroz hodnik u dvorište i video da je i štala prazna. Dok je razgledao sveže tragove kopita pridružio mu se Koleman.

– Je li pobegao? – upita.

– Zna kako stvari stoje – odgovori zapadnjak. – Kao i Kelijev pajtaš.

– Dovešću moje ljude, pa ćemo poći u poteru za njima. Poslušajte glas razuma, Holideje! Vi ste već dovoljno učinili za ovaj grad i mene lično. Ostalo bi trebalo da učinimo mi, jadne budale.

– Oni su ubili Eša Lorensa – odvrati Holidej, ostavljajući Kolemana i odlazeći ka gradskoj štali. Osedlao je svog konja i pošto ga je pojahao, obrati se štalaru:

– Poznajete li prijatelja Marvinu Kelija?

Štalar klimnu glavom:

– Vi verovatno mislite na Korda Golsvortija, mister Holideje. On se upravo uputio putem prema severu.

– Hvala vam – reče zapadnjak. Znači, krenuo je prema Munovoj krčmi, tražeći tamo utočište. Obode konja i životinja se punim trkom uputi ka izlazu iz grada.

*

Bilo je to dugo, naporno jahanje za Korda Golsvortija, ali se nadao da će mu se isplatiti. Nameravao je da opljačka Čarlija Muna i s plenom umakne preko granice. Tamo bi našao skrovište i pritajio se dok se prašina ne slegne.

Otvorio je vrata i zagledao se u zategnuto, sumnjičavo lice krčmara. Čarli Mun je umeo da pročita u sagovorniku i najskriveniju misao, znao je Golsvortija, pa će morati da igra krajnje lukavu igru. – Zdravo, Čarli – rekao je bezbrižno.

– Šta želiš, Golsvorti?

Golsvorti se svali na klupu, zavuče ruku u džep i izvuče kovanicu od pola dolara. – A šta bih mogao da poželim kod tebe nego piće? Dan je pakleno vruć, Čarli.

– Vidim da si brzo jahao, kao da od nekoga bežiš. Jesi li u nekoj nevolji?

– Sve je u najboljem redu, Čarli. Daj mi bocu viskija.

– Boca staje osam dolara, a ne bednih pola, koje si pokazao.

– Hajde, hajde, imam još novca, a i da nemam, zar ne uživam kod tebe toliko kredit? Ostavio sam u tvom ćumezu daleko više!

Krčmar gundajući pođe niz tezgu i izvuče jednu bocu ispod nje. Pruži je Golsvortiju i reče: – Video sam te kada si dolazio. Jurio si kao da su ti svi đavoli za petama. Ja ne želim da imam neprihoda s šerifom. Zato, ako si u bekstvu, ne tiče me se ni zbog čega ni kako. Popij svoje piće ili ga ponesi sa sobom i gubi se odavde. Ako me neko bude nešto pitao, reći ću da te nisam video.

Golsvorti ga bezizrazno pogleda. Onda se osmehnu, otpuši bocu i prinese usnama. Optio je nekoliko gutljaja pa je iznenada hitnuo na krčmara. Lukavi Mun i da je bio oprezniji ne bi mogao preduhitriti Golsvortija da učini ono što je hteo. Pre nego što ga je boca pogodila u lice, Kord je već imao revolver u ruci. Grmljavina pucnja prigušila je Munov krik. Od udarca metka on se zaletе unazad, leđima udari u policu s bocama, obađajući ih uz lom i zveket stakla na pod.

Golsvorti ustade s klupe, pogleda preko tezge i uveri se da je Mun mrtav. Onda počе da pretrađuje skrovišta mesta u krčmi, ali nije mogao naći gde Mun krije svoj novac. Još je bio zauzet preturanjem fioka i drugog inventara, proklinjući Muna zbog njegove sumnjivosti, kada začu neki šum. Okrenuo se i ugledao Dagena, koji je stajao s uperenim revolverom.

— Čuo sam pucanj, Korde — reče šerif. — Odmah sam znao šta se desilo. Hteo si da opljačkaš Muna, je li? To je težak prestup, bez obzira što ni Mun nije bio sasvim čist.

— Zar hoćeš da mi držiš pridike, Najdžele?

— Ne. To znači da sam ja čuvar reda i zakona. Gde je Keli?

— Mrtav je.

— Ko ga je ubio? Šeli?

— Da. Keli ga nije ozbiljno shvatio. Nisam mogao više ništa da učinim, pa sam uhvatio maglu. Nameravao sam da zbrišem iz ovog kraja, čak preko granice. Došao sam ovamo jer mi treba novac za to.

— Tu si u pravu — reče šerif — ali nevolja je u tome što te ja neću pustiti.

Moram da vršim svoju dužnost prema građanima koji su me izabrali. Ako hoću da ostanem u Kodi Ridžu, moram povratiti ugled i poverenje, to ti je valjda jasno.

Ne menjajući izraz lica, Dagen pritisnu okidač. Udar kuršuma baci Golsvortija na tezgu krčme. On se rukama prihvatio za tezgu da ne padne i ostao da stoji tako, lica izobličienog od bola.

Dagen mirno nastavi kao da vodi istragu: — Utvrdio sam da ste vas dvojica iz nekih suludih razloga zapalili sudnicu. Kada se budem vratio u grad s tvojim lešom preko sedla građani će me poštovati daleko više nego sada.

Još jednom je pritisnuo okidač. Ovaj put je bandit bez jauka pao na kolo na. Zakrkljao je i prošaptao isprekidano: — Nit... kove! — a onda pao na pod. Dagen ga podiže i iznese iz krčme. Prebacio je leš preko Golsvortijevoг konja, a onda se vinuo u sedlo. Zadovoljan, vraćao se u Kodi Ridž.

*

Prelazeći preko potoka na kilometar od Munove krčme, Holidej je čuo pucanje iz tog pravca. Odmah je znao da je mrtav ili Golsvorti ili Dagen. Až jedan od njih dvojice bio mu je dovoljan.

Kada je njegov konj pregazio potok, na visokoj kamenitoj padini iznad sebe ugledao je konjanika koji se na trenutak zaustavio na vrhu padine a onda nastavio. Dok je zastao na obali potoka, čekajući da mu se konjanik približi. Iza sebe je čuo potmulu topot kopita što je značilo da su ga Koleman i njegovi ljudi stigli.

Kada je konjanik prišao na stotinak metara, zapadnjak u njemu prepozna Dagena. Odmah zatim ugledao je za njim još jednog konja i razabrao da šerif za sobom vodi konja s mrtvacem na leđima. U istom trenutku začu se pljuskanje konjskih nogu pri ulasku i izlasku iz vode, zatim frktanje konja i zveket opreme. Potera se zaustavi iza Holideja.

On je i dalje sedeo u sedlu kada se Dagen zaustavi na kratkom rastojanju. Neko vreme su pažljivo motrili jedan drugog, a onda Dagen razvuče usta u širok osmeh. Zatim pusti konja da priđe još malo bliže. Na to Pat Koleman pritera svog konja uporedo s Holidejevim i reče:

– Priznajem da Dagen ima vraški jake živce!

– Čujmo ga šta ima da kaže – odvrati zapadnjak.

Koleman rukom dade znak svojim ljudima da ostanu pozadi, a on potera konja malo ispred Holideja i stade oči u oči s šerifom. Dva najmoćnija čoveka u Kodi Ridžu odmeriše jedan drugog.

– Koga to imate tamo na konju, šerife? – upita rančer.

– Čoveka koga gonite, Kolemáne. Video sam ga kad je napustio grad posle pucnjave u Šelijevoj trgovini pa sam pošao za njim. Nisam tada znao o čemu se radi, ali sam znao da ne beži bez razloga. Pokazalo se da me instinkt nije prevario. Kada sam stigao u Munovu krčmu on se odmah mašio pištolja, čak pre nego što sam ga išta pitao. Kasnije sam zaključio da i nije imao drugog izbora, jer je neposredno pre toga ubio Muna i pokušao da ga opljačka. Vide-

vši da je potegao revolver nisam imao izbora.

– On je radio s Marvinom Kelijem – reče Koleman. – Njih dvojica su pokušali da ubiju mister Holideja, to je sada izvesno. Ubili su i Eša Lorensa i zapalili sudnicu u kojoj je bilo pedesetak osoba. Kao što vidite, dugačak im je spisak zločina.

Dagen navuče na lice masku iznenađenja: – Gle, gle, otkud sve to znate?

– Znamo mi i više od toga – nastavi Koleman. – Znamo, na primer, da ste vi bili u ortakluku s njima, šerife.

– O čemu vi to govorite? Kakve su to glupe šale?

– Uopšte nisu šale – reče rančer. – Keli je razvezao jezik i sve nam ispričao. To niste očekivali, je li? Priznajem da nismo ni mi s obzirom na to šta vam je bila dužnost, ali to nije prvi put da čuvar zakona vrši bezakonje. Visićete zbog ovoga, Dagené, visićete! A sada ću vam uzeti revolver.

Dagen se još trenutak pretvarao da je zaprepašćen, onda je prešao pogledom po licima ljudi iza rančera i u njima pročitao srdžbu i prezir i shvatio da mu je ovaj put došao kraj. Sve je bilo uzalud, svi planovi, pomislioje u očajanju i klonulo sklopio oči, a kada ih je ponovo otvorio i ugledao Holideja u njemu se razbukta bes.

Kada se mašio revolvera, Koleman je spremno dočekao njegov potez, ali je šerif ipak bio brži. Nije, međutim, bio brži od zapadnjaka, koji je u treptaju oka izvukao kolt i opalio bez nišanjenja. Metak je kao pesnica udario Dagená i zaneo ga u sedlu. Šerif je tek upola bio izvukao revolver i oružje mu

ispade iz ruke. Onda pade i Dagen, mlitavo, na čvrsto tle.

*

Stiv Hauel je blistao od sreće. Pat Koleman je neposredno pre toga potpisao dokument kojim je železničkoj kompaniji dao pravo da trasu pruge položi preko njegovog zemljišta, a pre toga je Katarina Hejli prodala železnici svoj ranč za daleko veću sumu novca nego što se nadala. Sada joj je budućnost izgledala lepša i da nije bilo smrti njene majke bila bi potpuno srećna. A sve je to dugovala jednom čoveku: Dok Holideju.

Savijajući papir s Kolemanovim potpisom, Hauel se zagleda zapadnjaku u lice i reče:

– Dakle, Holideje, mislim da je sve rešeno. Sada treba samo da se organizuje posao. Naravno, vi ćete i dalje voditi onaj deo poslova koji se odnosi na sređivanje...

Zapadnjak zavrte glavom i zausti nešto da kaže, ali ga Koleman preteče i prekide Hauela:

– Mister, čini mi se da se nismo do kraja razumeli. Zar ste već zaboravili da sam rekao kako potpisujem ugovor pod jednim uslovom?

– Ne, nisam zaboravio, mister Kolemane, ali sam mislio da se taj uslov odnosi na žičane ograde.

– Nisu u pitanju ograde. Naš grad je veliki i zahvaljujući vašoj železnici postaće uskoro još veći. A sad da vam kažem uslov: poznato vam je da nemamo čuvara reda i zakona koji će štiti živote i imovinu građana.

– To je bar lako. Angažujte nekog šerifa.

– To baš i nameravamo, Hauele. Hoćemo jednog dobrog i proverenog čoveka. Čoveka koji neće ustuknuti ni pred kim, a biće dovoljno razuman i pošten da svoju hrabrost i ovlašćenje ne zloupotrebi. Mislim na nekog ko je hrabar, vešt i uglađen kao Vajat Erp, a to je čovek koji stoji pred nama, njegov prijatelj Dok Holidej.

Sećanja na druženje s Erpom izmamio osmeh na usnama zapadnjaka, ali mu osmeh postade kiseo kad je pomislio na šerifsku zvezdu na svojim prsima. To mu se činilo nezamislivim. Onda mu se pogled zaustavio na Katarini Hejli. Da li će otputovati ili ostati u Kodi Ridžu? Osetio je potrebu da se pobrine za nju, da joj omogući da živi sreden život korisnog građanina. Na ranču to nije mogla, jer to nije bio posao za nju, ali s novcem koji je dobila mogla je pokazati svoje prave sposobnosti. Najzad reče:

– Moja odluka zavisi od toga šta će mis Hejli učiniti. Ako ona odluči da ostane u gradu i počne neki posao, ja ću takođe neko vreme ostati. U tom slučaju postavljam dva uslova. Prvi je da angažujem jednog pomoćnika koji će raditi pod mojim nadzorom, a drugi je da na tom mestu ostanem samo privremeno dok u grad ne dođe čovek koga ću vam preporučiti za mesto šerifa. Već znam takvog čoveka i mislim da bi on bio voljan da dođe. Zato čujmo šta namerava mis Hejli.

Sve oči se okrenuše prema Katarini. Ona je bila iznenađena i grozničavo je razmišljala šta stoji iza Holidejeve odluke. Je li taj lepi avanturista osećao

prema njoj nešto lepše od suvoparnog biznisa kojim je njihovo poznanstvo počelo?

– Pa, mis Hejli? – upita Pat Koleman. – Vi ste uvek govorili da niste žena za ranč i ja se slažem s tim. Evo vam sada prilike da se dokažete kao koristan član društva. Zašto ne biste počeli s nekom trgovinom u gradu? Grad će se razviti i posao će cvetati.

– Ako mister Holidej kaže da će grad biti ureden i život u njemu bezbedan i ako se moji susedi ubuduće pokažu kao pravi komšije, onda bih i ovde mogla početi nešto. Kodi Ridž nije ništa gori od drugih mesta.

– Što se suseda tiče, to je već rešeno – izjavi Koleman i svoje reči proprati smehom. – Od sada počinje nova priča, jer ste naš pravi sugrađanin.

– Onda ostajem – reče Katarina i pogleda Holideja.

– Dakle, ostaje nam samo da to zalijemo. Hajdemo, ja častim! – reče Koleman raspoloženo.

*

Dok se probudio i po zraku sunca koji se probijao kroz uzan prorez između kapaka procenio da mora biti oko osam sati. Prešao je pogledom po sobi, već dobro mu poznatoj posle dva meseca boravka u njoj, po predmetima koje je svakog dana gledao i njima se služio. Prebačen preko stolice ležao je

njegov svileni prsluk sa šerifskom zvezdom – simbolom novog života u Kodi Ridžu. Danas će je poslednji put nositi pre nego što je vrati gradonačelniku a ovaj je prikači Petu Flečeru, novom šerifu, koji je sinoć prispeo u grad. Svemu dođe kraj.

Okrenuo se i pogledao Katarinu koja je još spavala pored njega. Kosa, rasuta po jastuku, skrivala joj je deo obnaženog ramena, zaobljenog i glatkog kao slonovača. Žalio je što će jke ostaviti, jer je s njom doživio tolike prijatne časove. Sumnjao je da će uskoro naići na ženu koja će ga tako radosno grliti i tako neštedimice predavati se ljubavi. No on se držao jednog životnog pravila koje se do sada pokazalo ispravnim: nikada ne čekaj da ljubavi dođe kraj. Treba prekinuti kada je plima osećanja na vrhuncu i kada se čar trenutka može ovekovečiti u nezaboravnu uspomenu.

Nagnuo se i usnama dotakao njene poluotvorene usne, još tople od žara datih poljubaca. Ona oseti taj dodir i rasklopi usta sasvim, sanjivo ali željno, kao da je i u snu spremna na Dikov zagrljaj.

Ali Holidej je nije zagrlio. Ustao je, obukao se i pošto je u ogledalu dugo posmatrao šerifsku zvezdu na svojim prsima, izišao iz sobe.

Njegov posao u Kodi Ridžu bio je okončan.

KRAJ

MARKETPRINT

žena

NOVOG MILENIJUMA

žena

NOVOG MILENIJUMA

VAŠA LEPOTA
DA LI UMETE DA OSTVARITE
SVOJ LEPNI IMIDŽ

DIJET
OBUZDAJTE SVU

SAVETNIK ZA
RODITELJE
PRIPREMITE DAKA-PRVAKA

LEKOVITE
BILJKE

SVE ONO ŠTO NIS
O VINU

LETNJA KUHINJA
DESET LEDENIH NAPITAKA
FANTASTIČNE PALAČINKE

ASTROLOGIJA
ZDRAVSTVENI
HOROSKOP

MARKET

BOLJI PAPIR!
BOGATIJI SADRŽAJ!

KVALITETNIJA
ŠTAMPA!

ZANIMLJIVIJE TEME!

IŠTA CENA!

OD 18.
AVGUSTA

NA SVIM
KIOSCIMA

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00326

